

Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

T (055) 527 29 11
E info@vallei-veluwe.nl
I www.vallei-veluwe.nl

Jaarstukken 2014

Datum	12 mei 2015
Opgemaakt door afdeling	Bedrijfskundige Ondersteuning
Kenmerk	

INHOUDSOPGAVE

1.	Voorwoord	3
2.	Nota van aanbieding	5
2.1.	Inleiding	5
2.2.	Samenvatting.....	5
2.3.	Kerncijfers	11
2.4.	Missie en visie	12
3.	Programmaverantwoording	13
3.1.	Algemeen	13
3.2.	Programma 1: Veiligheid	13
3.3.	Programma 2: Voldoende en schoon water	19
3.4.	Programma 3: Waterketen.....	26
3.5.	Programma 4: Bestuur en belastingen.....	33
3.6.	Dekkingsresultaat.....	39
4.	Verplichte paragrafen.....	40
4.1.	Ontwikkelingen in 2014	40
4.2.	Incidentele baten en lasten	40
4.3.	Onttrekkingen aan reserves en voorzieningen	41
4.4.	Waterschapsbelastingen	41
4.5.	Weerstandvermogen.....	43
4.6.	Financiering	44
4.7.	Verbonden partijen	46
4.8.	Bedrijfsvoering	47
4.9.	EMU-saldo	54
4.10.	Klachten en meldingen	55
5.	Jaarrekening	57
5.1.	Balans en toelichting	57
5.2.	Exploitatierekening naar kostendragers	66
5.3.	Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten	69
5.4.	Exploitatierekening naar programma's	69
5.5.	Topinkomens	69
6.	Bijlagen.....	71
6.1.	Immateriële vaste activa	71
6.2.	Materiële vaste activa	72
6.3.	Onderhanden werk	73
6.4.	Overzicht van gebruikte afkortingen.....	74
7.	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	75
8.	Besluit tot vaststelling en goedkeuring	78

1. Voorwoord

Waterschap Vallei en Veluwe zorgt voor veilige dijken, schoon en voldoende

oppervlaktewater en gezuiverd afvalwater in het gebied tussen IJssel, Nederrijn, Utrechtse Heuvelrug en Randmeren. Wij leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het veilig kunnen wonen, werken en recreëren in dit gebied. In de jaarstukken kunt u vinden wat het waterschap in 2014 heeft gedaan en wat dit heeft gekost. Een greep uit de activiteiten in 2014:

Het waterschap beschermt burgers en bedrijven tegen overstromingen en ernstige wateroverlast. Een opgave die door de klimaatverandering steeds belangrijker wordt. In 2014 zijn belangrijke stappen gezet. Op drie locaties langs de IJssel waren (en zijn) wij actief om ruimte voor de rivier te maken. Daarnaast verbetert het waterschap van 2014 tot 2017 in totaal 22 kilometer dijk langs de Zuidelijke Randmeren en de Eem. Op 14 mei 2014 was het officiële startsein voor de dijkverbetering door Minister Schultz van Haegen (Infrastructuur en Milieu).

Het waterschap zorgt voor schoon water in de watergangen. In de zomer van 2014 zijn de concept Kaderrichtlijn Water (KRW) plannen en bijbehorend maatregelprogramma bestuurlijk voorgelegd. Een belangrijk onderdeel is het in opdracht van Rijkswaterstaat (RWS) optimaliseren van ca. 10 km oevers en de aanleg van ca. 22 km geulen over een lengte van ruim 80 km IJssel. Op 1 juli 2014 is met RWS een Realisatieovereenkomst getekend. De geulen Aersoltweerde en Bentickswelle zijn aangelegd. Een mijlpaal in 2014 was ook dat na jaren van overleg tussen de gemeenten Heerde en Hattem, Rijkswaterstaat, de provincie Gelderland en het waterschap op 22 april 2014 het startsein is gegeven voor het schoonmaken van het Apeldoorns Kanaal tussen Heerde en Hattem. Het Apeldoorns Kanaal gaat daarmee een nieuwe toekomst tegemoet. Ook in 2014 is het aangeleverde vuile rioolwater door onze 16 rioolwaterzuiveringsinstallaties weer gezuiverd tot schoon oppervlaktewater.

Het waterschap zorgt voor voldoende water in de watergangen afgestemd op de gebiedsfuncties waarbij overschotten en tekorten zo goed mogelijk worden opgevangen. Het waterschap probeert zo goed mogelijk in te spelen op de gevolgen van de klimaatverandering. Eind juli 2014 trokken hevige regen- en onweersbuien over Nederland. In het zuidwestelijke deel van ons werkgebied ontstond wateroverlast in een aantal stedelijke kernen. De waterpeilen waren na de hevige buien weer snel op orde, omdat de essentiële watergangen op tijd gemaaid waren.

Het waterschap draagt actief bij aan het kwantitatief grondwaterbeheer. In 2014 is het operationeel grondwaterbeleid van waterschap Vallei en Veluwe vastgesteld en daarnaast participeren we in grondwaterbeheerplannen van gemeenten en de uitwerking van het provinciaal grondwaterbeleid. Binnen de lopende samenwerkingsverbanden, met name met gemeenten, pakken we tevens kennisvragen op.

Het waterschap werkt duurzaam en innovatief. Een voorbeeld hiervan zijn de energie- en grondstoffenfabrieken op de rioolwaterzuiveringsinstallaties in Amersfoort en Apeldoorn. In 2014 is verder gewerkt aan het realiseren van deze 'fabrieken'. Op beide rioolwaterzuiveringsinstallaties gaat het waterschap uit rioolslib meer energie en kunstmest produceren. Hierdoor worden in de

toekomst belangrijke kostenbesparingen gerealiseerd. Ook wordt hiermee een belangrijke bijdrage geleverd aan de in 2014 gestelde ambitie om in 2025 een energieneutraal waterschap te zijn.

Het waterschap werkt kostenbewust. Van de besparingsdoelstelling van de fusie tussen de voormalige waterschappen Vallei & Eem en waterschap Veluwe van € 8,5 miljoen is inmiddels € 7,6 miljoen gerealiseerd. Als het pand in Leusden wordt verkocht, de formatie volledig is gereduceerd en in 2016 de beleidsharmonisatie watergangen is afgerond zijn alle fusiebesparingen gehaald. Deze beleidsharmonisatie betekent ook minder regels voor onze inwoners. In 2014 is de formatie verder teruggebracht en ligt nog maar 1,25 fte boven de in 2016 te behalen fusiedoelstelling. In 2014 hebben we onze processen verder verbeterd. In 2014 heeft dit bijvoorbeeld geleid tot € 1,7 miljoen besparing op de kosten van energie, chemicaliën en slib. Het waterschap wil daarnaast zo min mogelijk lasten doorschuiven naar de toekomst. Wij zorgen er voor dat onze schuldpositie niet structureel toeneemt. Ondermeer door deze focus op beheersing van onze kosten en onze schulden behoren wij met onze belastingtarieven tot de 5 goedkoopste waterschappen.

Het waterschap werkt samen. Het waterschap heeft bijvoorbeeld samen met dertig gemeenten in het werkgebied de uitdaging opgepakt om samen te werken aan slimme en nieuwe ideeën om de afvalwaterketen te optimaliseren en geld te besparen. Een nationale visitatiecommissie waterketen, onder leiding van mevrouw Karla Peijs, heeft twee samenwerkingsverbanden in het werkgebied van Waterschap Vallei en Veluwe ingedeeld bij de koplopers (in het Vallei en Eemgebied en op de Noord-Veluwe). Het samenwerkingsverband Oost-Veluwe is ingedeeld in het peloton.

Het waterschap wil duidelijk informeren en communiceren. Wij informeren en communiceren met de omgeving bij grote projecten zoals de dijkverbeteringen. Daarnaast was er op 17 mei een open dag in Elburg waar bijna 600 geïnteresseerden op af kwamen en was er in juni een geslaagd afsluitend symposium over het beekherstel in de afgelopen jaren met alle betrokken medeoverheden, terreinbeheerders en belangengroepen. Op de Dag van het Toilet bespraken we met vertegenwoordigers van 21 inliggende gemeenten de samenwerking in de afvalwaterketen, in het bijzonder de uitdaging medicijnresten uit afvalwater te verwijderen. In het traject naar het nieuwe Waterbeheerprogramma was er een avond met vertegenwoordigers van diverse stakeholders uit de regio, om onze beleidsvoornemens vroegtijdig met hen te delen. Voor individuele eigenaren waren rondom de beleidsharmonisatie een groot aantal informatiemiddagen en avonden, die door betrokkenen zeer positief werden ontvangen.

Veel activiteiten zijn niet benoemd in dit voorwoord. Zo is in 2014 ook de Lange Termijn Visie (LTV), de basis voor het nieuwe Waterbeheerprogramma, opgesteld met daarin zes toekomstbeelden voor ons waterschap. U kunt het allemaal lezen in deze jaarstukken.

Graag verwijs ik ook naar ons publieksjaarverslag op de internetsite van het waterschap. U kunt dit vinden onder: www.vallei-veluwe.nl/publieksjaarverslag.

Namens het Dagelijks bestuur,
drs. T. Klip-Martin
dijkgraaf

2. Nota van aanbieding

2.1. Inleiding

Op grond van de Waterschapswet legt het college van dijkgraaf en heemraden verantwoording af aan het algemeen bestuur over het gevoerde financiële beheer en over de geleverde prestaties in relatie tot de eerdere (beleids-)voornemens. De verantwoording vindt plaats op basis van deze jaarstukken. De jaarrekening maakt deel uit van de jaarstukken en deze is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de accountant.

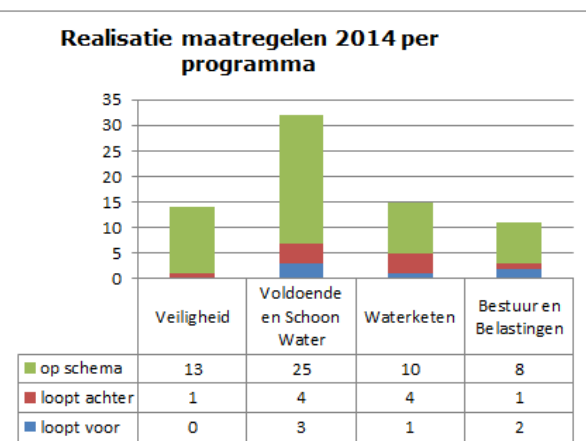
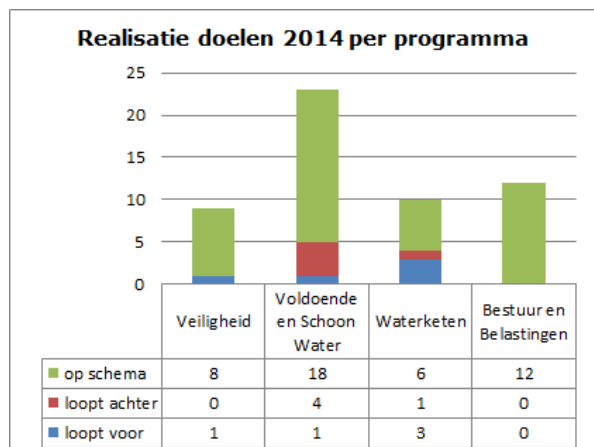
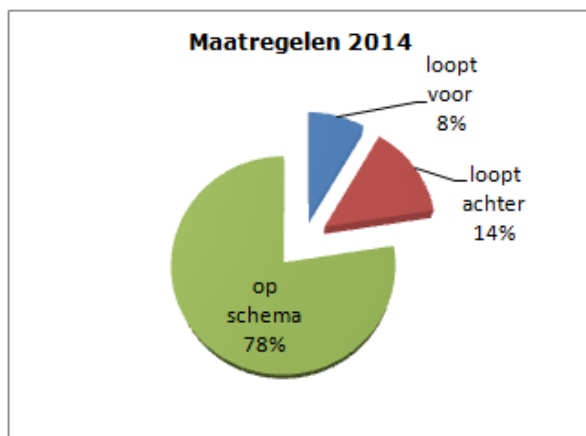
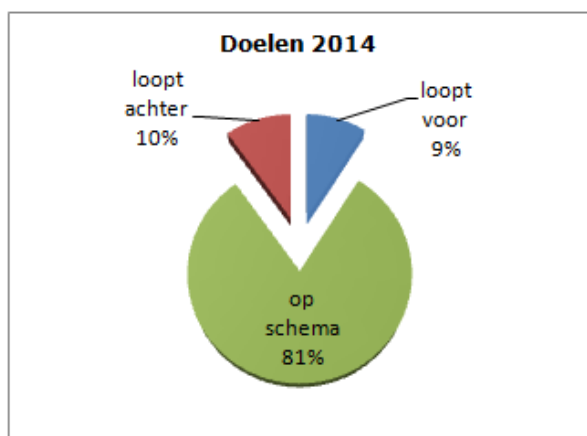
De verslaggevingsvoorschriften voor waterschappen zijn vastgelegd in de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen. De jaarstukken zijn in overeenstemming met deze voorschriften opgesteld.

De samenvatting van prestaties en financiën leest u in dit hoofdstuk, net als het voorstel voor de resultaatbestemming en enkele algemene gegevens van het waterschap. Hoofdstuk 3 bevat de verantwoording over de realisatie van het programmaplan uit de begroting. De verplichte paragrafen conform het Waterschapsbesluit staan in hoofdstuk 4 en tot slot bevat hoofdstuk 5 de balans en resultatenrekeningen.

2.2. Samenvatting

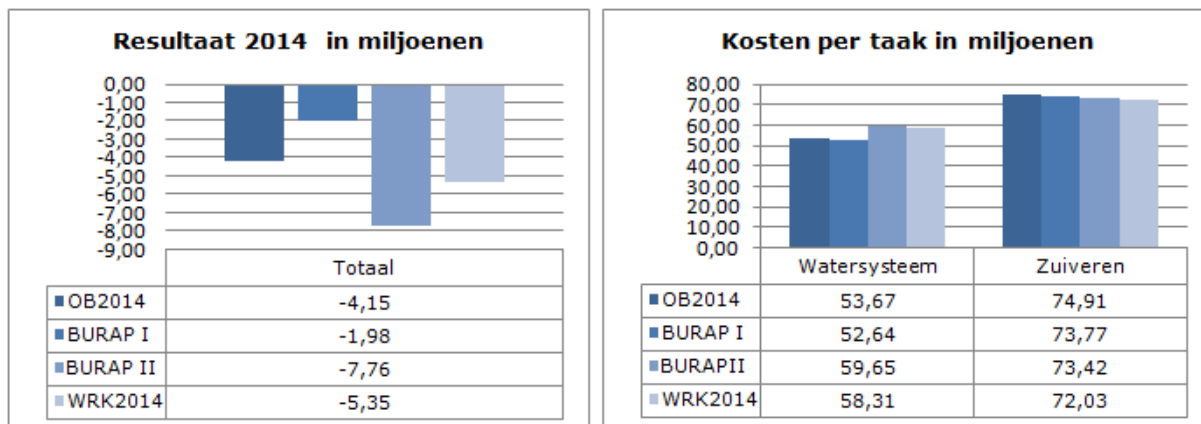
2.2.1. Het jaar 2014 in één oogopslag, de doelen en maatregelen

De doelen zijn de programmadoelen en geven aan wanneer we tevreden zijn. Om deze doelen te bereiken nemen we maatregelen (wat doen we daarvoor). In 2014 is 90% van de doelen gerealiseerd en 86% van de maatregelen, hetgeen in onderstaande grafieken wordt toegelicht:

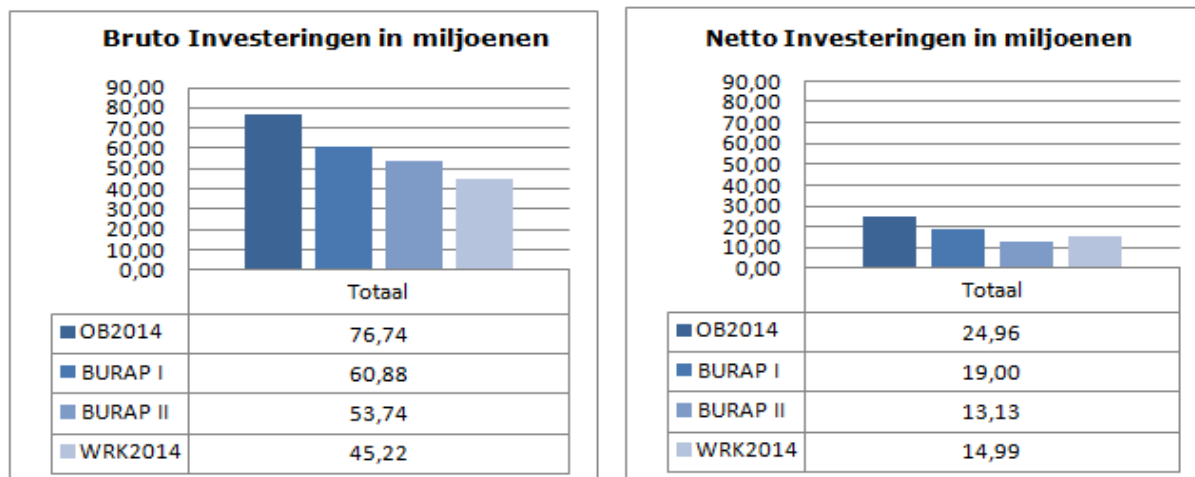
2.2.2. Het jaar 2014 in één oogopslag, financieel

De exploitatie

Het werkelijk (WRK2014) tekort over 2014 bedraagt € 5,35 miljoen. Oorspronkelijk begroot (OB2014) was een tekort van € 4,15 miljoen. De 2e grafiek laat de netto kosten (kosten minus overige opbrengsten) per taak zien. In paragraaf 2.2.3 is een uitgebreide toelichting opgenomen.

De investeringen¹

De bruto investeringen zijn met ruim € 45 miljoen uitgekomen op 59% van de oorspronkelijke begroting. De netto investeringen (bruto investeringen minus subsidies) met € 15 miljoen op 60% van de oorspronkelijke begroting. In paragraaf 2.2.4 is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Schuldpositie

¹ Exclusief werken voor derden (Ruimte voor de Rivier en KRW IJssel)

2.2.3. Financiën samengevat - exploitatie

In het volgende overzicht is het resultaat over 2014 (WRK) afgezet tegen de oorspronkelijke begroting (OB) en de begroting na mutaties (BURAP II).

Resultaat per Programma x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAPII)	Werkelijk (WRK)	Saldo (OB) -/- (WRK)	Saldo (BURAPII) -/- (WRK)
1. Veiligheid	13.504	12.457	12.369	1.135	88
2. Voldoende en schoon water	35.440	41.648	39.513	-4.073	2.135
3. Waterketen	66.380	63.764	62.327	4.053	1.437
4. Bestuur en Belastingen	11.330	11.349	11.313	16	36
Totaal netto kosten	126.653	129.218	125.522	1.131	3.696
80 Dekkingsmiddelen niet zijn de belasting opbrengsten					
800 Dividenden en overige inkomsten	-	-	-	-	-
801 Kwijtschelding en oninbaar	2.110	2.270	2.670	-560	-400
81 Belastingopbrengsten	-124.428	-125.280	-124.986	558	-295
89 Dekkingsverschil	-185	1.557	2.145	-2.331	-588
Dekkingsmiddelen	-122.503	-121.454	-120.170	-2.333	-1.283
Resultaat (+ = tekort)	4.150	7.765	5.352	-1.202	2.413

Uit het overzicht blijkt dat het werkelijk resultaat over 2014 -/- € 5,35 miljoen bedraagt. Dit resultaat is voor ruim € 9,5 miljoen nadelig beïnvloed door incidentele baten en lasten. Hiervan is ruim € 7,9 miljoen al in BURAP I en II gerapporteerd. Wanneer de incidentele baten en lasten buiten beschouwing worden gelaten, komt het resultaat over 2014 uit op € 4,17 miljoen positief.

De incidentele baten en lasten bedragen € 9,5 miljoen (per saldo een last) en worden in onderstaande tabel weergegeven. In de eerste kolom is de afwijking ten opzichte van de oorspronkelijke begroting (OB) aangegeven, in de tweede kolom wat al bij BURAP I en II is goedgekeurd en in de derde kolom (lichtblauw) de na BURAP II ontstane incidentele baten en lasten.

Toelichting incidentele afwijkingen t.o.v de oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed- gekeurd bij BURAPS	Ontstaan na BURAP II
Extra afschrijvingen onder andere van in het verleden geactiveerde bedragen voor baggerprojecten en inmeten watergangen en van in het verleden geactiveerde afkoop BTW huurkoopverplichtingen Waterlandstichting	10,83	6,96	3,87
Vrijval deel baggervoorziening	-2,37	0,00	-2,37
Extra afwaardering pand Leusden	0,57	0,57	0,00
Hogere personeelskosten door strategisch HRM beleid (60+ regeling)	1,10	1,10	0,00
Eénmalige bijdrage van Rijkswaterstaat voor toekomstig onderhoud van de Ruimte voor de Rivier projecten Veessen-Wapenveld en Cortenoever-Voorsterklei	-0,33	-0,33	0,00
Overige incidentele baten en lasten	-0,28	-0,37	0,09
Totaal incidentele baten en lasten	9,52	7,93	1,59

Zoals uit de tabel blijkt is de grootste incidentele last (€ 10,8 miljoen) het gevolg van het besluit in 2014 om een aantal activa volledig af te schrijven. Door de wijziging van het afschrijvingsbeleid in 2013 is een aantal investeringen die in het verleden zijn geactiveerd in 2014 afgeschreven. Overigens betekenen de extra afschrijvingen in 2014 een zelfde bedrag aan lagere lasten in

toekomstige jaren (jaarlijks € 0,6 miljoen). Meer informatie over de extra afschrijvingen en de in het overzicht genoemde vrijval van de baggervoorziening is te vinden in hoofdstuk 5.

Het effect van de incidentele baten en lasten op de programmakosten is als volgt. Tevens is aangegeven welk effect al in BURAP I en II is meegenomen:

Effect van de incidentele baten en lasten op de verschillende programma's in miljoenen	BURAP I en II	WRK2014
1. Veiligheid	-0,3	-0,3
2. Voldoende en schoon water	7,0	6,3
3. Waterketen	-0,4	1,7
4. Bestuur en Belastingen en Bedrijfsvoering	1,6	1,9
Totaal	7,9	9,5

Uit het overzicht blijkt dat het effect van de incidentele baten en lasten het grootst is op het programma Voldoende en Schoon Water. Met name dit programma is beïnvloed door de extra afschrijvingen. Een volledig overzicht van alle incidentele baten en lasten is opgenomen in paragraaf 4.2.

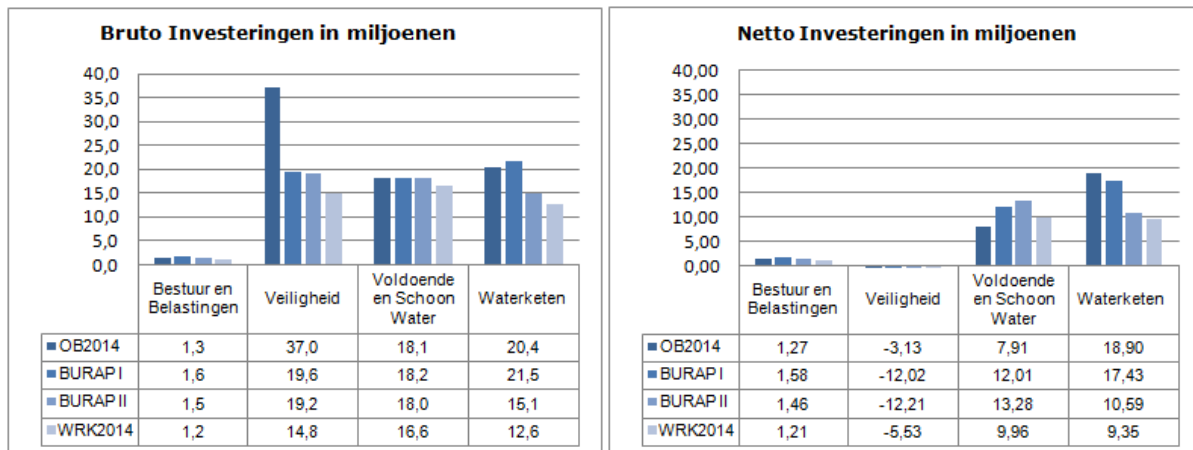
Het resultaat exclusief incidentele baten en lasten is € 8,3 miljoen beter dan oorspronkelijk begroot. De oorspronkelijke begroting prognosticeerde een tekort van €4,1 miljoen. Gespecificeerd in hoofdcomponenten zijn de afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting als volgt:

Toelichting afwijkingen (exclusief incidentele baten en lasten) t.o.v de oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Ontstaan na BURAP II
Lagere rentelasten door lagere rentepercentages dan begroot en minder nieuwe langlopende leningen (begroot € 40 miljoen, werkelijk € 15 miljoen) als gevolg van lagere/vertraagde investeringen.	-1,54	-1,24	-0,30
Lagere afschrijvingslasten in 2014 door extra afschrijvingen eind 2013 en door latere oplevering/verschuiven van investeringen/projecten naar 2015	-1,15	-0,97	-0,18
Lagere kosten door procesoptimalisatie bij zuiveringen (minder chemicaliën, minder energie- en minder slibkosten)	-1,70	-0,53	-1,17
Lagere overige kosten (o.a. minder onderhoudskosten, minder hard- en softwarekosten)	-1,83	0,51	-2,34
Hogere overige opbrengsten (o.a. meer subsidiabele uren dijkverbetering en KRW IJssel, hogere subsidieopbrengsten (SDE subsidie duurzame energie), hogere opbrengsten personeel ingezet voor derden (o.a. Ruimte voor de Rivier) en hogere opbrengsten verkoop warmte, teruglevering elektra en verwerking externe afvalstoffen)	-2,10	-1,39	-0,71
Hogere belastingopbrengsten	-0,56	-0,85	0,29
Hogere kwijtschelding en oninbaar	0,56	0,16	0,40
Totaal	-8,32	-4,31	-4,01

In hoofdstuk 3 zijn de verschillen per programma toegelicht. De financiële analyse per taak is opgenomen in paragraaf 5.2. Voor de onderdelen kwijtschelding en oninbaar en de belastingopbrengsten is meer gedetailleerde informatie te vinden in paragraaf 4.4.

2.2.4. Financiën samengevat - investeringen

In deze paragraaf worden in hoofdlijnen de bruto en netto investeringen toegelicht. Dit in vergelijking met de oorspronkelijke begroting en BURAP I en II. De totale bruto investeringen² bedroegen in 2014 € 45,2 miljoen. Oorspronkelijk begroot was € 76,8 miljoen. De belangrijkste afwijkingen per programma worden hierna kort toegelicht.

Bruto investeringen programma Veiligheid € 22,2 miljoen lager

De lagere uitgaven worden voor € 19,4 miljoen verklaard door het doorschuiven van kosten naar 2015 en later van het dijkverbeteringsproject Eem en Zuidelijke Randmeren. Deze keuze voor doorschuiven is begin 2014 gemaakt in goed overleg met het landelijk programma bureau HWBP2. Op basis van voortschrijdend inzicht was het realiseren in 2016 en 2017 wenselijker vanwege te verwachten voordelen. Als dit project buiten beschouwing wordt gelaten bedraagt het realisatiepercentage 55%. De lagere overige investeringen zijn met name veroorzaakt door het doorschuiven van de uitgaven voor de projecten Aankoop grond primaire waterkering (€ 1,9 miljoen), Laakkades (€1,4 miljoen) en Damwand 5^e en 6^e pand Apeldoorns kanaal (€1,8 miljoen). Het project Kades Soesterpolders is daarentegen versneld uitgevoerd (€ 1,6 miljoen).

Bruto investeringen programma Waterketen € 7,8 miljoen lager

De lagere investeringsuitgaven op dit programma worden met name verklaard door:

- vertraging van het project energiefabriek Amersfoort (€ 2,1 miljoen) als gevolg van het faillissement van het moederbedrijf van onze Duitse contractpartner;
- vertraging van de projecten Uitbreiding capaciteit RWZI Terwolde (€ 1,0 miljoen), Vervangen roosters RWZI Soest (€ 0,6 miljoen), Aanpassen transportsysteem Terwolde (€ 0,5 miljoen), Optimalisatie sliblijn Apeldoorn (€ 0,5 miljoen);
- minder uitgaven voor het project uitbreiding bergbezinkbassin 't Hul Nunspeet omdat een deel van de kosten al in 2013 is gemaakt en door lagere kosten.

In onderstaande tabel zijn de afwijkingen ten opzichte van de begroting uitgesplitst naar de verschillende oorzaken samengevat:

² Exclusief werken die voor derden worden uitgevoerd (Ruimte voor de Rivier en KRW maatregelen IJssel)

Programma	Schuiven naar 2015 /2016	Her- over- wegen	Schuiven van 2013	Lagere kosten ³	Ver- snellen	Totaal
1. Veiligheid	-22.225	399	0	-2.191	1.832	-22.185
- Dijkverbetering	-18.989	0	0	-402	0	-19.391
- Overig	-3.236	399	0	-1.789	1.832	-2.794
2. Voldoende en schoon water	-941	-217	2.043	-2.406	0	-1.521
3. Waterketen	-7.235	879	-71	-1.715	391	-7.751
4. Bestuur en belastingen	-321	0	260	0	0	-61
Totaal	-30.722	1.061	2.232	-6.312	2.223	-31.518

Werken voor derden

In het kader van Ruimte voor de Rivier en de Kaderrichtlijn Water (KRW) IJssel voert het waterschap projecten uit voor derden en gefinancierd door derden. In onderstaand overzicht zijn in miljoenen € de verstrekte bruto kredieten vermeld en hetgeen tot en met 2014 is uitgegeven.

Project	Bruto krediet	Uitgaven tm 2014	Ruimte
Veessen-Wapenveld	119,3	28,6	90,7
Cortenoever en Voorsterklei	42,2	18,4	23,8
Totaal Ruimte voor de Rivier	161,5	47,0	114,5
KRW IJssel	29,9	6,8	23,1
Totaal	191,4	53,8	137,6

2.2.5. Financiën samengevat – schuldpositie

Zowel internationaal als landelijk is de aandacht gericht op het beheersen van de schuldpositie. Aanleiding hiervoor is onder meer dat de schulden tot historische hoogte zijn opgelopen en de rentestanden op historisch laag niveau liggen. Daardoor bestaat het risico van forse verhogingen van de uitgaven indien de rentestand snel stijgt.

Het terugdringen van het overheidstekort is geregeld in de Wet HOF (Houdbare Overheidsfinanciën), die in december 2013 door de Eerste Kamer is aangenomen. De Wet HOF heeft als doelen een structurele reductie van het EMU-tekort, een houdbare overheidsschuld en voor langere termijn houdbare overheidsfinanciën. Met het oog op onze eigen schuldpositie en gezien bovenstaande ontwikkelingen heeft het algemeen bestuur eerder besloten dat onze schuldpositie eind 2018 maximaal gelijk is aan het niveau van begin 2013, te weten € 322 miljoen. Om dit te realiseren is een aantal maatregelen getroffen:

- aanscherpen activeringsbeleid gericht op het minder belasten van de toekomst met uitgaven en beslissingen die op dit moment worden genomen;
- het limiteren van het totale investeringsprogramma;
- incidentele meevallers worden ingezet voor een structurele kostenverlaging.

De schuldpositie wordt berekend als som van langlopende schulden, stand rekening courant en kasgeldleningen. Per 31 december 2014 bedraagt onze schuldpositie € 276 miljoen (2013: 315 miljoen). Hierbij is geen rekening gehouden met bijna €35 miljoen vooruit ontvangen subsidies. Door deze vooruit ontvangen bedragen zijn in 2014 minder langlopende leningen aangetrokken.

³ De lagere kosten zijn onder andere het gevolg van lagere aanbestedingen dan begroot

2.2.6. Voorstel resultaatbestemming

De bestemming van het resultaat uit de begroting en de BURAP heeft het algemeen bestuur al vastgesteld (€ 7,765 miljoen). Het restant van het resultaat ad € 2,4 miljoen is in het jaarverslag op de balans opgenomen als 'nog te bestemmen resultaat'. Voorgesteld wordt om:

- per saldo € 5.000 uit de bestemmingsreserve innovatie te onttrekken. Conform advies van de regiegroep innovatie wordt € 55.000 uit de bestemmingsreserve innovatie onttrokken (zie paragraaf 4.3). De jaarlijkse aanvulling van deze bestemmingsreserve bedraagt € 50.000;
- de vrijval uit de voorziening baggeren waterlopen ad € 2.372.517 toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve baggeren waterlopen;
- het restant resultaat watersysteembeheer ad € 2.201.451 te onttrekken aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer;
- het restant resultaat zuiveringsbeheer ad € 2.246.558 toe te voegen aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer.

Het saldo van de reserves na resultaatbestemming bedraagt:

	Stand 31-12-2014 voor bestemming	Resultaat- bestemming	Stand 1-1-2015 na bestemming
Watersysteembeheer	2.358.810		2.358.810
Zuiveringsbeheer	5.540.000		5.540.000
<i>Algemene reserves</i>	<i>7.898.810</i>	<i>0</i>	<i>7.898.810</i>
Watersysteembeheer	6.308.745	-2.201.451	4.107.294
Zuiveringsbeheer	7.520.310	2.246.558	9.766.868
<i>Bestemmingsreserve tariefseglisatie</i>	<i>13.829.055</i>	<i>45.107</i>	<i>13.874.162</i>
Innovatie	500.000	-5.000	495.000
Baggeren waterlopen	0	2.372.517	2.372.517
<i>Overige bestemmingsreserves</i>	<i>500.000</i>	<i>2.367.517</i>	<i>2.867.517</i>
Totaal	22.227.865	2.412.624	24.640.489

2.3. Kerncijfers

Waterschap Vallei en Veluwe behoort qua gebiedsomvang, inwoneraantal en begrotingsomvang tot de grotere waterschappen van Nederland. Het gebied kenmerkt zich door relatief grote hoogteverschillen en een gevarieerde ruimtelijke situatie met veel natuur, landbouwgebieden en grote en kleinere stedelijke kernen. Belangrijke verkeersaders doorsnijden het gebied door de centrale ligging in Nederland. De primaire waterkeringen bieden met name bescherming tegen overstroming van de Neder-Rijn, de IJssel, de Veluwerandmeren, de Eem en het Eemmeer.

Algemeen	
Oppervlakte	245.644 hectare
Aantal gemeenten	37
Aantal inwoners	1.115.000
Watersysteembeheer	
Aantal poldergemalen	22
Primaire waterkeringen	129 kilometer
Regionale waterkeringen	46 kilometer
Overige waterkeringen	54 kilometer
Zuiveringsbeheer	
Aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties	16
Aantal vervuilingseenheden	1.470.000

2.4.Missie en visie

Missie

Het waterschap voert als waterpartner zijn beheerstaken op efficiënte wijze uit. Daarnaast wordt samen met partners het beleid voor het watersysteem en de waterketen verder gedefinieerd en bepaald wat als plus bovenop de kerntaken gebeurt. Daarbij vervult het waterschap op adequate wijze zijn rol in grote landelijke projecten en kan het zo nodig een leidende rol spelen in complexe gebiedsprocessen.

Visie

Naast het voldoen aan wettelijke kaders zijn wij een modern waterschap dat samen met partners, burgers en andere belanghebbenden definieert wat de gewenste kwaliteit van de taakuitoefening is. Zowel in de fase van beleidsvorming als in de uitvoering wordt met partners samengewerkt. Bij grote en duidelijke waterbelangen neemt het waterschap het initiatief. In 2014 is de bestuurlijke langetermijnvisie vastgesteld met daarin zes toekomstbeelden voor ons waterschap:

1. We sturen de waterhuishouding aan als één systeem
2. We focussen meer op stedelijk gebied
3. De risicobenadering is ons uitgangspunt voor veiligheid
4. De huidige zuiveringscapaciteit is voldoende
5. We winnen grondstoffen en energie
6. We zijn integraal grondwaterbeheerder

Het realiseren van deze toekomstbeelden vraagt om een ander manier van werken: nog meer als onderdeel van en in interactie met onze omgeving. We zijn kennisleverancier op het gebied van water, kennen onze partners en onze omgeving, zijn een proactieve waterpartner en streven ernaar een excellente, innovatie en open organisatie te zijn.

3. Programmaverantwoording

3.1. Algemeen

De programmaverantwoording bevat de verantwoording over de realisatie van de in begroting 2014 opgenomen doelen en geplande maatregelen. Per programma zijn de volgende paragrafen opgenomen:

- Inhoud: Wat houdt het programma in?
- Ontwikkelingen in 2014: Wat waren in 2014 belangrijke ontwikkelingen voor dit programma?
- Totaalbeeld realisatie doelen en maatregelen: Wat hebben we gerealiseerd van de in de begroting 2014 opgenomen doelen en geplande maatregelen?
- Wat hebben we in 2014 gedaan?
- Wat heeft het gekost?: Wat zijn de werkelijk kosten (exploitatie en investeringen) ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2014 en de begroting na wijzigingen naar aanleiding van BURAP 1 en BURAP 2.

Afwijkingen van de prestaties ten opzichte van de begroting worden met de volgende symbolen toegelicht: ▲ = beter dan begroot; ▼ = minder dan begroot

De al in BURAP I en II aangegeven afwijkingen zijn in grijze tekst opgenomen.

3.2. Programma 1: Veiligheid

3.2.1. Inhoud

Onze missie is om onze inwoners te beschermen tegen overstromingen en ernstige wateroverlast. Dat doen wij door er voor te zorgen dat onze waterkeringen op orde zijn en voldoen aan de gestelde normen. Wij streven naar toekomstbestendige en robuuste waterkeringen. Bij de uitvoering hanteren wij een sobere en doelmatige benadering. Waar mogelijk streven wij naar combinaties van functies en samenwerking met derden.

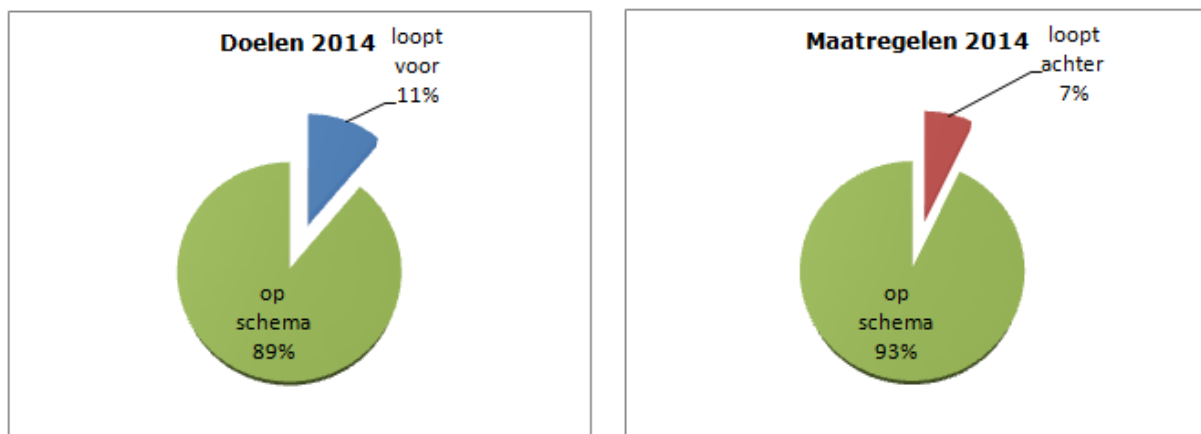
Wij werken met een twaalfjaarlijkse toetsing voor onze primaire en regionale waterkeringen. De vierde toetsronde voor de primaire waterkeringen wordt in 2023 afgerond, de 2^e toetsronde voor de regionale waterkeringen in 2021. Deze lange tijdsspanne vraagt om een continu proces van inspecteren, toetsen, monitoren en uitvoeren van (beheer)maatregelen om te blijven voldoen aan de norm.

3.2.2. Ontwikkelingen in 2014

Het kabinet heeft de voorstellen van het nationale Deltaprogramma overgenomen. Hierin zijn nieuwe veiligheidsnormen voor primaire waterkeringen opgenomen, gebaseerd op de risicobenadering. Het woord is nu aan de Tweede Kamer waarna naar verwachting in 2017 de nieuwe veiligheidsnormen wettelijk worden vastgelegd. Met de klimaatopgave en nieuwe technische inzichten (piping) leiden de nieuwe normen tot een forse opgave voor onze primaire waterkeringen. Wij hebben met partners in het gebied een voorkeursstrategie per riviertak bepaald als leidend kompas voor de benodigde maatregelen. Het zwaartepunt ligt bij dijkverbeteringen via het Hoogwaterbeschermingsprogramma, maar er zijn ook rivierverruimende maatregelen voorzien.

3.2.3. Totaalbeeld realisatie begrote doelen en maatregelen in 2014

In de onderstaande grafieken wordt het totaalbeeld weergegeven van de voortgang van de doelrealisatie (Wanneer Zijn We Tevreden) en de daarvoor genomen maatregelen in 2014 (Wat Doen We Daarvoor).

De afwijkingen op de begrote doelen

Doelen 2014	Toelichting afwijking
▲ Wij voldoen aan richtlijn overstromingsrisico (ROR)	Dit jaar is de bijdrage van het waterschap afgerond, begroot was 2015.

De afwijkingen op de geplande maatregelen

Maatregelen 2014	Toelichting afwijking
▼ Aanscherpen contacten Veiligheidsregio's	Het laatste convenant (Gelderland Midden) is niet in 2014 getekend. Dit wordt midden 2015.

3.2.4. Wat hebben we in 2014 gedaan?

Primaire waterkeringen

De grote dijkverbeteringprojecten vergen ook de komende jaren veel uitvoeringsinzet. Bruto wordt veel geld omgezet, maar door de rijkssubsidie zijn de netto kosten voor het waterschap beperkt.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

In 2014 is gestart met de voorbereiding en deels uitvoering van vier projecten uit het HWBP:

- de primaire waterkering langs het Apeldoorns Kanaal als onderdeel van de herinrichting en sanering van het Apeldoorns Kanaal (Veluwekroon);
- kern Spakenburg en Westdijk Eemdijk Noord als onderdeel van de dijkverbetering langs de Eem en Zuidelijke Randmeren;
- afsluiters Gemaal De Schans als onderdeel van de vervanging van het gemaal;
- nadere veiligheidsanalyse van de Randmeerdijken.

Minister Schultz van Haegen (Infrastructuur en Milieu) gaf op 14 mei 2014 het officiële startsein voor de dijkverbetering langs de Zuidelijke Randmeren en de Eem. Na behandeling van de beroepschriften door de Raad van State is het dijkverbeteringsplan voor 22 kilometer dijk langs de Eem en het Zuidelijk Randmeer onherroepelijk. Voor de realisatie fase is het project onderverdeeld in acht deeltrajecten. In het afgelopen jaar zijn vier deeltrajecten aanbesteed en is er één volledig gerealiseerd. Voor de overige deeltrajecten zijn de contractstukken ook gereed en is de aanbesteding gepland in 2015. De kosten voor dijkverbetering worden grotendeels gefinancierd door het Rijk. In 2014 zijn enkele grondaankopen gedaan voor de dijkverbetering. Deze komen

voort uit ons eigen grondbeleid⁴ en zijn daarmee niet subsidiabel. De voorbereiding is afgesloten en de eindafrekening wordt in april 2015 ter goedkeuring aangeboden. Conform de wettelijke verplichting voldoet de dijk in 2017 aan de norm.

Grebbedijk

In het kader van het Deltaprogramma zijn wij een voorverkenning naar de ambities Grebbedijk gestart.

Werken voor derden (Ruimte voor de Rivier): dijkteruglegging Cortenoever en Voorsterklei

Bij de Ruimte voor de Rivier maatregelen in Cortenoever en Voorsterklei wordt de dijk circa 1.000 meter landinwaarts verlegd en wordt een deel van het buitendijks komende gebied vergraven om meer ruimte te creëren in situaties van hoogwater. Huidig binnendijks gebied wordt hier buitendijks.

In maart 2014 startte de aannemer met de werkzaamheden in de Voorsterklei. Op donderdag 17 juli 2014 is de 1^e mijlpaal gerealiseerd. In een feestelijke bijeenkomst is de nieuwe terp in Voorsterklei overgedragen. "Leven met de IJssel" is de titel van het boekwerk dat voor en door bewoners en gebruikers van Cortenoever en Voorsterklei is gemaakt. In augustus 2014 is de nieuwe projectwebsite online gegaan. Op www.dijkverleggingcovo.nl zijn onder andere de webcam, nieuws, planning, film en uitleg over het ontwerp te vinden.

In oktober 2014 zijn in Voorsterklei en Cortenoever-zuid de aansluitingen van de nieuwe dijk op de bestaande IJsseldijk gerealiseerd. De aanpassing van de rioolwatertransportleidingen is eind 2014 afgerond. Verder is de aannemer in het gebied Cortenoever gestart met de aanleg van het dijktracé en de vergravingen. In Voorsterklei is de aanleg van kabels, leidingen en plaatsing van trafo's in 2014 afgerond. Naast de aanpassing van lokale kabel en leidingtracés werd in Voorsterklei één hoogspanningsmast verplaatst en een nieuwe hoofdtransportleiding voor aardgas aangelegd. Deze werkzaamheden vinden in het gebied Cortenoever begin 2015 plaats.

Tegen de bestemmingsplannen Cortenoever en Voorsterklei zijn diverse beroepen ingediend. De Raad van State heeft nog geen uitspraak gedaan. We verwachten de uitspraak in de 1^e helft van 2015.

De verwerving van vastgoed en gronden heeft de nodige inzet gevergd. In Cortenoever zijn de vastgoed- en grondaankopen bijna afgerond. Indien noodzakelijk wordt een onteigening- en of gedoogprocedure opgestart. In Voorsterklei zijn de aankopen afgerond. Diverse buitendijks komende woningen zijn bouwtechnisch beoordeeld en waar nodig zijn in overleg schade beperkende maatregelen uitgevoerd.

⁴ Het grondbeleid van het waterschap is erop gericht om de gronden van primaire waterkeringen in eigendom te hebben ook voor die keringen waar nog geen dijkverbetering aan de orde is. Deze kosten zijn niet subsidiabel.

Werken voor derden (Ruimte voor de Rivier): hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

De aannemerscombinatie is volop bezig met de realisatie van de hoogwatergeul. Vooral in het noorden maar ook elders in het gebied van de toekomstige geul wordt hard gewerkt. Het aanleggen van de dijken, door middel van het zandsputten, is in volle gang en vordert met ongeveer tachtig meter per dag. Er wordt gebouwd aan de brug Werverdijk, een brug bestaande uit een oost- en een westbrug, gescheiden door de dijk rondom de Kromme Kolk. De pijlers van de westelijke brug zijn inmiddels gestort. De realisatie van de landhoofden en de pijlers van de oostelijke brug vordert gestaag. Brug Werverdijk is volgens planning medio 2015 voltooid.

Er zijn enkele verschuivingen binnen de planning geweest: enkele voorbereidende werkzaamheden zijn naar voren gehaald en in ondermeer het ontwerpproces zijn diverse zaken naar achter verschoven waarbij ook de buffers in de planning zijn verschoven. De mijlpaal voor de oplevering van het hoogwaterveiligheidsniveau is niet verschoven. Ook financieel blijft het project naar huidig inzicht binnen de afgesproken kaders.

Hieronder een greep uit de belangrijkste werkzaamheden die in 2014 hebben plaatsgevonden:

- uitwerking van ontwerpen naar uitvoeringsontwerpen/definitieve ontwerpen;
- bodemonderzoeken ten behoeve van de grondstromen en fundatieplannen;
- verkrijgen (uitvoerings)vergunningen voor het kappen van bomen, realisatie mobiele betoncentrale, tijdelijke bouwconstructies en permanente kunstwerken;
- nadere inventarisatie van de natuur (waaruit naar voren is gekomen dat zich dassen bevinden binnen het projectgebied en hiervoor zijn mitigerende maatregelen genomen);
- afronding sloop van panden en opstallen van eigenaren inclusief bijbehorende bodemsaneringen;
- op diverse locaties binnen het projectgebied zijn bomen gekapt;
- aanleg bouwwegen met vrijkomend puin uit het gebied (sloop en verhoging van hoogspanningsmasten);
- kabels en leidingen, zoals nutvoorzieningen, gastransportleiding, effluentleiding zuivering Heerde en de hoogspanningsmasten, zijn nagenoeg allemaal aangepast;
- de laad- en loswal voor de aanvoer van zand en andere materialen is gerealiseerd;
- de ongelijkvloerse kruisingen zijn aangelegd om zoveel mogelijk overlast voor de omgeving te voorkomen;
- voorbereiding en daadwerkelijke start met de bouw van de bruggen Werverdijk;
- aanleg van de persleiding voor het hydraulisch transport van zand ten behoeve van de westdijk;
- afronding grondverwervingstraject waarbij onteigening niet heeft plaatsgevonden.

Regionale waterkeringen

Voor de regionale waterkeringen zijn verbeteropgaven opgestart en uitgevoerd die voortkomen uit de toetsing in 2009. De uitvoering van de verbeteringen van de Laakkaden is gestart en loopt tot en met 2015. Dit project is door een vertraagde bestemmingsplanprocedure vier maanden later gestart. De hierdoor ontstane ruimte hebben wij benut door de uitvoering van de Soesterpolders versneld uit te voeren. De voorbereiding van kadeverbetering Apeldoorns Kanaal (2^e pand) is

gestart met geplande uitvoering begin 2015. Van al onze regionale waterkeringen voldoet eind 2014 zo'n 34,9 kilometer aan de norm (totaal 46,9 km).

Overige waterkeringen

Voor de overige waterkeringen hebben wij een beleidsnota afgerond. Deze nota geeft antwoord op de vraag welke waterkeringen wij aanwijzen als 'overige waterkering' en daarmee opnemen in onze leggers en welke norm daar vervolgens bij hoort.

Organisatie op orde

Naast het primaire proces is het essentieel om de organisatie op orde te hebben door activiteiten van derden op een goede manier te begeleiden via regulering. Dit gebeurt via vergunningverlening, handhaving en samenwerking. Goede voorlichting speelt een belangrijke rol. Via de instrumenten keur en legger en de aan de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) en Waterwet verbonden procedures zijn wij waar nodig regulerend opgetreden. In de beleidsharmonisatie 2013 - 2017 worden de instrumenten geharmoniseerd en geactualiseerd. Dit is een lopend proces waarbij het vooral gaat om het op orde brengen en gelijkschakelen van de leggers. Dit loopt samen op met dijkverbeteringen aan primaire en regionale waterkeringen.

Daar waar dijkverbeteringen plaatsvinden, zorgen wij voor actualisatie van de leggers. In 2014 is een inspectieplan en een beheerplan voor de waterkeringen opgesteld.

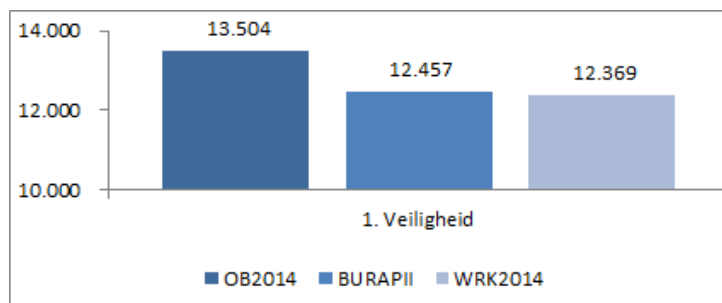
Overige

In 2014 hebben wij een deel van ons dijkmaaisel niet meer gecomposteerd maar afgezet als veevoer naar de landbouw. Dit is duurzaam en levert (op termijn) een kostenbesparing op. Ontwikkelingen als afzet van maaisel als grondstof voor bijvoorbeeld Graskartonfabricage gaan door de economische situatie minder snel.

3.2.5. Wat heeft het gekost?

Exploitatie 2014

In de grafiek hierna zijn, in duizenden euro's, de werkelijke netto kosten in 2014 (WRK2014) afgezet tegen de begroting na wijzigingen (BURAP II) en de oorspronkelijke begroting (OB2014).

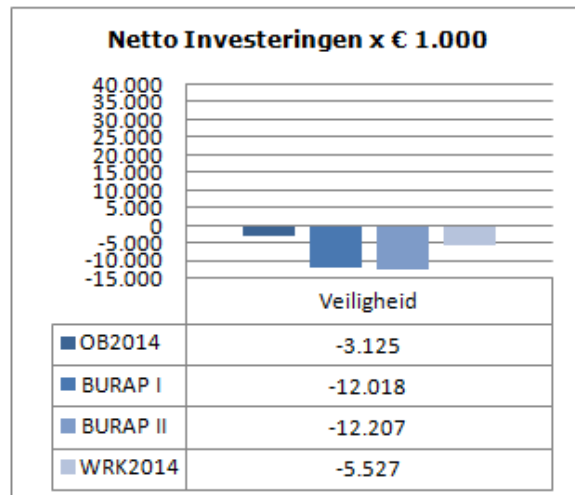
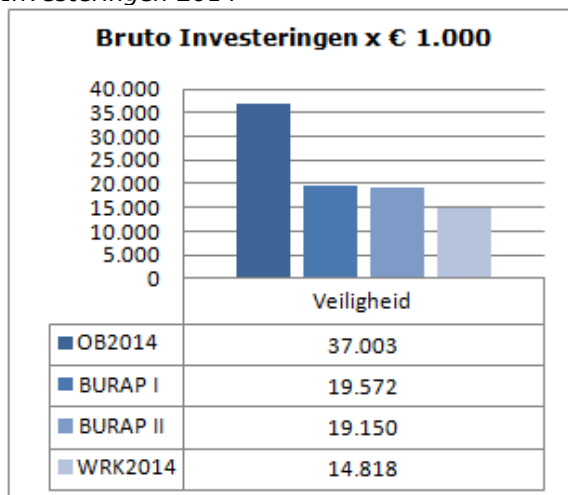

De werkelijke kosten in 2014 vallen € 1,14 miljoen lager uit dan oorspronkelijk was begroot en € 0,09 miljoen lager dan aangegeven bij BURAP II.

De afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zijn in de tabel hierna toegelicht. Tevens is aangegeven welke wijzigingen in de begroting al in BURAP I en II zijn goedgekeurd. De laatste kolom (lichtblauw) geeft de afwijking weer ten opzichte van de begroting na de wijzigingen in BURAP I en BURAP II.

Toelichting afwijkingen t.o.v. oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Er zijn meer uren subsidiabel dan begroot voor de dijkverbetering Eem en Zuidelijke Randmeren. Zo bleken ook uren van andere medewerkers dan projectleiders voor subsidie in aanmerking te komen.	-0,60	-0,50	-0,10
Meer uren op dit programma met name in verband met dijkverbeteringsprojecten. Voor een groot deel zijn deze uren subsidiabel (zie hiervoor).	0,36	0,00	0,36
Eénmalige bijdrage van Rijkswaterstaat voor toekomstig onderhoud van de Ruimte voor de Rivier projecten.	-0,33	-0,33	0,00
Lagere rentelasten door lagere rentepercentages en minder afgesloten leningen door minder investeringen.	-0,10	-0,04	-0,06
Verkoopopbrengst gronden Eemdijk Bunschoten.	-0,10	0,00	-0,10
Per saldo lagere onderhoudskosten.	-0,11	-0,06	-0,05
Diverse overige kleinere verschillen (waaronder lagere kosten muskusrattenbestrijding).	-0,26	-0,12	-0,14
Totaal per saldo lagere netto kosten	-1,14	-1,05	-0,09

Investeringen 2014

De gerealiseerde bruto investeringen (exclusief Ruimte voor de Rivier) bedragen € 14,8 miljoen, dat is 40% van de raming in de oorspronkelijke begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door verschuiving van kosten naar 2015 en later van het dijkverbeteringsproject Eem en Zuidelijke Randmeren. De (grote) afwijkingen van de werkelijke bruto investeringen ten opzichte van de begroting worden in onderstaande tabel toegelicht (in miljoenen €):

Projectnaam	Verklaring	Afwijking
Dijkverbeterprogramma Eem en Zuidelijke Randmeren ⁵	Er is voor gekozen om de marktbenadering/contractering anders te doen. Deze andere aanpak leidt tot een betere risicoverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Gevolg is dat de contracten later de markt zijn opgegaan dan was geraamd. Dit betekent minder kasuitgaven in 2014 en meer in 2015 en 2016.	-19,4
Kades Soesterpolders	Dit project was oorspronkelijk gepland in 2015-2016; is naar voren gehaald i.v.m. ontstane ruimte door vertraging andere projecten	1,6

⁵ Voor de voorbereiding en uitvoering van de dijkverbetering is een voorschot van € 34 miljoen ontvangen. De totale uitgaven bedragen 23 miljoen. Het te veel uitbetaalde voorschot is als vooruit ontvangen subsidie opgenomen en wordt verrekend met het voorschot voor 2015.

Projectnaam	Verklaring	Afwijking
	(o.a. Laakkades)	
Aankoop grond primaire waterkering	Aankoop ondergrond van primaire waterkering waar momenteel geen werken op worden uitgevoerd heeft geen prioriteit. Aankoopkosten worden doorgeschoven van 2014 naar toekomstige jaren.	-1,9
Laakkades West fase 3a + Laakzone a	Door een vertraagde bestemmingsplanprocedure van gemeente Nijkerk is de uitvoering vier maanden later gestart.	-1,4
Damwand 5 ^e en 6 ^e pand Apeldoorns Kanaal	De uitgaven van € 2 miljoen voor dit jaar bleken niet haalbaar vanwege aanvullingen op de veiligheidsopgave die het gevolg is van de nieuwe normen met het oog op het zichtjaar 2100. In 2014 is de eerste verkenning uitgevoerd en de verwachting is eind 2016 de uitvoering te starten.	-1,8
Project overstijgende verkenning dijkmonitoring en -conditioneringssysteem Veessen	Proefproject was niet opgenomen in de begroting. Betreft de proefopstelling om piping te verminderen. Wordt 100% gefinancierd door HWBP.	0,6
Overig	Afwijking < € 500.000	0,1
Totaal		-22,2

In 2014 zijn de Kades Soesterpolders gerealiseerd. Hiermee voldoet 6,5 kilometer regionale kering aan de veiligheidsnormen 2015. Van al onze regionale waterkeringen voldoet eind 2014 zo'n 34,9 kilometer aan de norm (totaal 46,9 km).

Investerings werken voor derden(x € 1.000)

Project Ruimte voor de Rivier	Bruto krediet	Uitgaven tm 2014	Ruimte
Veessen-Wapenveld	119.305	28.552	90.753
Cortenoever en Voorsterklei	42.250	18.378	23.872
Totaal	161.555	46.930	114.625

3.3.Programma 2: Voldoende en schoon water

3.3.1. Inhoud

Voldoende water is erop gericht het oppervlaktewatersysteem zodanig flexibel en robuust in te richten, te beheren en te onderhouden dat de aangewezen gebiedsfuncties optimaal gefaciliteerd worden en overschotten en tekorten zo goed mogelijk worden opgevangen.

Schoon water is gericht op het zorgen voor de juiste chemische en ecologische kwaliteit van zowel het water als de waterbodem. De verplichting vanuit de KRW is hierbij leidend. Wij voeren ons beleid uit conform onze eigen waterbeheerplannen en overeenkomsten met provincies en gemeenten.

3.3.2. Ontwikkelingen in 2014

Vanuit het Deltaprogramma zijn in 2014 de deltabeslissingen genomen. Het Deltaprogramma heeft drie sporen. Voor ons heeft het waterveiligheidsspoor (zie programma Veiligheid) de meeste directe consequenties. De andere twee deelprogramma's zijn: Zoetwater en Nieuwbouw en herstructurering. Voor beide programma's was het waterschap al in gesprek en waren er activiteiten opgenomen. Hierdoor heeft de deltabeslissing geen grote consequenties op onze activiteiten voor het watersysteem.

Voor Zoetwaterprogramma wordt een voorzieningenniveau uitgewerkt. De provincie is trekker. Het is de bedoeling dat via het voorzieningenniveau inzicht wordt verkregen in de beschikbaarheid van

zoetwater en de kans op watertekorten, nu en in de toekomst. Om dit te kunnen doen, wordt eerst kennis en ervaringen opgebouwd door per waterschap in de periode 2016-2018 een tweetal pilots uit te voeren.

Daarnaast wordt een uitvoeringsprogramma watertekort opgesteld. Deze opgave hadden we voor 2014 gepland, maar omdat de samenwerking is verbreed naar Rijn-Oost is het proces enigszins vertraagd en wordt het in 2015 opgepakt.

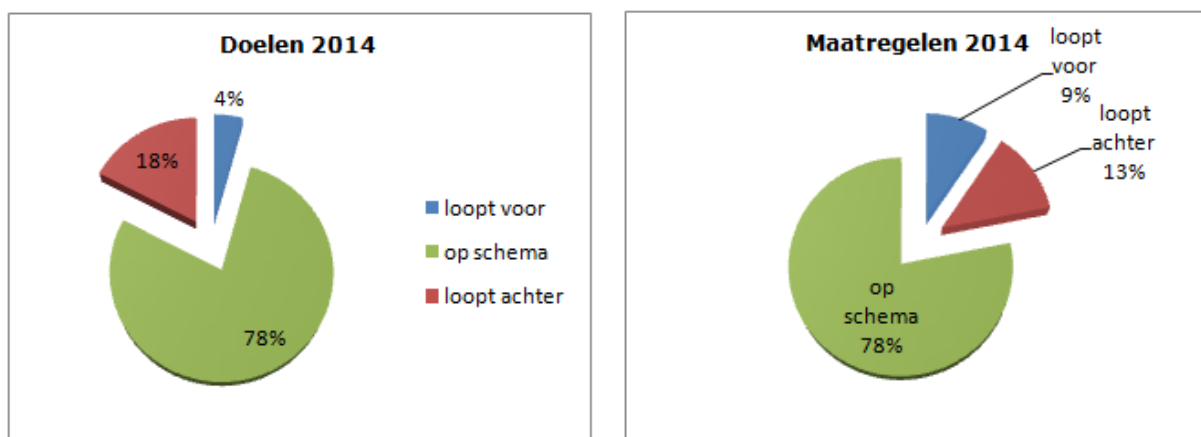
Voor het programma Nieuwbouw en herstructurering zijn er gesprekken rondom de Klimaat Actieve stad.

De waterovereenkomsten met de provincie Gelderland zijn samengevoegd en er zijn nieuwe projecten opgenomen om de voorziene onderbesteding op te vangen.

De provincie heeft de dossiers Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) versneld. In het stroomgebiedsbeheersplan 2016-2021 (SGBP2) zijn hiervoor geen maatregelen opgenomen, dit loopt via de beheerplannen N2000.

3.3.3. Totaalbeeld realisatie begrote doelen en maatregelen in 2014

In de onderstaande grafieken wordt het totaalbeeld weergegeven van de voortgang van de doelrealisatie (Wanneer Zijn We Tevreden) en de daarvoor voorgenomen maatregelen in 2014 (Wat Doen We Daarvoor).

De afwijkingen op de begrote doelen

Doelen 2014	Toelichting afwijking
▲ Wij beschikken over instrumenten conform waterwet en hebben daarmee inzicht in toestand en afmetingen van al onze waterlopen.	Voor 2014 was voor het actueel beheerregister een realisatiepercentage opgenomen van 30%. In 2014 is 35% gerealiseerd.
▼ De waterlichamen verkeren in een goede ecologische toestand conform de KRW normen.	Op grond van de toetsing blijkt geen van de wateren te voldoen en ook niet zal voldoen in 2015. Belangrijk hierbij is dat wij als waterschap niet verantwoordelijk zijn voor het bereiken van het doel, wel voor het uitvoeren van de noodzakelijke maatregelen om dit doel te behalen. Dit

Doelen 2014	Toelichting afwijking
	probleem speelt landelijk en is geadresseerd. Het wordt in Rijn-Oost verband opgepakt door de werkgroep monitoring.
▼ Waterbodems die een ernstig risico vormen voor mens en ecologie komen niet meer voor in ons beheersgebied	Niet alle begrote saneringsmaatregelen zijn gerealiseerd. Het Apeldoorns Kanaal (5 ^e pand) wordt dit jaar en volgend jaar gesaneerd. De panden 1 t/m 4 zullen gedeeltelijk nog gesaneerd moeten worden (minder urgent) in het kader van de Wet Bodembescherming maar de planning is afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming.
▼ Alle knelpunten van overstorten en diffuse lozingen in stedelijk gebied in het kader van het waterkwaliteitsspoor zijn in beeld	12 van de begrote 14 studies zijn gerealiseerd. Gemeente Apeldoorn, Oldebroek en Zutphen, Olst / Wijhe zijn doorlopen en worden in het eerste kwartaal 2015 naar d&h gebracht. Hiermee zijn alle studies doorlopen en eind 1e kwartaal bestuurlijk geaccordeerd. Er is nog een restopgave voor het waterkwaliteitsspoor Voorst in de kern Twello. Deze opgave wordt meegenomen in de waterfabriek Terwolde/Wilp.
▼ Wij dringen binnen ons beheersgebied diffuse belasting terug	Van de 9 begrote onderdelen van het uitvoeringsprogramma diffuse bronnen is gemiddeld 60% gerealiseerd.

De afwijkingen op de geplande maatregelen

Maatregelen 2014	Toelichting afwijking
▲ Uitvoeren onderhoudswerk aan waterlopen conform uitvoeringsplan	Er is eerder gestart met voorjaarsonderhoud. Hierdoor is er meer gemaaid dan in het plan was voorzien
▲ Actualiseren beheerregister	Voor gebied Gelderse Vallei is het beheerregister 100% op orde. In de andere gebieden is het areaal C wateren geactualiseerd en in rayon oost is bovendien gestart met de A en B wateren. Dit is meer dan was begroot voor 2014.
▲ Realiseren industriële bedrijfsbezoeken (o.b.v. jaarplan)	In de begroting was een percentage van 85% opgenomen. Het werkelijke gemiddelde percentage komt uit op 96%.
▼ Uitvoeren watertekortstudie	Dit loopt door naar 2015 omdat de samenwerking is verbreed naar Rijn-Oost. Er wordt gewerkt aan een werkprogramma voor zoetwater en watertekort.
▼ Oefenen gebaseerd op het nieuwe calamiteitenplan.	Het bestuur heeft niet deelgenomen aan de oefening omdat de oefening is beperkt tot inzet in het veld en het crisisteam gericht is geweest op de vogelgriep.
▼ Up to date houden calamiteitenplan en calamiteitenbestrijdingsplannen	Actualiseren calamiteitenbestrijdingsplannen is in verband met andere prioriteitsstelling verplaatst naar 2015. De calamiteitenbestrijdingsplannen Hoogwater worden in het 1 ^e kwartaal van 2015 aan D&H voorgelegd. De andere plannen volgen in de andere kwartalen van 2015
▼ Realiseren agrarische bedrijfsbezoeken (o.b.v. jaarplan)	Vanaf half november hebben geen bezoeken plaatsgevonden i.v.m. vogelgriep.

3.3.4. Wat hebben we in 2014 gedaan?

Waterbeheerprogramma (WBP)

Het Ontwerp-Waterbeheerprogramma 2016-2021 is conform planning begin 2015 bestuurlijk voorgelegd en vrijgegeven voor inspraak. Het proces is moeizaam verlopen, maar na een versnelling aan het eind van het jaar is het toch gelukt. Het WBP wordt in het najaar 2015 vastgesteld.

Waterstanden op orde

Eind juli 2014 trokken regen- en onweersbuien over Nederland. In het zuidwestelijke deel van ons werkgebied ontstond wateroverlast in een aantal stedelijke kernen. De waterpeilen waren na de hevige buien weer snel op orde, omdat de essentiële watergangen op tijd gemaaid waren.

In 2014 is conform de begroting alleen geïnvesteerd in gemaal De Schans in Amersfoort. Met uitzondering van twee baggerclusters is het baggerwerk uitgevoerd volgens het meerjarenprogramma.

Op extreme situaties voorbereid

In juni 2014 is het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) programma voor 2014-2015 vastgesteld. De voorbereidingen voor de acht knelpunten die we oplossen voor eind 2015 liggen op schema. Daarnaast wordt gewerkt aan een advies voor de Noordelijke IJsselvallei om daar vanaf 2016 de restopgave op te lossen. Samen met de droogtestudie en het Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR) is het NBW programma ingebracht in het Ontwerp-WBP.

Conform planning worden de projecten in het kader van de verdrogingsbestrijding eind 2015 opgeleverd. In 2014 heeft voorbereiding en afstemming met het gebied plaats gevonden.

Goede chemische en ecologische toestand

In de zomer van 2014 zijn de concept KRW plannen en bijbehorend maatregelprogramma bestuurlijk voorgelegd. Voor de KRW is het stroomgebiedsbeheersplan 2016-2021 (SGBP2) opgesteld. Het doorloopt in 2015 de inspraak en wordt daarna in het WBP ingevoegd. Daarnaast is, samen met beide provincies, een start gemaakt met het beleid rondom de "doelen overig water". Dit zal in de komende jaren uitgewerkt worden. Enkele geplande KRW maatregelen worden niet behaald voor eind 2015 vanwege vertraging in het gebiedsproces (bijv. Modderbeek). Enkele maatregelen (bijv. Toevoerkanal) worden eerder uitgevoerd dan gepland. Dit vanwege efficiency of subsidiekansen. Hiermee is rekening gehouden in de nieuwe overeenkomsten. Onder de streep is onze KRW herinrichtingsprestatie hoger dan de formele opgave en dat resulteert in een lagere opgave na 2015. In het diffuse bronnen programma zijn enkele grote langlopende projecten afgerond: Boeren voor schoon water en Duurzaam bodembeheer.

De afronding van de sanering van het Apeldoorns Kanaal is verschoven naar het 1^e kwartaal 2015. Dit heeft te maken met onvoorziene verontreinigingen.

De geplande innovatieve zuiveringswerken zijn, in overleg met de provincie, niet geplaatst in de Hierdense beek. Er waren ernstige twijfels over de wenselijkheid van de maatregel en de toegevoegde waarde voor de KRW-doelstelling was beperkt.

Grondwatertaken

Ten aanzien van de overlap en leemte in de verdeling van de grondwatertaken heeft het waterschap een actieve houding aangenomen. We dragen bij aan het uitwerken van het kwantitatief grondwaterbeleid. In 2014 is het operationeel grondwaterbeleid van waterschap Vallei en Veluwe vastgesteld en daarnaast participeren we in grondwaterbeheerplannen van gemeenten en de uitwerking van het provinciaal grondwaterbeleid. Binnen de lopende samenwerkingsverbanden, met name met gemeenten, pakken we tevens kennisvragen op.

Organisatie op orde

De organisatie is op orde door inzet op vergunningverleningen en handhaving. Het aantal bezoeken voor handhaving stond in 2014 onder druk vanwege complexe nieuwe wetgeving en het niet altijd aanwezig zijn van actuele vergunningen. Daarnaast is de organisatie op orde door actuele instrumenten (legger, peilbesluiten, beheer- en onderhoudsplannen) en de voorbereiding op bestrijden van calamiteiten en bedreigingen. Het vaststellen van nieuwe leggers volgt op de beleidsharmonisatie van de A-, B- en C-watgangen. De nieuwe legger voor het eerste gebied (Gelderse Vallei) is begin 2015 ter inzage gelegd. Medio 2015 en begin 2016 volgen de andere gebieden.

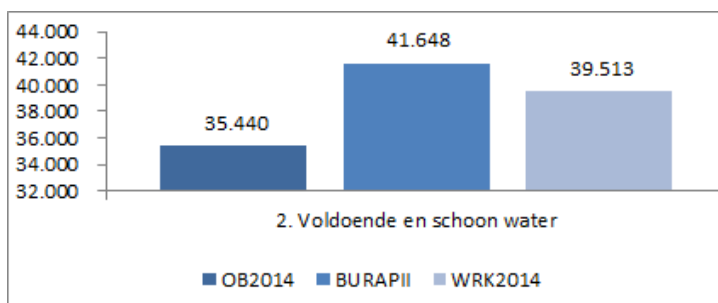
Dit jaar zijn nieuwe peilbesluiten voor Hattem en Oosterwolde-Oldebroek voorbereid. Deze worden in 2015 vastgesteld.

De participatie in ruimtelijke plannen gebeurt steeds meer in co-creatie (vooral bij provinciale plannen) en regelmatig volgens een nieuwe methodiek "Natuurlijke Alliantie".

3.3.5. Wat heeft het gekost?

Exploitatie 2014

In de grafiek hierna zijn, in duizenden euro's, de werkelijke netto kosten in 2014 (WRK2014) afgezet tegen de begroting na wijzigingen (BURAP II) en de oorspronkelijke begroting (OB2014).

Zoals uit de grafiek blijkt zijn de werkelijke kosten in 2014 € 4,07 miljoen hoger uitgevallen dan oorspronkelijk was begroot en € 2,14 miljoen lager dan aangegeven bij BURAP II.

Het programma Voldoende en Schoon Water is in 2014 in hoge mate beïnvloed door incidentele posten. Als de incidentele elementen van het programma buiten beschouwing worden gelaten komen de netto kosten uit op ca. € 33,7 miljoen. Dit is ca. € 1,7 miljoen lager dan oorspronkelijk was begroot. In 2014 is ca. € 8,6 miljoen extra afgeschreven. Dit betreft met name in het verleden

geactiveerde bedragen die op basis van het huidige activerings- en afschrijvingsbeleid niet meer worden geactiveerd. Daarnaast is bijna € 2,4 miljoen vrijgevallen van de baggervoorziening. De wettelijke verslaggevingsvoorschriften stellen strenge eisen aan het treffen van een voorziening. Zo dient het meerjarenprogramma voor baggeren goed onderbouwd te zijn om een voorziening mogelijk te maken. Voor een bedrag van € 2,4 miljoen is dit onvoldoende het geval.

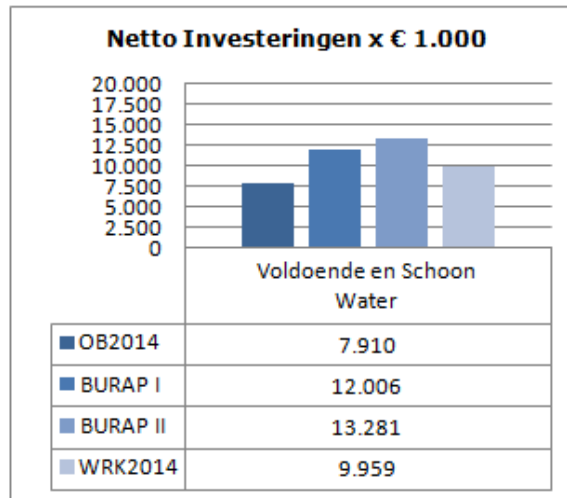
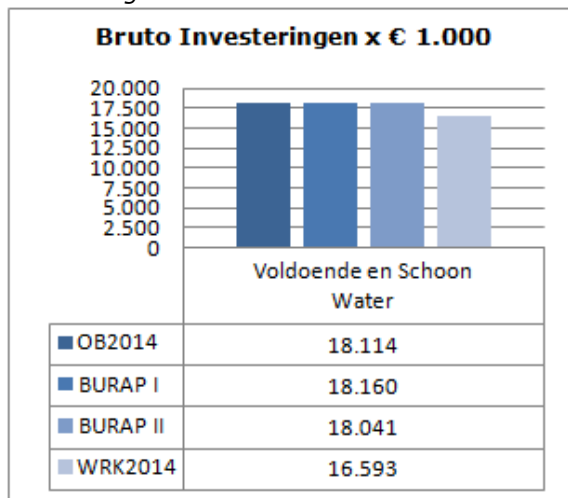
In onderstaande tabel worden de incidentele posten gespecificeerd, waarbij tevens is aangegeven welke zaken al in BURAP I en II zijn goedgekeurd.

Toelichting afwijkingen t.o.v. oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Incidentele last in verband met extra afschrijving van in het verleden geactiveerde bedragen t.a.v. legger. Daarnaast is het project voor het inmeten van watergangen in één keer afgeschreven, omdat dit volgens het huidige beleid niet meer geactiveerd kan worden.	1,21	1,21	0,00
Incidentele last in verband met extra afschrijving van in het verleden geactiveerde bedragen voor baggerwerkzaamheden	5,75	5,75	0,00
Incidentele last omdat een aantal investeringsprojecten niet aan de vereisten van het activeringsbeleid en afschrijvingsbeleid voldoet en daarom ineens is afgeschreven	1,67	0,00	1,67
Vrijval deel voorziening baggeren. Omdat een deel van de meerjarenraming van het baggerprogramma onvoldoende onderbouwd is met een onderhoudsplan mag voor dit deel volgens de verslaggevingsvoorschriften geen voorziening worden getroffen	-2,37	0,00	-2,37
Totaal incidentele posten	6,26	6,96	-0,70

In onderstaande tabel worden de reguliere posten gespecificeerd, waarbij tevens is aangegeven welke zaken al in BURAP I en II zijn gerapporteerd.

Toelichting afwijkingen t.o.v. oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Lagere rentelasten voor dit programma door lagere rentepercentages dan begroot en minder nieuwe langlopende leningen als gevolg van lagere investeringen.	-0,47	-0,27	-0,20
Lagere afschrijvingslasten. Omdat eind 2013 extra afschrijvingen hebben plaatsgevonden van in het verleden geactiveerde bedragen voor studies, onderzoeken en ruilverkaveling vallen de afschrijvingen vanaf 2014 lager uit	-0,47	-0,47	0,00
Onderhoudskosten	-0,01	0,28	-0,29
Lagere kosten afvoer bedrijfsafval en vuil	-0,10	-0,04	-0,06
Lagere inhuur adviezen derden	-0,09	-0,08	-0,01
Minder uren op dit programma	-0,23	-0,04	-0,19
Minder doorbelasting kosten ondersteunende diensten	-0,47	0,00	-0,47
Opbrengsten diensten voor derden waaronder onderhoudswerkzaamheden watergangen gemeente Amersfoort	-0,10	-0,05	-0,05
Meer subsidiabele uren KRW projecten	-0,12	-0,06	-0,06
Diverse overige kleinere verschillen, per saldo	-0,13	-0,02	-0,11
Totaal reguliere posten	-2,19	-0,75	-1,44

Investerings 2014

De gerealiseerde bruto investeringen bedragen € 16,6 miljoen (exclusief KRW maatregelen IJssel). Dat is 92% van de raming in de begroting. Onderstaand worden die projecten toegelicht waarvan de afwijking groter is dan € 0,5 miljoen. De afwijkingen worden gepresenteerd in miljoenen €.

Projectnaam	Verklaring	Afwijking
Corridors verworven gronden	In 2013 is gemeld dat niet alle werkzaamheden in het jaar 2013 konden worden afgerond. Daarom zijn kosten doorgeschoven naar 2014.	0,6
Saneringsplan 5 ^e pand Apeldoorns Kanaal	In de kostenraming is rekening gehouden met terug te vorderen BTW voor het saneringsonderdeel. Het was de bedoeling om deze terug te vorderen BTW in te zetten in de totale financiering van het project. Met het wegvallen van deze inkomsten, door bezwaren belastingdienst, zijn ook de bruto uitgaven met € 1 miljoen verminderd. Netto is er geen effect. Verder is er ongeveer € 0,5 miljoen naar 2015 doorgeschoven. De productie van de werkzaamheden in 2014 lag lager dan verwacht door sterker verontreinigde specie. De uitvoering loopt door tot en met april 2015.	-1,6
Grond Modder-Moorsterbeek Utrecht	De bedragen vallen lager uit omdat de grondkosten door de Provincie worden betaald en het Waterschap een bijdrage betaalt van 17% van de verwervingskosten.	-0,6
Totaal overige projecten	Afwijking < € 500.000	0,1
Totaal		-1,6

In 2014 zijn onderstaande grote investeringen gerealiseerd:

- versnelde uitvoering inmeten watergangen is geheel gerealiseerd. Hiermee is 300 kilometer watergang in kaart gebracht;
- revisie Grebbesluis is geheel uitgevoerd;
- maatregelen uit Watersysteemanalyse Hattem. Ondanks ingewikkelde omgevingsfactoren zijn twee duikers vervangen, een in- en afsluitstuw en een doorspoelleiding aangelegd;
- een drietal corridors in de oeverzone van de Grift is ingericht;
- Empese en Tondense Heide; waterhuishoudkundige maatregelen in het N2000gebied van Landgoed Brummen zijn uitgevoerd;
- automatiseren stuwen en vistrappen; reviseren van gemaal en twee stuwen. Tevens zijn het automatiseren van 9 stuwen en 12 vistrappen opgeleverd eind 2014;

- onder het Waterplan Apeldoorn, waarvan de gemeente Apeldoorn trekker is, zijn de volgende projecten gerealiseerd: Grift 1, Orderbeek Oost en Orderbeek Winkelcentrum.

Investerings meerjarenraming werken voor derden

Rijkswaterstaat (RWS) en waterschap Vallei en Veluwe hebben in 2010 de samenwerkings-overeenkomst KRW-IJssel getekend. Het waterschap realiseert, op kosten van RWS, voor RWS KRW maatregelen in de IJssel. De maatregelen betreffen het optimaliseren van ca. 10 km oevers en de aanleg van ca. 22 km geulen over een lengte van ruim 80 km IJssel. In 2014 zijn de geulen Aersoltweerde en Bentickswelle aangelegd. Op 1 juli 2014 is met RWS een Realisatieovereenkomst getekend waardoor het totaal (100 %) van de gevraagde KRW maatregelen op de markt gezet kan worden. Op 7 november 2014 is de inschrijffase voor Tranche 1 fase C gestart, zodat het werk in het eerste kwartaal 2015 kan worden gegund en per 31 december 2016 is gerealiseerd.

Het krediet voor dit project bedraagt € 29,9 miljoen. Inmiddels zijn uitgaven gedaan ten bedrage van € 6,8 miljoen.

Baggerprojecten

De uitgaven in baggerprojecten bedroegen in 2014 € 1,1 miljoen. De grootste uitgaven in 2014 zijn (x € 1 miljoen):

Baggerproject	Bedrag
Baggeren regio Oost clusters O33/O34	0,4
Baggeren/beschoeien Gelderse gracht	0,3
Baggeren Amersfoort 2013-2014	0,2
Baggeren Apeldoorn 2014	0,1

3.4. Programma 3: Waterketen

3.4.1. Inhoud

Het programma waterketen bestaat uit de samenhang van alle initiatieven en inspanningen die een bijdrage leveren aan de vooraf gestelde doelen over het transporteren en zuiveren van afvalwater. De activiteiten zijn er op gericht om verontreinigd water en hemelwater dat in rioleringen wordt verzameld, adequaat te zuiveren voordat het op het oppervlaktewater wordt geloosd. Op die manier zorgen wij ervoor dat de kwaliteit van dat oppervlaktewater zo min mogelijk negatief wordt beïnvloed. Naast deze primaire doelen zijn doelen gesteld op het gebied van duurzaamheid waarbij het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater en energie-efficiency speerpunten zijn.

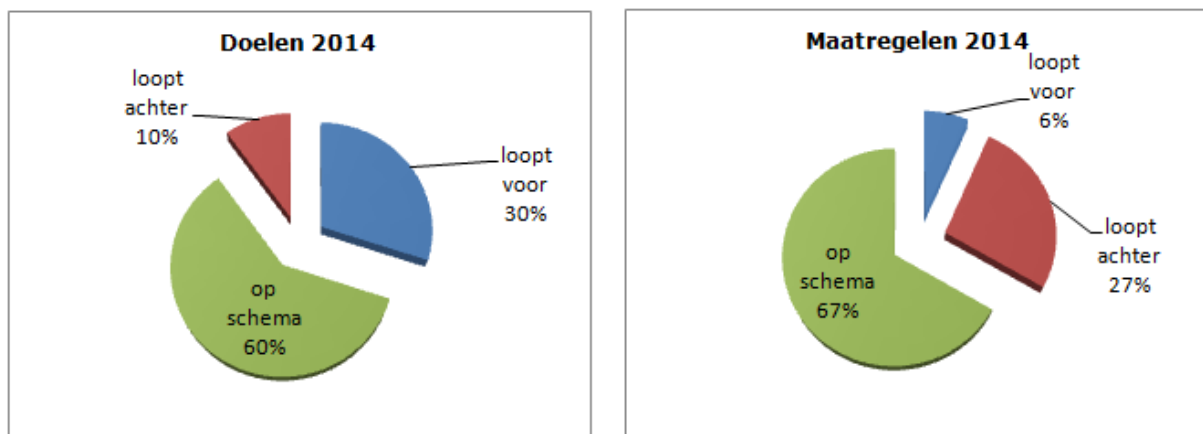
3.4.2. Ontwikkelingen in 2014

In 2014 heeft het project "Afkoppelen Verbeterd Gescheiden Stelsels (VGS)" zijn eerste successen behaald. Binnen dat project wordt, samen met gemeenten, onderzocht of het regenwater uit VGS schoon genoeg is om afgekoppeld te worden van de RWZI's. Dat heeft een positief effect op het oppervlaktewater (meer doorspoeling) en op de RWZI (minder verdunning). Dat laatste is voor de RWZI Amersfoort gekwantificeerd op een vermindering van tussen de 3 en 4 miljoen m³ water in 2014. Omdat een deel daarvan structureel niet meer naar de RWZI gaat, nemen we aan dat daarmee in de beheerskosten van de RWZI circa € 0,1 miljoen wordt bespaard. Het is nog te vroeg om hier vergaande conclusies uit te trekken, maar deze lijn willen we in de komende jaren doorzetten.

In december 2014 is de Nota "Beleidskader nieuwe stoffen" door D&H vastgesteld. Met dit kader maken wij de komende jaren de problematiek verder inzichtelijk en onderzoeken wij hoe kosteneffectieve maatregelen kunnen worden ontworpen om effecten van die stoffen op de waterkwaliteit te beperken.

3.4.3. Totaalbeeld realisatie begrote doelen en maatregelen in 2014

In de onderstaande grafieken wordt het totaalbeeld weergegeven van de voortgang van de doelrealisatie (Wanneer Zijn We Tevreden) en de daarvoor voorgenomen maatregelen in 2014 (Wat Doen We Daarvoor).

De afwijkingen op de begrote doelen

Doelen 2014	Toelichting afwijking
▲ Wij voldoen aan de meerjarenafspraken m.b.t. energieverbruik	De opwekking van eigen energie is beter dan verwacht. Het percentage voor 2014 is uitgekomen op 66% (begroot 45%). Door de inbedrijfname van 5 ^e warmtekrachtkoppeling (WKK) en optimaal werkende externe afvalstoffenvergisting, is de eigen opwekking toegenomen en de energieneutraliteit daarmee verbeterd.
▲ De effluentkwaliteit van het geloosde water voldoet aan de eisen volgens de Waterwet en aan de gewenste kwaliteit van de ontvangende watersystemen.	Het % nalevingspercentage lozingsisen is 99%. Begroot was 97%.
▲ Slibontwatering optimaal laten functioneren en energieproductie maximaliseren door optimale vergisting, zodat het eindproduct voldoet aan de contractueel vastgestelde eisen.	Wij voldoen voor 100% aan de contractuele verplichtingen. Begroot was 98%.
▼ De effluentkwaliteit van het geloosde water voldoet aan de eisen volgens de Waterwet en aan de gewenste kwaliteit van de ontvangende watersystemen.	Lagere zuiveringsprestatie (begroot 91%, werkelijk 86%). Om kosten voor chemicaliën, energie en slib te besparen wordt op een aantal rwzi's gestuurd op gebiedsrendement (fosfaat) wat zich vertaalt in een lagere prestatie. Er wordt wel ruimschoots aan de wettelijke en vergunningseisen voldaan.

De afwijkingen op de geplande maatregelen

Maatregelen 2014	Toelichting afwijking
▲ Opstarten actieve afvalwaterteams regio Noord Veluwe	Alle drie (begroot twee) afvalwaterteams in de regio Noord-Veluwe zijn actief.
▼ Opstellen voorstel Pilot rwzi Apeldoorn verwaarden biogas voor transportsector.	De pilot heeft vertraging opgelopen. Het is niet gelukt de pilot te starten binnen het bestaande consortium. Inmiddels is een consortium in gewijzigde samenstelling gestart met het opzetten van de pilot.
▼ Onderzoeken haalbaarheid winning waterstofgas (als brandstof voor brandstofcellen) uit biogas	Eerste gesprekken zijn geweest. Er komt misschien een proef met communaal slib. Samen met de Universiteit Wageningen (trekker van het onderzoek) wordt gekeken naar een geschikt moment om dit onderzoek te starten.
▼ Uitvoeren van oefeningen gebaseerd op onze calamiteitenplannen	Het bestuur heeft niet deelgenomen aan de waterketenoefening, omdat de oefening waterketen is beperkt tot inzet in het veld en het crisisteam gericht is geweest op de vogelgriep.
▼ De toegangscontroles op de rwzi's worden verder geprofessionaliseerd waarbij het uitgangspunt veiligheid is maar de noodzaak inmiddels ook voortkomt uit de bedrijfsvoering.	Niet geheel gerealiseerd in 2014. Het beleid is klaar voor behandeling in bestuur, pilot is gestart op rwzi Apeldoorn. Doorvertaling naar beheersmaatregelen en begroting loopt.

3.4.4. Wat hebben we in 2014 gedaan?

Zuivering afvalwater op orde

- Om een verantwoorde bedrijfsvoering te hebben zijn alle geplande investeringen doorgelicht en geprioriteerd. Ze voldoen daarmee aan de gestelde kaders. Het preventief onderhoud van de installaties is gebaseerd op basis van risico's. De combinatie van betrouwbaarheid en snel kunnen herstellen geeft een beschikbaarheid van 98%;
- Het project op de RWZI Apeldoorn, waarbij wij door middel van Thermische Druk Hydrolyse de biogasproductie vergroten en de ontwaterbaarheid van het slib verbeteren is in december 2014 begonnen met de eerste tests. Verwachte oplevering is medio 2015;
- Omzet.Amersfoort heeft door het faillissement van de Duitse moederorganisatie van onze aannemer vertraging opgelopen. De dochter is nu verzelfstandigd en voert het project uit. De bouw start in 2015, verwachte oplevering is in 2016;
- Met de gemeenten Hattem en Heerde is het uitstellen en anders invullen van de renovatie RWZI Hattem besproken. Het waterschap heeft aangegeven een positieve bijdrage te leveren aan het verbeteren van de kwaliteit van het stedelijk water;
- Ook in 2014 hebben onze rioolwaterzuiveringen goede resultaten geleverd. Er waren slechts beperkte overschrijdingen van de lozingsnorm, dit waren verklaarbare incidenten. De zuiveringsprestaties zijn in lijn met de gestelde wettelijke eisen maar wel beneden de begrote prestaties. Dit laatste is met name het gevolg van procesoptimalisatieslagen in 2014. Zo worden minder chemicaliën gedoseerd waardoor minder slib wordt geproduceerd en de kosten voor slibtransport en slibeindverwerking aanzienlijk lager uitvallen. Tegenover de wat lagere zuiveringsprestatie staan dus aanzienlijke financiële voordelen (zie de paragraaf 'Wat heeft het gekost');

- Door verbeterde bedrijfsvoering was de biogasproductie erg hoog. Doordat we op de RWZI Elburg een nieuwe WKK hebben geïnstalleerd konden we mede hierdoor deze RWZI energieleverend maken; na Apeldoorn onze 2^e energiefabriek.

Duurzaamheid

- In eerste instantie zijn wij actief in het maximaliseren van de 'verwaarding' van ons biogas. Op het gebied van het terugwinnen van grondstoffen zijn wij actief binnen de grondstoffenfabriek. Daar vinden diverse pilots plaats die wij intensief volgen;
- De pilot Bio-LNG (Liquified Natural Gas) op RWZI Apeldoorn heeft vertraging opgelopen. Het is niet gelukt de pilot te starten binnen het bestaande consortium. Inmiddels is een consortium in gewijzigde samenstelling gestart met het opzetten van de pilot;
- De pilot slibdrogen op de RWZI Ede heeft vertraging opgelopen door de hoger dan verwachte inschrijvingen. Er vinden momenteel onderhandelingen plaats en verwacht wordt dat in 2015 gestart kan worden met de pilot.

Samenwerking

- Het jaar 2014 was een belangrijk jaar voor de samenwerking in de afvalwaterketen. Wij hebben hier binnen het waterschap samen met gemeenten capaciteit voor vrijgemaakt. Uit het eindoordeel van de visitatiecommissie samenwerking in de afvalwaterketen o.l.v. Karla Peijs blijkt dat Regio Noord Veluwe en het Platform Water Vallei en Eem (zeer) positief zijn beoordeeld. Regio Oost Veluwe is gemiddeld beoordeeld. Daarmee voldoen wij aan de gestelde mijlpalen uit het Bestuursakkoord Water en dragen wij bij aan de landelijke minder-meer opgave van € 380 miljoen. De samenwerking met de gemeenten wordt voortgezet;
- In 2014 zijn in het Platform Water uniforme jaarplannen ontwikkeld voor de vijf afvalwaterteams. Dit bevordert de mogelijkheid om activiteiten te vergelijken en te uniformeren over het gehele gebied;
- Op de Noord Veluwe zijn stappen gezet op het gebied van meten en monitoren. Daarnaast wordt in 2015 het Zuiveringsafvalwaterplan en het onderzoek operationele samenwerking afgerond. Het overgrote deel van de werkzaamheden is in 2014 uitgevoerd;
- In de Regio Oost Veluwe is samen met de gemeente Voorst en het afvalverwerkingsbedrijf ATTERO een gezamenlijke ambitie over de afvalwaterketen opgesteld. Deze is de basis voor de nieuwe Waterfabriek, die de Twellosebeek in de toekomst van schoon water gaat voorzien;
- In 2014 zijn alle samenwerkingsregio's gestart met het opstellen van een gezamenlijke visie op de afvalwaterketen door gemeenten en waterschap. In 2014 hebben we inspirerende bijeenkomsten gehad. In 2015 krijgt dit een vervolg.

Organisatie op orde

In 2014 is gestart met de visie op procesautomatisering, die aan de basis ligt van veel beheersoptimalisaties. Gegevens en analyses over functioneren zijn daarbij onmisbaar. In navolging daarop is ook gestart met de visie op centrale regie, hierbij zijn zowel de waterketen als het watersysteem betrokken.

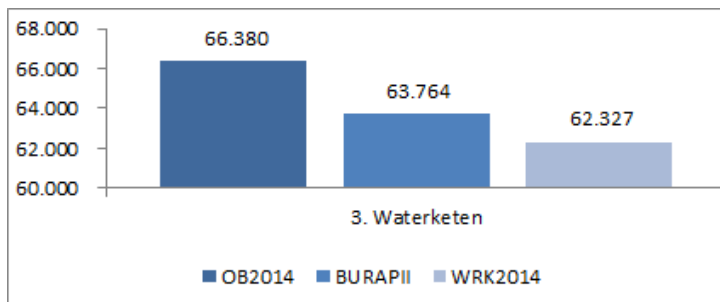
Discrepantie

Er zijn in 2014 enkele acties geweest die hebben geleid tot een behoorlijke afname van de discrepantie. De prioriteit lag daarbij op het opsporen van illegale lozingen en op het verbeteren van het toezicht op vetafscheiders van bedrijven. De in 2013 opgestarte discrepantie samenwerking tussen de gemeente Elburg, Nunspeet, Omgevingsdienst Noord Veluwe, GBLT en het waterschap is in 2014 voortgezet. Mede door de gecombineerde handhavingbezoeken aan bedrijven en eigenaren van vetafscheiders en verbeterde administratieve gegevens leidde dit tot verlaging van de discrepantie. In 2014 is een begin gemaakt met het plaatsen van inline-meters voor metingen van chemisch zuurstofverbruik in strategische rioolgemalen. Daarnaast is een opsporingsteam opgericht waarbij heffingsbevoegdheden zijn toegekend aan een aantal van onze handhavers. De verwachting is dat dit in 2015 resulteert in een nog verdere daling richting het landelijk gemiddelde (18%). Op basis van de omvang van het influent dat op de RWZI's over 2014 binnen is gekomen en de voorlopige cijfers van vervuilingseenheden van GBLT lijkt de discrepantie over 2014 uit te komen op maximaal 19% (2013: 23%). De werkwijze wordt in 2015 gecontinueerd. Over de voortgang van de discrepantie wordt afzonderlijk gerapporteerd.

3.4.5. Wat heeft het gekost?

Exploitatie 2014

In de grafiek hierna zijn, in duizenden euro's, de werkelijke netto kosten in 2014 (WRK2014) afgezet tegen de begroting na wijzigingen (BURAP II) en de oorspronkelijke begroting (OB2014).

Zoals uit de grafiek blijkt zijn de werkelijke kosten in 2014 € 4,05 miljoen lager uitgevallen dan oorspronkelijk was begroot en € 1,44 miljoen lager dan aangegeven bij BURAP II.

Het programma Waterketen is in 2014 voor een bedrag van € 2,2 miljoen negatief beïnvloed door een incidentele extra afschrijving. De in het verleden geactiveerde bedragen voor de afkoop van BTW over toekomstige huurverplichtingen van de Waterlandstichting zijn afgeboekt. Als deze incidentele kostenpost buiten beschouwing wordt gelaten, komen de kosten van dit programma uit op ca. € 60,1 miljoen. Dat is € 6,3 miljoen lager uit dan oorspronkelijk begroot en € 3,7 miljoen lager dan gerapporteerd bij de BURAP.

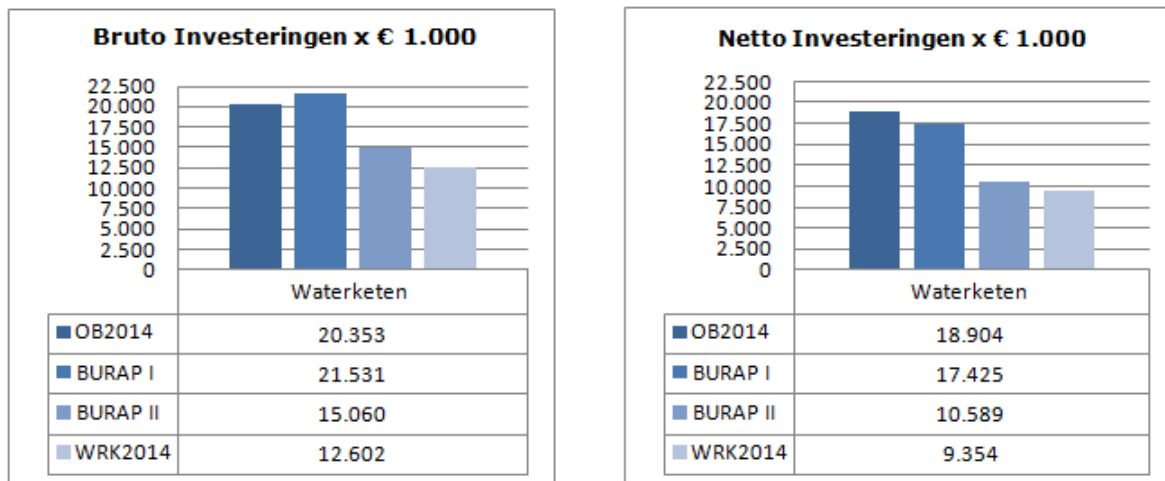
Hierna worden de incidentele posten gespecificeerd waarbij tevens is aangegeven welke zaken al in BURAP I en II zijn goedgekeurd:

Toelichting afwijkingen t.o.v. oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
De in het verleden geactiveerde bedragen voor de afkoop van BTW over toekomstige huurverplichtingen van de Waterlandstichting zijn afgeboekt	2,20	0,00	2,20

De afwijkende reguliere posten worden als volgt gespecificeerd, waarbij tevens is aangegeven welke zaken al in BURAP I en II zijn gerapporteerd:

Toelichting afwijkingen t.o.v. oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Lagere rentelasten voor dit programma door lagere rentepercentages dan begroot en minder nieuwe langlopende leningen als gevolg van lagere investeringen	-1,06	-0,91	-0,15
Lagere afschrijvingslasten door latere oplevering/verschuiving van projecten, goedkoper uitgevallen projecten waardoor lagere afschrijvingen. Daarnaast hebben eind 2013 extra afschrijvingen plaatsgevonden van in het verleden geactiveerde bedragen voor studies en onderzoeken e.d.. Hierdoor vallen de afschrijvingen vanaf 2014 lager uit	-1,53	-0,66	-0,87
Lagere kapitaallasten	-2,59	-1,57	-1,02
Lagere kosten transport en verwerking slib. Door procesoptimalisatie, waaronder minder chemicaliëngebruik, wordt minder slib geproduceerd. Minder vuilvracht op de slibontwateringsinstallaties in Amersfoort en Apeldoorn	-0,66	-0,34	-0,32
Lagere kosten chemicaliën door procesoptimalisatie en door minder vuilvracht op de slibontwateringsinstallaties in Amersfoort en Apeldoorn	-0,56	-0,16	-0,40
Lagere energiekosten met name lagere elektrakosten door procesoptimalisatie, daarnaast in 2014 ontvangen voordelige eindafrekeningen over 2013 van ca. € 0,15 miljoen	-0,38	-0,10	-0,28
Lagere onderhoudskosten door meerdere oorzaken zoals meevallende kosten (bijv. grondsaneringsprojecten Apeldoorn) en het doorschuiven van enkele onderhoudsprojecten naar 2015 (bijv. start schoonmaak i.v.m. project Omzet. Amersfoort). Bij de BURAP werd nog verwacht dat de kosten door enkele tegenvallers hoger zouden uitvallen.	-0,57	0,12	-0,69
Lagere doorbelasting kosten ondersteunende diensten waaronder lagere doorberekende kosten van Het Waterschapshuis (ICT projecten)	-0,58	0,00	-0,58
Diverse overige kleinere verschillen, per saldo	0,13	0,03	0,10
Lagere overige kosten	-2,62	-0,45	-2,17
Hogere opbrengst verwerking externe afvalstoffen. Er zijn meer tonnen aangeleverd	-0,13	0,00	-0,13
Hogere opbrengst teruglevering elektra door betere en constantere biogasproductie	-0,15	-0,06	-0,09
Hogere subsidieopbrengsten Stimulering Duurzame Energieontwikkeling (SDE) subsidie elektra en warmte waaronder nabetaling 2013 van ca. € 0,1 miljoen	-0,49	-0,37	-0,12
Hogere overige opbrengsten onder andere werkzaamheden voor gemeenten, hogere opbrengst grensoverschrijdend afvalwater etc.	-0,28	-0,17	-0,11
Hogere opbrengsten	-1,05	-0,60	-0,45
Totaal per saldo lagere netto kosten	-6,26	-2,62	-3,64

Investerings 2014

De gerealiseerde bruto investeringen bedragen € 12,6 miljoen. Dat is 62% van de raming in de begroting. Onderstaand worden die projecten toegelicht waarvan de afwijking groter is dan € 0,5 miljoen. De afwijkingen worden toegelicht in miljoenen €.

Projectnaam	Verklaring	Afwijking
RWZI Soest vervangen roosters	Door uitbreiding van de scope schuift de planning op en vindt de uitvoering grotendeels in 2015 plaats.	-0,6
Omzet.Amersfoort Energiefabriek	Het moederbedrijf van onze Duitse contractpartner is failliet verklaard en de bankgarantie is geïnd. Er is een doorstart gemaakt met de Nederlandse dochter. De vertraging is 6 - 8 maanden, waardoor een aantal termijnen doorschuift naar 2015 en verder.	-2,1
Optimalisatie sliblijn Apeldoorn	In 2013 heeft het project in de definitief ontwerpfase een vertraging opgelopen van ca. 6 maanden door technische problemen van een soortgelijke installatie in Venlo. Dit heeft gevolgen gehad voor de uitgaven in 2013 en 2014. De boeteclausule uit de overeenkomst wordt hierdoor aangesproken en wordt met de laatste termijn in 2016 verrekend. De toetsingsfase start in maart 2015, de officiële ingebruikname wordt in mei 2015 verwacht. Er schuift € 0,5 miljoen door naar 2015.	-0,5
Aanpassen transportsysteem Terwolde	Doorschuif uitgaven naar 2015 omdat de uitvoering van het project samen met uitbreiding capaciteit rwzi Terwolde in 2015 plaatsvindt.	-0,5
Uitbreiding bergbezinkbassin 't Hul Nunspeet	Verschuiving 2014 naar 2013 van €600.000 en de post onvoorzien is niet nodig geweest omdat de wijzigingen in dit UAV-gc werk opgenomen zijn en de kosten dus door de aannemer opgevangen zijn. Dit levert een besparing op van € 150.000. Daarnaast houden we € 100.000 over op dit project, onvoorziene kosten zijn vrijwel niet opgetreden.	-0,9
RWZI Terwolde uitbreiding capaciteit	De variantenstudie kost meer tijd dan van tevoren voorzien. De uitvoering vindt volledig in 2015/2016 plaats.	-1,0
Gashouder Nijkerk	In het afstemmingsoverleg is besloten het project niet zelfstandig uit te voeren maar samen te voegen met project ATEX maatregelen, aangezien er veel raakvlakken tussen beide projecten zijn. Atex wordt in 2015 uitgevoerd waardoor de uitgaven doorschuiven.	-0,5
Totaal overige projecten	Afwijking < € 500.000	-1,7
Totaal		-7,8

In 2014 zijn de volgende grote (deel)projecten gerealiseerd:

- RWZI Amersfoort besturingsautomatisering vernieuwd. Project eind 2014 opgeleverd;
- RWZI Elburg WKK motor: grote gasmotor vervangen en kleine gereviseerd;
- Uitbreiding bergbezinkbassin 't Hul Nunspeet ; het realiseren van twee bergbezinkvoorzieningen in de wijk 't Hul in Nunspeet waarmee de stankoverlast is aangepakt naar alle tevredenheid van omwonenden en gemeente. Oplevering was 4^e kwartaal 2014.
- Bijdrage vier gemeenten aan wateroverlast riolering; bijdrage aan wateroverlast maatregelen in de gemeenten Putten en Ermelo;
- Aanpassen effluent debietmeting Apeldoorn; plaatsen van twee nieuwe (meer nauwkeurige) debietmeters voor het verbeteren van de effluent debietmeting en overstortmetingen van de RWZI Apeldoorn;
- Chemicaliënopslag Amersfoort; ijzerchloride tank verwijderen en vervangen door twee mobiele installaties. Oplevering was eind 2014.

3.5.Programma 4: Bestuur en belastingen

3.5.1. Inhoud

Om de primaire programma's voor Veiligheid, Voldoende en schoon water en Waterketen goed uit te voeren zorgt het waterschap voor een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering. Hierbij richt het waterschap zich op het besturen, de zichtbaarheid in de samenleving, samenwerking met gebiedspartners en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Wij hebben oog voor maatschappelijke ontwikkelingen en het rechtmatigheidsaspect. Om de uitvoering van de taken te financieren, heffen en innen we waterschapsbelastingen.

3.5.2. Ontwikkelingen in 2014

Via een wijziging van de kieswet is in 2014 geregeld dat er op 18 maart 2015 landelijke verkiezingen zijn voor de algemeen besturen van de waterschappen. Deze verkiezingen zijn gelijk met die van provinciale staten. Het waterschap is verantwoordelijk voor de kandidaatstelling en bekendmaking van de uitslagen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de stembusgang. De voorbereidingen zijn in 2014 gestart.

In 2014 is de bezoldigingsruimte voor het college van d&h (naast de dijkgraaf) verruimd tot 3 fte.

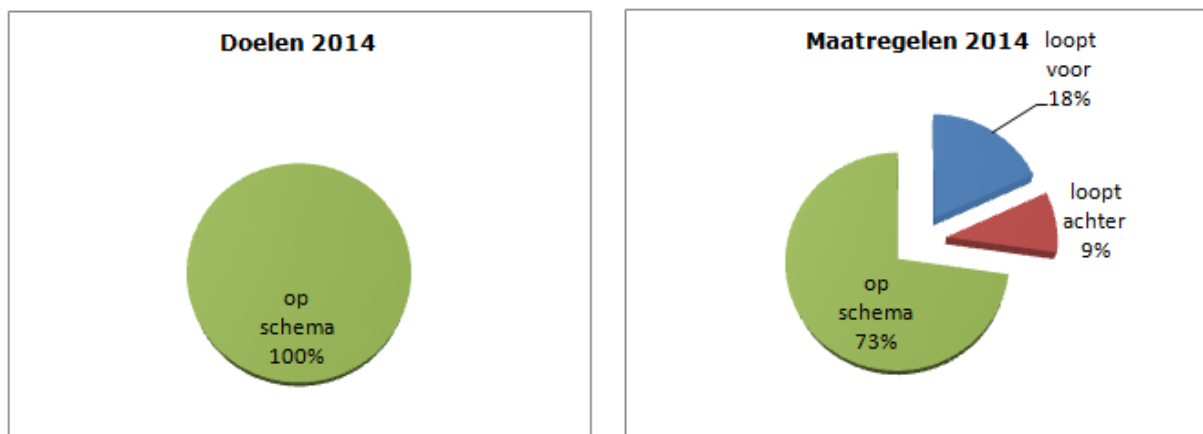
In 2014 is een zorgplicht ingevoerd voor de dijkgraaf voor het onderwerp integriteit. Dit is dan ook een belangrijk onderwerp bij de voorbereiding van de verkiezingen en de vorming van een nieuw dagelijks bestuur in 2015.

De ontwikkelingen in de wereld om ons heen leiden ertoe dat vanuit de rijksoverheid en het bedrijfsleven vaker een beroep wordt gedaan op waterschappen om hun kennis en expertise van watergovernance en waterbeheer te delen met partners in het buitenland. Begin 2014 heeft de Unie besloten een centraal loket voor internationale samenwerking te ontwikkelen. Dutch Water Authorities is nu het internationale gezicht van de waterschappen en verbindt vraag en aanbod van internationale vragen aan individuele waterschappen. Waterschappen zoeken samen naar oplossingen en zetten waar mogelijk expertise in. Waterschappen werken hierin samen met overheden, niet-gouvernementele organisaties (NGO's), kennisinstellingen en het bedrijfsleven. De

bundeling van krachten vergroot de zichtbaarheid en slagkracht van de internationale samenwerking door waterschappen.

3.5.3. Totaalbeeld realisatie begrote doelen en maatregelen in 2014

In de onderstaande grafieken wordt het totaalbeeld weergegeven van de voortgang van de doelrealisatie (Wanneer Zijn We Tevreden) en de daarvoor voorgenomen maatregelen in 2014 (Wat Doen We Daarvoor).

Begrote doelen

In de doelen waren ook prestaties opgenomen voor taak en naamsbekendheid van ons waterschap. Mede uit kostenoverwegingen is dit niet specifiek voor ons waterschap gemeten maar hebben wij meegelifft met de landelijke peiling door de Unie van Waterschappen. Die peiling wordt iedere twee jaar gehouden. Uit deze landelijke peiling blijkt dat landelijk gezien de spontane naamsbekendheid van de waterschappen – ook gecorrigeerd voor de recent ontstane fusiewaterschappen – iets is teruggelopen. Taakbekendheid van dijkbeheer en beheer systeem is gelijk gebleven, die van de rioolwaterzuiveringstaak is ook iets teruggelopen. Opvallend is verder dat de imagowaarde 'openheid' significant in waarde gestegen is, dat is een mooie ontwikkeling voor de waterschappen als overheid.

De afwijkingen op de geplande maatregelen

Maatregelen 2014	Toelichting afwijking
▲ Deelnemen aan de door de Unie van Waterschappen (UVW) geïnitieerde bedrijfsvergelijking(en)	In 2014 hebben we deelgenomen aan de bedrijfsvergelijking 'Vensters voor Bedrijfsvoering'. Dit was niet begroot.
▲ Deelnemen aan gezamenlijke projecten als uitvoering van het buitenlandbeleid	Deelgenomen in projecten in Ethiopië (initiatief Evides), Vietnam en Zuid-Afrika (King-fischer). In de begroting was uitgegaan van twee projecten
▼ Inventariseren van de partnerrelaties.	Is gestart, maar was eind december nog niet klaar. Vervolg in 2015.

3.5.4. Wat hebben we in 2014 gedaan?

Bestuur

Het college van d&h heeft zich gericht op het besturen van het waterschap, de zichtbaarheid van het waterschap in de samenleving en de samenwerking met (gebieds)partners. In 2014 is gestart met de voorbereiding van de verkiezingen op 18 maart 2015.

Het college van d&h heeft het portefeuillehouderschap verder doorontwikkeld om de bestuurlijke slagkracht te vergroten. Daarbij is aandacht besteed aan het samenspel binnen het bestuur en het samenspel met de ambtelijke organisatie (met behoud van het sturen op hoofdlijnen).

Door middel van informatieve bijeenkomsten van het algemeen bestuur is oriënterend en meningsvormend aandacht gegeven aan het beleid van het waterschap. Dit heeft er o.a. in geresulteerd dat 18 februari 2015 het ontwerp Waterbeheerprogramma 2016-2021 is vastgesteld.

Communicatie

Ons waterschap wil zich met de corporate communicatie neerzetten als één van de grotere waterschappen dat er toe doet. Daarnaast profileert het waterschap zich als waterpartner door met diverse groepen van stakeholders de dialoog aan te gaan. Centraal in de profilering stonden de 'communicatieparels'. Tien projecten die niet alleen regionaal bekend gemaakt werden, maar door pro-actieve inzet ook landelijk positieve pers aandacht kregen. Bijvoorbeeld de start van de Dijkverbetering Zuidelijke Randmeren en Eem, de goede resultaten in de samenwerking in de afvalwaterketen en beekherstel Hierdense beek waar een trekpaard werd ingezet in het kader van building with nature.

De profilering van het waterschap als 'waterpartner' is met diverse grote en kleinere evenementen ondersteund. Zo was er in juni een geslaagd afsluitend symposium over het Beekherstel in de afgelopen jaren met alle betrokken medeoverheden, terreinbeheerders en belangengroepen.

Op de Dag van het Toilet bespraken we met vertegenwoordigers van 21 inliggende gemeenten de samenwerking in de afvalwaterketen, in het bijzonder de uitdaging medicijnresten uit afvalwater te verwijderen.

In het traject naar het nieuwe Waterbeheerprogramma was er een avond met vertegenwoordigers van diverse stakeholders uit de regio, om onze beleidsvoornemens vroegtijdig met hen te delen. Voor individuele eigenaren waren rondom de beleidsharmonisatie een groot aantal informatiemiddagen en avonden, die door betrokkenen zeer positief werden ontvangen.

Op 17 mei was er een open dag in Elburg. Hier mocht ons waterschap bijna 600 geïnteresseerden begroeten.

Binnen de corporate communicatie speelt educatie een belangrijke rol. We bereikten ruim 2.000 leerlingen van het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met lesprojecten en excursies op de zuiveringen.

Met het bezoekerscentrum Ruimte voor de Rivier in Gemaal Veluwe zet ons waterschap zich ook als innovatieve uitvoeringsorganisatie op de kaart. Geïnteresseerden weten inmiddels in voldoende mate de weg naar dit infocentrum te vinden. In 2014 ontving het gemaal ruim 2000 bezoekers.

Vanuit de Rijksoverheid is recent het initiatief genomen tot de communicatiecampagne Ons Water, om daarmee de door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) geconstateerde awareness gap te dichten. Waterschap Vallei en Veluwe draagt actief bij aan content voor deze campagne.

Samenwerking met gebiedspartners

Zowel bestuurlijk als ambtelijk investeren wij in onze relaties in de regio en volgen we de ontwikkelingen in onze directe omgeving, permanent op zoek naar kansen en win-win-situaties. In plannen zijn we pro-actief, in de uitvoering efficiënt en doelmatig.

Wij zijn tevreden als het waterschap herkend en erkend wordt als een betrouwbare partner die zo nodig een leidende rol kan spelen in complexe gebiedsprocessen zoals Ruimte voor de rivier, inrichting KRW-gebieden, dijkverbetering, etc.. Ook in grote landelijke projecten zoals het nieuwe Deltaplan vervult het waterschap op adequate wijze zijn rol. Regionale en landelijke partijen ervaren en waarderen ons in deze projecten als een aantrekkelijke partij.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Buitenlandbeleid

In 2014 hebben we ons als waterschap in de eerste plaats gericht op de langlopende projecten (Ethiopië en Zuid Afrika). Daarnaast proberen we bij te dragen aan projecten van partners, mits dit past binnen de door het bestuur gestelde randvoorwaarden (criteria en budget).

Het project in Ethiopië is het EU Waterfacility project, waarbij Vitens Evides International (VEI) en twee waterschappen (Zuiderzeeland, Vallei en Veluwe) samenwerken met een Ethiopische overheidsorganisatie Oromia Water Minerals and Energy Bureau (OWMEB). Het project richt zich op kennisoverdracht om de kwaliteit van drinkwater en oppervlaktewater te verbeteren.

Het tweede project is in Zuid-Afrika. Dit is een focusland van de Unie van Waterschappen. Het ministerie van Zuid Afrika heeft in 2011 besloten tot het indelen van het land in 9 stroomgebieden en wil hiervoor ook negen Catchment Management Agencies (CMA's) oprichten in de periode 2012 tot 2015. Het ministerie van Zuid Afrika heeft een beroep gedaan op Nederlandse waterschappen om hierbij te ondersteunen. Dit project ("Kingfisher phase 2") is ingediend bij het Nederlandse Waterschapsbank (NWB)-fonds, die dit heeft goedgekeurd. Vanuit dit fonds worden de kosten betaald. In september 2014 heeft een verkenningsmissie plaats gehad, in samenwerking met de landencoördinator Zuid Afrika en Waterschap Vechtstomen. Daarbij is een watersymposium bezocht en hebben gesprekken plaatsgehad met het management van Olifants CMA, gelegen in het noordoosten van Zuid Afrika.

Daarnaast is bijgedragen aan twee projecten van partners. In Vietnam (een project van Waterschap Vechtstroom) hebben twee medewerkers meegewerkt aan training van medewerkers

op het gebied van waterbeheer en waterveiligheid (Steering Centre for Flood Control (SCFC) in Ho Chi Minh City).

De provincie Gelderland heeft een al jaren lopend samenwerkingsverband met de provincie Lubelski in Oost Polen. Vorig jaar hebben drie collega's ter plaatse advies (second opinion) gegeven over een herstelplan voor een irrigatiesysteem rond het 100 km lange Wieprz-Krzna kanaal. Begin 2015 wordt vanuit Polen een bezoek gebracht aan ons waterschap.

Innovatieve projecten van het waterschap (Ruimte voor de Rivier-projecten; NEREDA-Epe; energiefabrieken van Apeldoorn / Amersfoort) trekken ook bezoekers aan vanuit het buitenland. We zijn gastvrij en delen onze kennis graag met onze bezoekers..

Recreatief medegebruik

Door werk en middelen in te zetten voor recreatief medegebruik en cultuurhistorie dragen wij bij aan een aantrekkelijker en meer beleefbare omgeving. Diverse waterschapsprojecten lenen zich goed om deze doelstelling te realiseren. In 2014 hebben we bij ca. 15 projecten 'werk met werk gemaakt'. Een voorbeeld is de kwaliteitsimpuls voor een klompenpad rondom het landgoed Klein Wolfswinkel bij de Luntersebeek.

In dit kader ondersteunt het waterschap ook graag passende initiatieven uit de regio. Dit jaar werd voor 39 verschillende initiatieven een subsidieaanvraag bij het waterschap ingediend. In totaal zijn 27 aanvragen positief beantwoord – 12 werden er afgewezen omdat ze niet aan de criteria voldeden – en in totaal is hieraan € 75.000 toegekend. De 27 geaccordeerde projecten kennen een goede regionale spreiding. Zowel cultuurhistorie (div. projecten Grebbeliniedijk), als recreatie (6 klompenpaden) werden door ons ondersteund. Daarnaast sponsorde het waterschap enkele relevante watergerelateerde projecten van derden (bijv. overstromingskunstwerk in Eemnes).

Milieubewustzijn

Waterschap Vallei en Veluwe voldoet aan de duurzaamheidscriteria conform de landelijk gemaakte afspraken tussen Rijk en Unie van Waterschappen. Ons waterschap koopt voor 100% duurzaam in. Voor alle inkopen boven de € 50.000 wordt dit via de checklist inkoop en aanbesteden gemonitord. Hierbij zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Wij zijn actief in het maximaliseren van de 'verwaarding' van ons biogas. Op het gebied van het terugwinnen van grondstoffen zijn wij actief binnen de grondstoffenfabriek. Daar vinden diverse pilots plaats die wij intensief volgen.

Wij zijn zuinig met energie. Door efficiënte bedrijfsvoering was de biogasproductie erg hoog. De in bedrijfname van de 5de WarmteKrachtKoppeling (WKK) en de optimaal werkende externe afvalstoffenvergistings hebben ertoe geleid dat de eigen opwekking is toegenomen en de energieneutraliteit daarmee verbeterd. Doordat we op de RWZI Elburg een nieuwe WKK hebben geïnstalleerd konden we mede hierdoor deze RWZI energieleverend maken. Na Apeldoorn onze 2e energiefabriek!

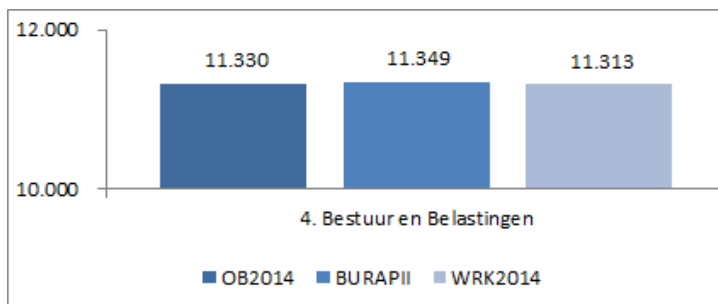
Belastingen

De belastingheffing en -invordering wordt uitgevoerd in een gemeenschappelijke regeling met 6 waterschappen en 4 gemeenten (Zwolle is vanaf 2014 aangesloten). Met ingang van 2014 voert de Gemeenschappelijke regeling de naam GBLT (Gemeenschappelijk Belastingkantoor LococensusTricijn). GBLT heeft de dienstverlening aan de belastingbetaler in 2014 verbeterd. Dit blijkt onder meer uit een hoger percentage voor de telefonische bereikbaarheid van het klantcontactcentrum. Daarnaast heeft de aanslagoplegging, daar waar mogelijk, gecombineerd plaatsgevonden. De belastingbetaler ontving daardoor nog maar één biljet voor de waterschapsbelastingen en in het geval van deelnemende gemeenten nog maar één biljet voor waterschaps- en gemeentebelastingen.

3.5.5. Wat heeft het gekost?

Exploitatie 2014

In de grafiek hierna zijn, in duizenden euro's, de werkelijke netto kosten in 2014 (WRK2014) afgezet tegen de begroting na wijzigingen (BURAP II) en de oorspronkelijke begroting (OB2014).

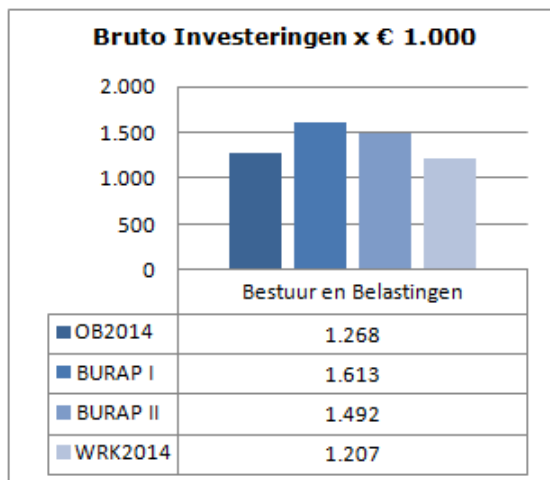

Zoals uit de grafiek blijkt zijn de werkelijke kosten in 2014 € 0,02 miljoen lager uitgevallen dan oorspronkelijk was begroot en € 0,04 miljoen lager dan aangegeven bij BURAP II.

In onderstaande tabel zijn de grootste afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting weergegeven. Tevens is aangegeven welke wijzigingen al in BURAP I en BURAP II zijn goedgekeurd.

Toelichting afwijkingen t.o.v. oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Lagere kosten dan begroot in 2014 voor verkiezingen, voor een deel schuiven deze kosten naar 2015	-0,14	-0,09	-0,05
Hogere externe kosten discrepantie onderzoek. Het bij BURAP II gevraagde extra budget is voor een deel ingevuld met inzet eigen uren	0,17	0,27	-0,10
Bijdrage GBLT over 2014 valt hoger uit	0,29	0,00	0,29
Vergoeding verzekering afgebrande dienstwoning Oostdijk Bunschoten	-0,12	-0,12	0,00
Meer uren op dit programma	0,04	0,10	-0,06
Lagere doorbelasting ondersteunende diensten	-0,10	0,00	-0,10
Diverse overige kleinere verschillen, per saldo	-0,16	-0,14	-0,02
Totaal per saldo lagere netto kosten	-0,02	0,02	-0,04

Investerings 2014

De gerealiseerde bruto investeringen bedragen € 1,2 miljoen. Dat is 95% van de raming in de begroting. Onderstaand worden die projecten toegelicht waarvan de afwijking groter is dan € 0,1 miljoen. De afwijkingen zijn weergegeven in miljoenen €.

Projectnaam	Verklaring	Afwijking
Digitalisering fase 2 dossier	Door technische complexiteit en afhankelijkheden en de beschikbare capaciteit is een aantal activiteiten vertraagd waardoor realisatie en betaling gedeeltelijk in 2015 plaatsvindt.	-0,17
Noodcommunicatiemiddelen	De in 2013 gemelde tegenvallende aanbesteding en het wettelijk moeten plaatsen van 5 antennemasten leidt tot een uitgavenverhoging in 2014.	0,11
Vervanging auto's 2013	Door aanvullende eisen inzake inrichting van dienstauto's is een aantal auto's duurder en niet meer in 2013 geleverd, waardoor de uitgaven in 2014 hoger zijn dan begroot.	0,34
E-HRM	De besluitvorming in de programmaraad (Het Waterschapshuis) is uitgesteld en hierdoor schuift de uitvoering naar 2015.	-0,15
Totaal overige projecten	Afwijking < € 100.000	-0,19
Totaal		-0,06

3.6. Dekkingsresultaat

Dekkingsresultaat ontstaat door hogere of lagere afdelingskosten dan begroot en door meer of minder uren geschreven uren op producten en projecten dan begroot. De kosten van afdelingen worden gedekt door de kosten over de producten te verdelen op basis van geschreven uren. Het uurtarief is een voorcalculatorisch tarief gebaseerd op de begrote afdelingskosten. Het dekkingsresultaat over 2014 bedraagt € 2,15 miljoen negatief. De belangrijkste oorzaken van het dekkingsresultaat in 2014 zijn:

Toelichting in miljoenen	Bedrag
Hogere personeelskosten met name als gevolg van het strategisch HRM beleid (de zgn. 60+ regeling). Dit was niet begroot.	1,10
Hogere doorbelaste bedrijfsvoeringskosten naar de afdelingen (zie ook het onderdeel bedrijfsvoering in dit jaarverslag). Eén van de oorzaken is de extra afwaardering van het pand in Leusden met € 0,6 miljoen. Ook zijn de kosten van dienstauto's hoger uitgevallen dan oorspronkelijk begroot.	0,98
Meer inhuur in verband met ziekte, zwangerschap en opvang werkpieken	0,29
Dotatie voorziening uitkeringen voormalig personeel door een nieuw ontstane verplichting in het boekjaar	0,21
Opbrengsten in verband met uitlening van personeel	-0,12
Hogere dekking door meer geschreven uren op producten	-0,24
Overige kleinere verschillen	-0,07
Totaal per saldo dekkingsresultaat	2,15

4. Verplichte paragrafen

4.1. Ontwikkelingen in 2014

OESO-rapport

Het Nederlandse waterbeheer is klaar voor de toekomst. Dat concludeert de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De OESO bood op 17 maart 2014 een rapport met aanbevelingen voor het Nederlandse waterbeheer aan de minister van Infrastructuur en milieu (I&M). De minister reageerde op dezelfde dag in een zeer positieve brief op dit rapport:

- als het gaat om de awareness gap kiest de minister voor een andere strategie: maatwerk en geen landelijke campagnes;
- over 'duurzame financiering' geeft de minister aan dat I&M het initiatief neemt en gaat onderzoeken waar de uitdagingen liggen;
- voor wat betreft de 'coherentie in ruimtelijke ordening' wil de minister nagaan hoe dit versterkt kan worden. De Omgevingswet is hier een belangrijke stap voorwaarts in, volgens de minister.

Daarnaast geeft de minister aan dat de politieke discussie over het bestaansrecht van de waterschappen voorlopig niet wordt gevoerd.

Deltaprogramma

In 2014 nam het kabinet de risicobenadering over zoals geadviseerd in het Deltaprogramma. Dit betekent dat iedereen in Nederland een basisbeschermingsniveau krijgt tegen overstromingen. In 2017 worden op basis van deze systematiek nieuwe normen vastgelegd. Daarna start de toetsing aan deze normen. Deze verandering is ingrijpend. Daar bovenop komt de meerlaagsveiligheid benadering. Dit dwingt overheden tot nauwe samenwerking op rivierniveau om tot de goede oplossingen te komen.

4.2. Incidentele baten en lasten

In het resultaat over 2014 is een aantal incidentele baten en lasten verwerkt. In onderstaande tabel zijn de incidentele bedragen vermeld van minimaal € 150.000:

Incidentele baten en lasten x € 1.000	Bedrag
Programma Veiligheid	
Eénmalige bijdrage van Rijkswaterstaat voor toekomstig onderhoud Ruimte voor de Rivierprojecten	-330
Totaal programma Veiligheid	-330
Programma Voldoende en Schoon Water	
Extra afschrijvingen van in het verleden geactiveerde bedragen voor baggerwerkzaamheden en het inmeten van watergangen	6.960
Een aantal investeringsprojecten voldoet niet aan de vereisten van het huidige activerings- en afschrijvingsbeleid en is daarom in één keer afgeschreven	1.670
In verband met niet voldoende onderbouwd zijn van de voorziening met een onderhoudsplan valt een deel van de voorziening baggeren vrij ten gunste van het resultaat. Dit bedrag wordt via de resultaatbestemming aangemerkt als bestemmingsreserve.	-2.370
Totaal programma Voldoende en Schoon Water	6.260
Programma Waterketen	
De in het verleden geactiveerde bedragen voor de afkoop van BTW over toekomstige huurverplichtingen van de Waterlandstichting zijn afgeboekt	2.200
Hogere subsidieopbrengsten (SDE) elektra en warmte waaronder nabetaling 2013 van € 100.000	-490
Totaal programma Waterketen	1.710
Programma Bestuur en Belastingen en bedrijfsvoering	
Hogere afschrijvingslasten door de extra afwaardering van het pand Leusden	570

Incidentele baten en lasten x € 1.000	Bedrag
Hogere personeelskosten als gevolg van het strategisch HRM beleid (de zgn. 60+ regeling)	1.100
Dotatie voorziening uitkeringen voormalig personeel door een nieuw ontstane verplichting in het boekjaar	210
Totaal programma Bestuur en Belastingen en bedrijfsvoering	1.880
Totaal incidentele baten en lasten	9.520

4.3. Onttrekkingen aan reserves en voorzieningen

Naast de algemene reserves en bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie heeft het waterschap een bestemmingsreserve innovatie. Uit deze bestemmingsreserve is in 2014 € 55.000 onttrokken:

- in 2013 schreef het waterschap de prijsvraag waardecreatie waterketen uit. De drie winnende projecten zijn in 2014 uitgevoerd en hebben elk € 15.000 ontvangen;
- een bijdrage aan de gemeente Amersfoort ad € 10.000 voor het initiatief "Meet je stad".

Per ultimo 2014 heeft het waterschap voorzieningen voor pensioenverplichtingen bestuurders, wachtgeld voormalig bestuur, uitkeringen voormalig personeel en baggeren waterlopen. In 2014 is totaal € 1,7 miljoen rechtstreeks aan de voorzieningen onttrokken. Daarnaast valt de voorziening baggeren waterlopen per 31 december 2014 voor € 2,4 miljoen vrij ten gunste van het resultaat. Via de resultaatbestemming wordt dit bedrag als bestemmingsreserve aangemerkt. In paragraaf 5.1.11 wordt het verloop van de voorzieningen toegelicht.

4.4. Waterschapsbelastingen

4.4.1. Algemeen

De hoofdlijnen van de diverse belastingen en de lastendruk worden toegelicht in paragrafen 1.12, 1.13 en hoofdstuk 7 van de beleidsbegroting. Het waterschap verleent kwijtschelding van de belastingen aan hen die een inkomensnorm hebben gelijk of lager aan 100% van de bijstandsnorm.

4.4.2. Bruto belastingopbrengsten

x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAPII)	Werkelijk (WRK)	Saldo (OB) -/- (WRK)	Saldo (BURAPII) -/- (WRK)
1. Watersysteembeheer	-51.047	-51.434	-50.275	-772	-1.159
2014	-51.047	-51.481	-51.194	147	-287
851 Opbrengst watersysteemheffing gebouwd	-26.136	-26.491	-26.476	340	-15
852 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	-20.419	-20.423	-20.247	-171	-176
853 Opbrengst watersysteemheffing ongebouwd bemalen	-4.339	-4.339	-4.086	-253	-253
854 Opbrengst watersysteemheffing natuur	-153	-153	-159	6	6
855 Opbrengst verontreinigingsheffing	-	-76	-226	226	150
Voorgaande jaren	-	47	919	-919	-872
851 Opbrengst watersysteemheffing gebouwd	-	31	-35	35	66
852 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	-	5	37	-37	-32
853 Opbrengst watersysteemheffing ongebouwd bemalen	-	9	969	-969	-960
854 Opbrengst watersysteemheffing natuur	-	-	-41	41	41
855 Opbrengst verontreinigingsheffing	-	2	-11	11	13
2. Zuiveringsbeheer	-73.381	-73.846	-74.711	1.329	865
2014	-73.381	-73.350	-73.518	137	168
856 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	-20.758	-20.537	-20.895	137	358
857 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	-52.624	-52.814	-52.623	-1	-191
Voorgaande jaren	-	-496	-1.193	1.193	697
855 Opbrengst verontreinigingsheffing	-	-	-	-	-
856 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	-	-506	-1.251	1.251	745
857 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	-	10	58	-58	-48
Belastingopbrengsten	-124.428	-125.280	-124.986	558	-295

Watersysteembeheer

De belastingopbrengst voor watersysteembeheer is € 772.000 lager dan oorspronkelijk begroot. De belangrijkste verschillen zijn:

- hogere opbrengst watersysteemheffing gebouwd ad € 340.000 door een minder sterke daling van de WOZ-waarde dan begroot;
- lagere opbrengst watersysteemheffing ongebouwd ad € 253.000 (2014) en € 969.000 (voorgaande jaren) vooral door het opnemen van de correctie natuur/ongebouwd. De Hoge Raad heeft uitspraak gedaan in één van de voorbeeldzaken natuur. Deze uitspraak leidt naar schatting tot lagere belastingopbrengsten van in totaal € 1,1 miljoen over de jaren 2009 tot en met 2014;
- hogere opbrengst verontreinigingsheffing. Hierin is de opbrengst van bronneringen opgenomen van circa € 200.000. Vanaf 2014 wordt het lozen van onttrokken grondwater (bronneringen) in de heffing meegenomen. In 2014 zijn 210 bronneringen aangeslagen met een vervuilingswaarde van 5.641 vervuilingseenheden. Financieel is dit een werkelijke totale opbrengst van € 283.000, waarvan circa € 200.000 voor watersysteembeheer. De overige opbrengst is opgenomen bij zuiveringsheffing bedrijven.

Zuiveringsbeheer

De belastingopbrengst voor zuiveringsbeheer is € 1,3 miljoen hoger dan oorspronkelijk begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere opbrengst zuiveringsheffing bedrijfsvervuilers voorgaande jaren (€ 1,3 miljoen), omdat de definitieve aanslagen hoger uitvielen dan verwacht.

4.4.3. Kwijtschelding en oninbaar

x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAPII)	Werkelijk (WRK)	Saldo (OB) -/- (WRK)	Saldo (BURAPII) -/- (WRK)
1. Watersysteembeheer	610	685	769	-159	-84
Kwijtschelding					
852 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	560	635	663	-103	-28
Oninbaar					
851 Opbrengst watersysteemheffing gebouwd	-	-	32	-32	-32
852 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	50	50	73	-23	-23
853 Opbrengst watersysteemheffing ongebouwd bemalen	-	-	1	-1	-1
2. Zuiveringsbeheer	1.500	1.585	1.901	-401	-316
Kwijtschelding					
856 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	-	-	-	-	-
857 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	1.300	1.385	1.467	-167	-82
Oninbaar					
856 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	200	200	249	-49	-49
857 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	-	-	184	-184	-184
Dekkingsmiddelen	2.110	2.270	2.670	-560	-400

De kwijtschuldigen belastingen bedragen in 2014 € 270.000 meer dan oorspronkelijk begroot. Voor het belastingjaar 2014 nam het aantal kwijtscheldingsverzoeken toe. Ook is voor oude belastingjaren nog een bedrag van circa € 150.000 kwijtschuldigen.

Onder de post oninbaar zijn de oninbaar geboekte bedragen verantwoord en is de mutatie in de voorziening dubieuze debiteuren opgenomen. De werkelijke oninbare belastingen in 2014 zijn € 290.000 hoger dan oorspronkelijk begroot. Voornaamste reden hiervan is de extra storting in de voorziening dubieuze debiteuren ad € 180.000 door een hoger debiteurensaldo en een hogere ouderdom van de openstaande posten.

4.4.4. Bestemmingsreserve tariefsegalisatie

De bestemmingsreserve tariefsegalisatie wordt aangewend voor egalisatie van toekomstige belastingtariefstijgingen. Streven daarbij is om aan het einde van de planperiode evenwicht te hebben tussen kosten en opbrengsten en de tariefsegalisatiereserves in die periode af te bouwen. In paragraaf 5.1.10 wordt het verloop van de reserves uitgebreid toegelicht. De stand van de bestemmingsreserve tariefsegalisatie na resultaatbestemming is:

x € 1.000	Werkelijke stand 31-12-14	Begrote stand 31-12-14
Watersysteembeheer	4.107	12.900
Zuiveringsbeheer	9.767	4.100
Totaal	13.874	17.000

Het verschil tussen begrote en werkelijke stand van watersysteembeheer wordt grotendeels veroorzaakt doordat in 2014 eenmalig de boekwaarde is afgeboekt van in het verleden geactiveerde baggerprojecten ad € 5,7 miljoen (zie ook paragraaf 3.3.5). Deze investeringen worden volgens het huidige afschrijvingsbeleid niet meer geactiveerd.

4.5. Weerstandsvermogen

4.5.1. Algemeen

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële positie van het waterschap is. Een goed weerstandsvermogen voorkomt dat elke financiële tegenvaller direct leidt tot hogere lasten. Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en in de aanwezige weerstandscapaciteit.

4.5.2. Risico analyse

De risico's zijn geïnventariseerd en financieel vertaald volgens de methode Fine en Kinney. Vervolgens is nagegaan in hoeverre deze risico's zijn afgedekt door procedures, verzekeringen of voorzieningen. Van de niet afgedekte risico's is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en van de financiële schade als het risico zich voordoet (het effect). Deze inschatting resulteert in een gewaardeerd risico in euro's. Per taak bedragen de totale gewaardeerde risico's (x € 1.000):

Risico	totaal	watersysteem- beheer	zuiverings- beheer
Economische en marktrisico's	250	100	150
Maatschappelijke risico's	525	510	15
Bedrijfs- en ondernemingsrisico's	3.133	527	2.606
Totaal	3.908	1.137	2.771

Waarvan de belangrijkste risico's zijn:

Risico	Categorie	Gewaardeerd risico (x € 1.000)
Economische en marktrisico's	Loon- prijs- renteontwikkeling	250
Maatschappelijke risico's	Overstromingen	250
	Natuurbranden	250
Bedrijfs- en ondernemingsrisico's	Werken met gevaarlijke installaties in relatie tot (nieuwe) regelgeving	1.250
	Reuk in pijpleiding	250
Totaal		2.250

4.5.3. Weerstandscapaciteit

De risico's die niet afgedekt worden door procedures, verzekeringen of voorzieningen (totaal € 3,9 miljoen) worden gedekt uit het eigen vermogen. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald door de waarde van het eigen vermogen. Het algemeen bestuur heeft besloten om alleen de algemene reserves tot de beschikbare weerstandscapaciteit te rekenen.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt vervolgens afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen. De norm voor het weerstandsvermogen bedraagt conform bestuursbesluit minimaal 2 (= uitstekend). Per 31 december 2014 bedraagt het weerstandsvermogen (na resultaatbestemming):

	watersysteem- beheer	zuiverings- beheer
Beschikbare weerstandscapaciteit	2.359	5.540
Benodigde weerstandscapaciteit	1.137	2.771
Ratio weerstandsvermogen	2,1	2,0

4.6.Financiering

4.6.1. Kaders

De wet Financiering decentrale overheden (FIDO) en de regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden vormen het wettelijk kader. Vanaf 2014 zijn decentrale overheden verplicht om overtollige liquide middelen in de schatkist aan te houden (met uitzondering van een drempelbedrag). Het drempelbedrag voor waterschap Vallei en Veluwe bedraagt € 991.820. In 2014 is conform de regels steeds tijdig naar de schatkist afgestort, zodat het waterschap de drempel niet heeft overschreden. Voor een uitgebreide specificatie zie paragraaf 5.1.9.

In het treasurystatuut staan de kaders voor de financieringsfunctie. De uitvoering van de financieringsfunctie voegt geen financiële risico's toe, maar is gericht op het verminderen of verschuiven van toekomstige risico's. In 2014 is dit uitgewerkt in een afwegingskader langlopende leningen, dat door het college van d&h is vastgesteld.

4.6.2. Ontwikkelingen

De wereld werd in 2014 geconfronteerd met ontwikkelingen die lange tijd niet voor mogelijk werden gehouden. Zo daalde de olieprijs in de tweede helft van 2014 met bijna 50% zonder dat sprake was van een noemenswaardige verstoring van de vraag-aanbod verhoudingen. En tegen de verwachtingen in daalde de rente in 2014 tot een ongekend laag niveau. Wat betreft economie bleven de VS zich voorspoedig ontwikkelen. Europa groeide daarentegen bescheiden. De monetaire verruiming in de VS is afgebouwd. De ECB heeft in 2014 twee maal haar belangrijkste beleidsrente (de refi-rente) verlaagd naar uiteindelijk 0,05%.

Door het zeer ruime rente beleid van de ECB, de zwakke Europese groei en de dalende inflatie is de rente in 2014 verder gedaald. De rente voor een langlopende lening van 20 jaar bedraagt per ultimo 2014 1,63% (begroot 3,5%). De rente (rood staan) op de rekening-courant bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) bedraagt per ultimo 2014 0,1% (begroot 1%). De creditrente, die de NWB vergoedt, bedraagt 0%. Ook de rente bij de schatkist bedraagt per ultimo 2014 0% (gelijk aan de Euro OverNight Index Average).

4.6.3. Liquiditeit

In 2014 is de kredietlimiet bij de NWB ad € 30,4 miljoen zoveel mogelijk benut door rood te staan. In januari 2014 is tijdelijk gefinancierd met kasgeldleningen om de kredietlimiet niet te overschrijden. Door ontvangst van subsidievoorschotten zijn van eind april tot begin oktober overvloedige middelen in de schatkist aangehouden.

Eind november 2014 is een langlopende lening afgesloten voor € 15 miljoen: een 20-jarige lineaire geldlening met een rente van 1,53%. De begrote financieringsbehoefte was € 40 miljoen. Het verschil ad € 25 miljoen tussen begrote en werkelijke financieringsbehoefte wordt vooral veroorzaakt door lagere investeringen dan begroot. In de liquiditeitsprognose is gerekend met begrote netto investeringen ad € 43 miljoen (exclusief werken voor derden). De gerealiseerde netto investeringen in 2014 bedragen € 15 miljoen.

In de begroting is aangegeven dat het waterschap eventueel leningen met uitgestelde stortingsdatum afsluit voor de aflossingsverplichtingen van de overgenomen leningen Waterlandstichting. Hiervan is in 2014 geen gebruik gemaakt, omdat geen aanzienlijke rentestijging werd verwacht.

4.6.4. Renterisiconorm

Het renterisicobeheer omvat het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van het vreemd vermogen hoger zijn dan een bestuurlijk wenselijk geacht niveau of het in de meerjarenraming en begroting geraamde niveau. Deze renterisico's op de vaste schuld worden volgens de wet FIDO ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisiconorm bedraagt 30% van het begrotingstotaal van het komende begrotingsjaar.

x € 1.000	2014	2013
Reguliere aflossingen	32.288	31.188
Aflossingen Waterlandstichting	14.000	35.600
Renterisico	46.288	66.788
Renterisiconorm	39.673	38.520
Overschrijding renterisiconorm	-6.616	-28.268
Berekening renterisiconorm		
Begrotingstotaal	132.242	128.400
Percentage regeling	30%	30%
Renterisiconorm	39.673	38.520

De renterisiconorm is in 2013 en 2014 overschreden door de aflossing van de overgenomen fixe leningen uit de Waterlandstichting. De laatste leningen zijn in 2014 afgelost, dus in 2015 wordt de renterisiconorm niet meer overschreden. De provincies Gelderland en Utrecht zijn op de hoogte gesteld.

4.6.5. Kasgeldlimiet

Volgens de wet FIDO mag maximaal 23% van de begroting met kortlopende geldleningen of via krediet in rekening-courant worden gefinancierd. De kasgeldlimiet beperkt het renterisico op de

korte financiering. De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. De kasgeldlimiet is in 2014 niet overschreden.

x € 1.000	Kwartalen 2014			
	1	2	3	4
Gemiddelde vlottende schuld	21.183			13.416
Gemiddelde vlottende middelen		9.978	6.453	
Netto vlottende middelen/schuld	-21.183	9.978	6.453	-13.416
Kasgeldlimiet	30.416	30.416	30.416	30.416
Ruimte onder kasgeldlimiet	9.232	40.393	36.869	17.000
Berekening kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal	132.242			
Percentage regeling	23%			
Kasgeldlimiet	30.416			

4.7. Verbonden partijen

Waterschap Vallei en Veluwe heeft bestuurlijke en financiële belangen in partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en (andere) rechtspersonen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor het waterschap. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake wanneer het waterschap middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het waterschap.

De verbonden partijen van het waterschap zijn:

- gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT). Het waterschap is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling met GBLT voor het heffen en invorderen van waterschapsbelastingen. Het bestuur wordt gevormd door bestuurders van de deelnemende waterschappen en gemeenten. De bijdrage bedroeg in 2014 € 4,7 miljoen (2013: € 5,5 miljoen);
- Aqualysis. Per 1 januari 2014 zijn de laboratoria van waterschappen Groot Salland en Regge en Dinkel gefuseerd. Het nieuwe laboratorium zorgt dat alle genomen monsters ten behoeve van het meten van de waterkwaliteit worden geanalyseerd. Aqualysis verricht voornamelijk werkzaamheden voor zes waterschappen onder een gemeenschappelijke regeling. Deze zes waterschappen zijn tevens voor een gelijk deel eigenaar. De bijdrage aan Aqualysis in 2014 bedroeg € 1,2 miljoen;
- muskusrattenbestrijding waterschap Rivierenland. Het waterschap is deelnemer in een overeenkomst van kosten voor gemene rekening voor muskusrattenbestrijding met vier andere waterschappen. De uitvoering van de werkzaamheden is ondergebracht bij Waterschap Rivierenland. Doel is het voorkomen van schade aan waterstaatswerken door muskus- en beverratten. De bijdrage in 2014 bedroeg € 1,2 miljoen (2013: € 1,2 miljoen);
- Waterschapshuis. Het waterschap is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis. Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de waterschappen op het gebied van ICT. Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die

actief zijn in de 'natte' sector. Het streven is gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven. De bijdrage bedroeg in 2014 € 0,8 miljoen (2013: € 0,7 miljoen);

- de vereniging Unie van Waterschappen. De Unie behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen voor een goede waterstaatsverzorging binnen het waterschapsbestel. De Unie treedt op namens de waterschappen als vertegenwoordiger naar het Parlement, de Rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. In de ledenvergadering hebben de voorzitters van de waterschappen zitting. De bijdrage in 2014 bedroeg € 0,4 miljoen (2013: € 0,4 miljoen);
- Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB). De NWB financiert overheden, instellingen voor de volkshuisvesting, de gezondheidszorg en het onderwijs. Alle aandelen van de NWB zijn in handen van overheden. Waterschap Vallei en Veluwe beschikt over 631 aandelen A en 88 aandelen B met een nominale waarde van € 0,1 miljoen;
- Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA). In STOWA nemen alle regionale waterbeheerders in Nederland deel (waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat). De STOWA doet onderzoek op het gebied van afvalwatersystemen, waterketen, watersystemen en waterwerken. De leden van het bestuur van de STOWA worden benoemd uit de in de stichting deelnemende organisaties. De bijdrage bedroeg in 2014 € 0,5 miljoen (2013: € 0,5 miljoen);
- Gebiedscoöperatie O-gen. In de vergadering van de gebiedscommissie Vallei en Heuvelrug is besloten om op 1 januari 2014 te starten met de gebiedscoöperatie O-gen. Er is gekozen voor een nieuwe organisatievorm die door de coöperatieve structuur beter in staat is om de gezamenlijke doelen uit te voeren met betrekking tot een vitaal landelijk gebied van de Gelderse Vallei, Utrechtse Heuvelrug, Eemland en Kromme Rijnstreek. De gebiedscoöperatie neemt de taken en verantwoordelijkheden over van de huidige organisatiestructuur van het projectbureau Vallei en Heuvelrug (voorheen Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei – SVGV - en Programmabureau Heel de Heuvelrug). De bijdrage bedroeg in 2014 € 20.000.

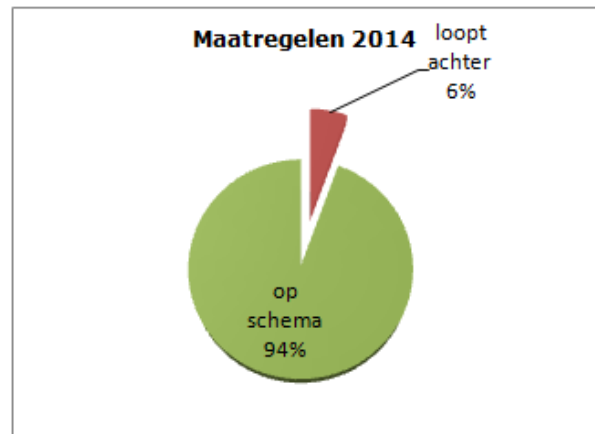
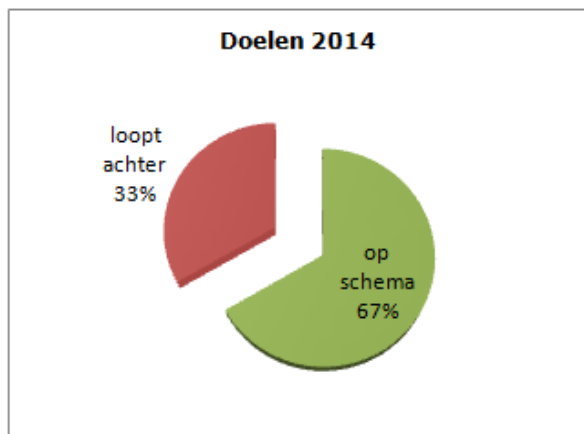
4.8. Bedrijfsvoering

4.8.1. Inhoud

Wij verstaan onder bedrijfsvoering de sturing en beheersing van de wijze waarop primaire en ondersteunende processen worden uitgevoerd om de doelstellingen en de programmering van ons waterschap te realiseren.

4.8.2. Totaalbeeld realisatie begrote doelen en maatregelen in 2014

In de onderstaande grafieken wordt het totaalbeeld weergegeven van de voortgang van de doelrealisatie (Wanneer Zijn We Tevreden) en de daarvoor voorgenomen maatregelen in 2014 (Wat Doen We Daarvoor).

De afwijkingen op de begrote doelen

Omdat een drietal doelen is opgenomen waarvan 1 niet is gehaald is het achterlopende deel procentueel gezien relatief groot.

Doelen	Toelichting afwijking
▼ Wij scheppen voorwaarden, adviseren en toetsen m.b.t. doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid	Het voornemen was om in 2014 met een voorstel te komen over hoe om te gaan met de onderzoeksfunctie. Dit is niet gelukt en doorgeschoven naar 2015.

De afwijkingen op de geplande maatregelen

Maatregelen 2014	Toelichting afwijking
▼ Motiverend en samenwerkend leidinggeven aan vormgeven en uitdragen organisatie- en personeelsbeleid.	Strategisch HR beleid is in het AB ingebracht, zorgvuldigheid en betrokkenheid zorgde ervoor dat de lijnen in 2015 verder uitgewerkt worden, de uitvoering start hierdoor later dan aanvankelijk beoogd. In 2015 is het fusieproces middels een rapportage afgerond en is een aanpassing in de aansturing van de organisatie doorgevoerd.

4.8.3. Wat hebben we in 2014 gedaan?

Certificering van het waterschap

Ten behoeve van de organisatiebrede certificering is een planning vastgesteld. Bij de uitvoering van deze planning wordt vastgesteld dat alle randvoorwaarden voor certificering afdoende gewaarborgd zijn. In 2014 zijn de eerste activiteiten conform planning opgepakt. Daarnaast is door een externe opvolg-audit aandacht besteed aan de bestaande certificaten gericht op onze waterketen.

Assetmanagement

Voor assetmanagement is in 2014 een ambtelijke visie ontwikkeld. Er zijn drie pilots gestart die nagenoeg zijn afgerond. Ook is gestart met een plan van aanpak voor de uitrol van assetmanagement voor alle taken. In de eerste helft van 2015 volgt een voorstel aan het college van het college van d&h hoe dit verder op te pakken.

Leanmanagement

In 2014 zijn de volgende leantrajecten van start gegaan: processen Watertoets, Sliblogistiek,

Schouwzienswijze, Peilbeheer, Keurhandhaving en Applicatiebeheer. Daarnaast liepen er nog enkele in 2013 gestarte trajecten door. De leantrajecten hebben in 2014 het volgende opgeleverd:

- watertoets: het waterschap zit veel eerder bij gemeenten aan tafel zodat bij bouwplannen voldoende rekening wordt gehouden met de waterhuishouding/waterdoelen. Het team planadvies en watertoets is in het leven geroepen. Dit team legt proactief contact met de gemeenten. Daarnaast leidde het leantraject tot meer eenduidigheid van werken en meer efficiency;
- sliblogistiek: er is meer inzicht in de hoeveelheid slib die op een zuivering wordt aan- en afgevoerd. De prestaties van de centrifuges zijn verbeterd, er is een stuurkaart ontwikkeld voor de sturing op de totale kosten van de sliblogistiek en er zijn afspraken gemaakt voor professionele beheersing en evaluatie van contracten. De verwachte jaarlijkse besparingen bedragen ongeveer € 50.000;
- schouwzienswijzen: de in- en externe communicatie is verbeterd. Mede hierdoor en door een nieuwe samenstelling en actieve rol van het telefoonteam is de afhandeling van vragen sneller en de klanttevredenheid groter;
- peilbeheer: er is een kernteam peilbeheer opgericht als opmaat voor centrale regie. Daarnaast is er een gedragen koers voor een meer uniforme werkwijze;
- keurhandhaving: de onderhanden werk voorraad is teruggebracht met meer dan 400 dossiers. Door de aanstelling van werkverdelers wordt gericht gecontroleerd;
- applicatiebeheer: het leantraject leidde tot een helder proces en het terugdringen van de onderhanden werk voorraad bij de adviseurs. Daarnaast is voor de klant nu duidelijk wanneer hij een antwoord of oplossing kan verwachten.

Uitvoeren risicomanagement (inventariseren en beheersen risico's)

Het management heeft in verschillende sessies de risico's binnen ons waterschap geïnventariseerd. Na inventarisatie en duiding, ondervond men geen directe aanleiding om nadrukkelijk (gezamenlijk) nieuwe activiteiten te ontplooiën die zich richten op de risicobeheersing. Afgesproken is dat de onderkende risico's enerzijds door gerichte audits (adviezen en verbetervoorstellen) nader in beeld worden gebracht en anderzijds risicobeheersing te waarborgen door de inzet van ons KAM-managementsysteem.

Opstellen en implementeren informatiebeleidsplan

In 2014 heeft de beveiliging van het netwerk en de data veel aandacht gekregen. Het informatiebeleidsplan is opgesteld (ter vaststelling in 2015) en in het kader van een pilot zijn we aangesloten bij het National Center for Cyber Security (NCCS). Het waterschap heeft in 2014 met drie beveiligingsincidenten te maken gehad. In geen van de gevallen is gevoelige informatie gelekt of is de bedrijfsvoering van het waterschap in gevaar geweest. De grote incidenten betroffen de volgende gevallen:

- april: in de communicatieprotocollen van internet bleek een wereldwijde fout te zitten waardoor veilige communicatie toch kwetsbaar bleek (heartbleed). Ook het waterschap had enkele systemen die hierdoor geraakt werden. Dit risico werd binnen enkele uren middels een eigen intern Incident Response Team opgelost. Het waterschap is op dit moment niet meer kwetsbaar op dit vlak;

- mei: ernstige kwetsbaarheid internet explorer van Microsoft. Het waterschap liep via deze kwetsbaarheid slechts gering gevaar. Toch heeft het Incident Response Team besloten actief medewerkers en bestuur te adviseren tijdelijk een andere browser te gebruiken. Na het uitkomen van de update van Microsoft werd de kwetsbaarheid verholpen. Het waterschap is op dit moment niet meer kwetsbaar op dit vlak;
- oktober: veel mailadressen en wachtwoorden van bedrijven bleken openbaar te zijn na een kwetsbaarheid in openbare sites. Risico bestond dat medewerkers van het waterschap op openbare sites hun werkmailadres gebruikten en tevens gelijke wachtwoorden gebruikten als op het waterschapsnetwerk. Dit risico werd als zeer laag ingeschat daar toegang tot het waterschapnetwerk ook verplicht met een "token" plaats vindt. Slechts vijf medewerkers bleken op de lijsten voor te komen, waarvan drie uit dienst waren. Twee medewerkers zijn geholpen bij het wijzigen van hun wachtwoorden. Het waterschap is op dit moment niet meer kwetsbaar op dit vlak.

Naast deze drie grotere incidenten kreeg het waterschap Vallei en Veluwe, als deelnemer van de pilot "Nationaal Responce Netwerk" van het NCSC, actief wekelijks 10-15 meldingen over noodzakelijke updates. Deze werden door team automatisering beoordeeld en indien nodig geïnstalleerd. Niet alle update adviezen waren nodig door andere vormen van bescherming binnen het netwerk van het waterschap.

Uitvoeren strategische HRM beleid

Het vaststellen van het strategisch HRM beleid kende door zorgvuldigheid en betrokkenheid een lange aanlooptijd. Zowel vanuit het bestuur als vanuit de ondernemingsraad is daarbij nadrukkelijk, in meerdere vergaderingen, stilgestaan bij de noodzaak tot wendbaarheid. Een beweging waarin de organisatie vanaf 2014 nadrukkelijk investeert. Enerzijds door de formatie op het niveau te brengen zoals deze bij de fusie werd beoogd, anderzijds door allerlei activiteiten te ontwikkelen die kenmerkend zijn voor een organisatie die werkt aan wendbaarheid. Na de bestuurlijke vaststelling in 2014 van het beleid, staan de komende jaren in het teken van het realiseren van alle benodigde maatregelen om de wendbaarheid te laten toenemen.

Uitvoeren medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO)

Ons waterschap heeft in april deelgenomen aan het medewerkerstevredenheidsonderzoek van de gezamenlijke waterschappen. De resultaten van het onderzoek vertoonden op enkele onderwerpen een marginale teruggang ten opzichte van 2012 (voorgaand MTO). Specifieke aandachtspunten zijn met de ondernemingsraad besproken en omgezet in activiteiten voor 2014/2015. Daarnaast is er binnen iedere afdeling stilgestaan bij de leereffecten van de resultaten. Zo nodig, is er binnen afdelingen actie ondernomen.

Inkoop

In 2014 is verder gewerkt aan het bundelen van contracten; waar mogelijk is gekozen voor één leverancier. Dit levert schaalvoordelen, efficiëntie en minder administratieve lasten op. Mede hierdoor daalde het aantal facturen in 2014 met 3% (2013: 25%). In 2014 is ongeveer 95% van de facturen binnen de betaaltermijn van 30 dagen betaald.

Voorgaande jaren zijn ongeveer 150 contractafspraken gemaakt met leveranciers voor situaties waarbij medewerkers snel producten of diensten nodig hebben. In 2014 is begonnen om deze contractafspraken om te zetten in dienstovereenkomsten/raamcontracten. Dit levert vaak forse besparingen op en duidelijke schriftelijke afspraken met verwijzing naar inkoopvoorwaarden. Contractafspraken blijven bestaan voor relatief kleine bestellingen en calamiteiten.

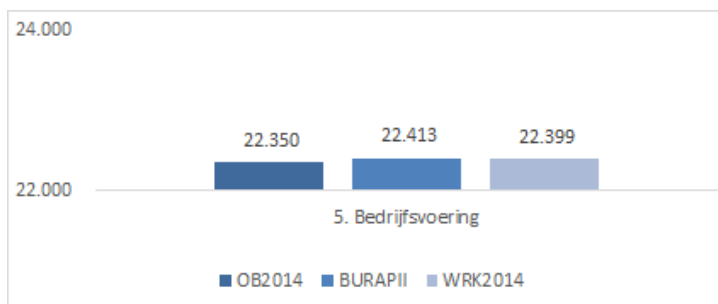
Contractmanagement leidt tot het duurzaam waarborgen van kwaliteit, stabiliteit en continuïteit van de leveringen en dienstverlening van opdrachtnemers aan het waterschap en het reduceren van kosten. De procedures voor contractmanagement zijn beschreven. In 2015 wordt contractmanagement in de organisatie uitgerold.

In 2014 zijn tien aanbestedingen afgerond (naast de aanbestedingen van projecten). In totaal is hiermee een besparing gerealiseerd van € 300.000 berekend over de contractduur. De besparing van sommige aanbestedingen is nihil, omdat deze eerder zijn aanbesteed. Een deel van de besparing is geschat, omdat historische cijfers ontbreken.

4.8.4. Wat heeft het gekost?

Exploitatie 2014

In de grafiek hierna zijn, in duizenden euro's, de werkelijke netto kosten in 2014 (WRK2014) afgezet tegen de begroting na wijzigingen (BURAP II) en de oorspronkelijke begroting (OB2014).

Zoals uit de grafiek blijkt zijn de werkelijke kosten in 2014 € 0,05 miljoen hoger uitgevallen dan oorspronkelijk was begroot en € 0,01 miljoen lager dan aangegeven bij BURAP II.

De kosten van bedrijfsvoering worden doorbelast aan de programma's en zijn opgenomen in de netto kosten per programma in hoofdstuk 2. In de tabel hierna zijn de producten weergegeven (x € 1.000).

Bedrijfsvoeringsproduct	Waarden		
	OB2014	BURAPII	WRK2014
501 Centraal management	1.519	1.504	1.619
502 Organisatiebeleid en -beheer	1.018	500	542
503 Personeelsbeleid en -beheer	1.218	1.229	1.466
504 Kwaliteit-, arbo- en milieubeleid	865	865	778
505 Interne voorlichting	498	519	490
506 Algemeen- bestuurlijke en -juridische ondersteuning	1.092	1.106	1.237
507 Concerncontrol en financieel beleid	632	744	721
508 Meerjarenraming en begroting	264	184	150
509 Managements- en bestuursrapportages	300	220	173
510 Comptabiliteit	1.436	1.390	1.359
511 Informatiebeleid en automatisering	5.003	4.954	4.942
512 Centrale (geo)grafische informatie	1.143	1.108	1.060
513 Huisvesting	2.542	3.157	3.114
514 Interne faciliteiten	3.318	3.298	3.140
515 Bemonstering en analyse	1.146	1.136	1.127
520 Ondersteuning Directie	357	499	482
Totaal bedrijfsvoering	22.350	22.413	22.399

Uit dit overzicht blijkt dat in totaal de werkelijke kosten nauwelijks afwijken van de oorspronkelijke begroting en de begroting na wijzigingen. Wel zijn er per product grotere verschillen. De grootste verschillen zijn:

Toelichting afwijkingen t.o.v. oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
501 Centraal Management			
Hogere kosten door meer uren en inhuur interim manager vanaf september 2014	0,10	0,02	0,08
502 Organisatiebeleid en - beheer			
Oorspronkelijk centraal budget studiekosten decentraal bij de afdelingen gezet, betreft dus geen meevaller maar een budgetverschuiving	-0,58	-0,58	0,00
Meer uren besteed aan dit product	0,10	0,00	0,10
503 Personeelsbeleid en - beheer			
De ontvangen rente op de personeelsleningen is begroot op dit product maar uiteindelijk verwerkt op de hulpkostenplaats rente. Dit betreft dus geen tegenvaller maar een budgetverschuiving	0,20	0,00	0,20
506 Algemeen bestuurlijke en juridische ondersteuning			
Meer uren besteed aan dit product	0,14	0,00	0,14
507/508/509 Concerncontrol, Financieel beleid, BBP cyclus			
In 2014 zijn minder uren besteed aan deze producten	-0,15	0,05	-0,20
513 Huisvesting			
Extra onderhoudskosten waterschapshuis Apeldoorn waaronder telefooncellen, geluidsreductiepanelen, ventilatie stilte- en overlegruimtes	0,16	0,17	-0,01
Hogere afschrijvingslasten met name door de extra afwaardering van het pand Leusden met € 0,57 miljoen	0,52	0,47	0,05
514 Interne Faciliteiten			
Lagere kosten verbruiksgoederen met minder schrijf- en kantoorbenodigdheden, minder drukwerk en koffie- en theevoorziening	-0,09	-0,01	-0,08
Lagere kosten adviezen derden met name door doorschuiven kosten documenten en archiefbeheer naar 2015	-0,09	-0,02	-0,07
520 Ondersteuning directie			
Extra onderzoekskosten ten behoeve van een drietal pilots assetmanagement	0,15	0,15	0,00
Overige kleinere verschillen, per saldo	-0,41	-0,19	-0,22
Totaal per saldo hogere netto kosten	0,05	0,06	-0,01

4.8.5. Personeel

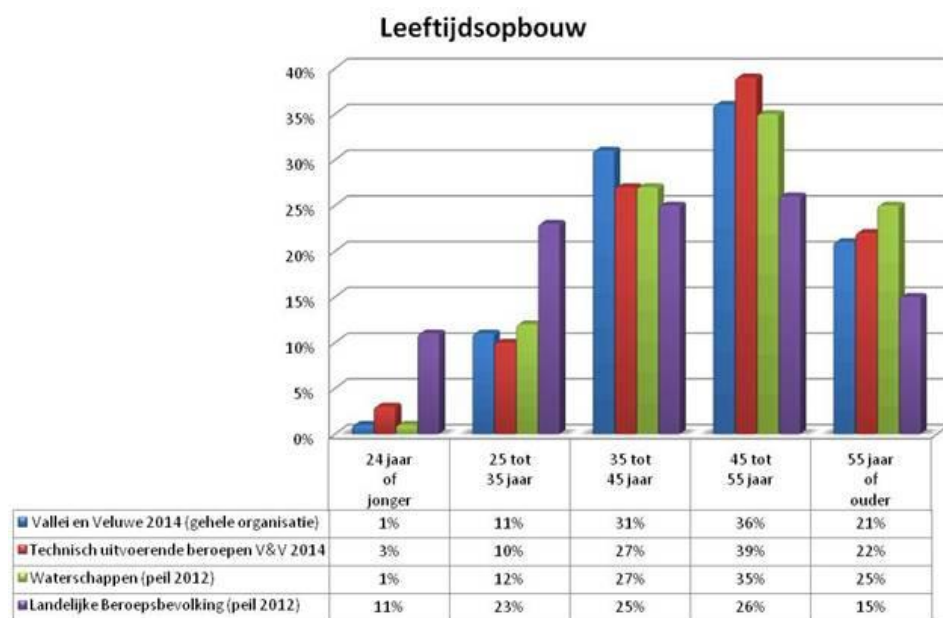
Verzuim

Het verzuim in 2014 bedroeg 3,34% (2013: 3,45%). Hiervan betrof 2,12% langer durend verzuim (> 42 dagen), 0,34% middellang verzuim, 0,88% kort verzuim (<8 dagen). Deze verzuimpercentages zijn relatief laag. Qua meldingsfrequentie (1,15) en gemiddelde verzuimduur (12,24 dagen) sluiten we aan bij de sectorale cijfers (meldingsfrequentie van 1,15 en een gemiddelde verzuimduur van 12 dagen). Deze beide zijn relatief hoog in verhouding tot ons verzuimpercentage.

Personeelsopbouw

Eind 2014 bedroeg de bezetting op basis van de (intentie tot) vaste aanstellingen 403,2 full time eenheden (fte). Daarnaast werd tijdelijk 5,5 fte extra in de vorm van dienstverbanden ingezet waardoor de totale bezetting 408,7 te bedroeg. De bezetting op sommige plekken in de organisatie doet nog geen recht aan onze kwaliteitsambities. Zo is er een beperkt overschot in de bezetting op bepaalde functies naast een wens tot uitbreiding in andere functiegebieden. Met de invulling van het strategisch HR beleid, worden ontwikkelingen in gang gezet om de kwaliteitsambities nader vorm te geven. Hiertoe stelde het algemeen bestuur het strategisch HR beleid vast. In 2014 werd een extra impuls gegeven door middel van de toepassing van een 60+ regeling: acht medewerkers (7 fte) vloeiden af, zodat de fusiedoelstelling nagenoeg behaald is (nog 1,25 fte boven de doelstelling).

Onze leeftijdsopbouw is als volgt weer te geven:

Vanwege een laag verloop is de gemiddelde leeftijd opnieuw bijna een vol leeftijdsjaar hoger dan het jaar hiervoor. De gemiddelde leeftijd bedraagt inmiddels 46,8 jaar. De laatste sectorale cijfers presenteerden een gemiddelde leeftijd van 46,5 jaar.

In-, door- en uitstroom

In 2014 hebben we 12 nieuwe collega's mogen verwelkomen (instroom 2,61%) en 17 collega's verlieten de organisatie (uitstroom 3,7%). Daarnaast kregen 13 collega's een andere functie binnen de organisatie (doorstroom 2,84%). Deze percentages zijn relatief laag. Dit hangt samen met de economische omstandigheden (verminderde arbeidsmobiliteit).

4.8.6. Rechtmatigheid

Kader

Het normenkader is een overzicht van alle externe en interne wet- en regelgeving waaraan moet worden voldaan in het kader van financiële rechtmatigheid. Jaarlijks wordt dit normenkader geactualiseerd en vastgesteld door het college van d&h.

In het controleprotocol is door het algemeen bestuur de norm vastgelegd voor een goedkeurende controleverklaring: fouten 1% van het begrotingstotaal en onzekerheden 3%. Op basis van de begroting 2014 betekenen bovengenoemde percentages dat de accountant een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij maximaal € 1,3 miljoen aan fouten en € 3,9 miljoen aan onzekerheden in de jaarrekening.

Bevindingen 2014

De processen personele lasten, treasury, (im)materiële vaste activa en ontvangen subsidies voldoen aan in- en externe regelgeving en zijn daarmee rechtmatig. Tijdens de audits zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Bij de audit van het proces inkoop bleek dat diensten inzake rioolreiniging niet zijn aanbesteed. Deze diensten overschrijden het drempelbedrag voor Europese aanbesteding en zijn daarom niet rechtmatig (voor een bedrag van € 519.000). Daarnaast is in 2014 een contract getekend voor het leveren van goederen en diensten ten behoeve van koffieautomaten (enkelvoudig gegund). Deze leveringen (contractwaarde bedraagt € 301.000) overschrijden echter het drempelbedrag voor Europese aanbesteding en zijn daarom niet rechtmatig.

Tijdens de audits wordt ook het begrotingscriterium getoetst:

- toereikendheid van de geautoriseerde begroting (netto kosten en kredieten) en juiste besluitvorming bij kostenoverschrijdingen;
- juiste toewijzing van kosten en opbrengsten aan programma en product;
- juiste toerekening aan boekjaar.

Over 2014 zijn geen overschrijdingen van het begrotingscriterium geconstateerd.

4.9.EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid (inclusief decentrale overheden). De landen die meedoen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU), hebben afspraken gemaakt in het stabiliteit- en groeipact over het op orde houden van de overheidsfinanciën. Eén van deze afspraken heeft betrekking op het begrotingstekort van landen, oftewel het EMU-tekort dat maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen.

Als gevolg van de financiële crisis zijn nieuwe, aangescherpte Europese afspraken gemaakt over de beheersing van de EMU-saldi. In Nederland zijn deze afspraken vastgelegd in de wet HOF, die in werking is getreden op 1 januari 2014. Voor 2014 heeft het Rijk bepaald dat het EMU-tekort van de decentrale overheden maximaal 0,5% BBP mag bedragen. Het aandeel van de waterschappen hierin is 0,07%. Eind 2015 wordt in bestuurlijk overleg gezien of op basis van realisatie in voorgaande jaren een daling van het EMU-saldo verantwoord en mogelijk is. Relevant hierbij is dat gedurende de kabinetsperiode geen sancties worden opgelegd aan decentrale overheden als Nederland geen sanctie uit Europa krijgt.

		Werkelijk 2014	Begroting 2014	Werkelijk 2013
Exploitatiesaldo		-5.352	-4.150	-3.341
EMU-exploitatiesaldo		-5.352	-4.150	-3.341
bruto-investeringsuitgaven*	-	45.318	75.011	26.994
subsidies*	+	19.804	43.715	11.522
mutatie voorraad werk voor derden	+			910
desinvestering materiële en immateriële vaste activa	+	12		9
afschrijvingen	+	34.414	24.700	26.296
Invloed investeringen		8.912	-6.596	11.743
toevoegingen aan voorzieningen ten laste van exploitatie	+	2.362	1.750	6.072
onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van exploitatie	-	2.373		
betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-	1.729	3.500	3.189
externe vermeerderingen van voorzieningen	+		600	
Invloed voorzieningen		-1.740	-1.150	2.883
boekwinst	-			
boekverlies	+			
Deelnemingen en aandelen		0	0	0
EMU SALDO		1.820	-11.896	11.285
Referentiewaarde		-21.900	-21.900	-14.700

* excl. werken voor derden (KRW maatregelen IJssel en Ruimte voor de Rivier)

Het verschil met het begrote EMU-saldo wordt vooral veroorzaakt door de lagere netto investeringen en hogere (incidentele) afschrijvingen.

4.10. Klachten en meldingen

4.10.1. Klachten

Volgens de Algemene wet bestuursrecht gaan klachten over de vraag of de organisatie, het bestuur of een ambtenaar zich behoorlijk heeft gedragen ten opzichte van een burger of bedrijf. Het waterschap is verplicht deze (schriftelijke) klachten te registreren en hierover jaarlijks te publiceren.

Waterschap Vallei en Veluwe heeft in 2014 tien klachten ontvangen en opgelost. Negen klachten zijn opgelost zonder hoorzitting, door tussenkomst van de klachtenbehandelaar. Voor één klacht heeft een hoorzitting plaatsgevonden. Buiten de reeds genoemde tien klachten heeft het waterschap vier klachten doorgezonden naar de juiste organisaties. Drie van deze klachten betroffen GBLT, één betrof Natuurmonumenten.

In vijf gevallen betrof de klacht het uitblijven van een tijdige reactie op meldingen of verzoeken van klager. Deze klachten waren terecht en zijn opgelost door het opnemen van direct contact met klagers. Twee klachten hadden betrekking op (gebreken in) de communicatie, één op wildplassen en één op door derden uitgevoerd beheerwerk. Op deze klachten is gereageerd in de vorm van het geven van uitleg, aanvullende informatie en/of het aanbieden van excuses. Eén klacht had betrekking op de bejegening tijdens een huisbezoek. Het formele oordeel over deze klacht was dat er gedeeltelijk sprake was van niet proportioneel gedrag om formele informatie te verkrijgen.

Leerpunten voor de organisatie

Na de behandeling van de klachten heeft het waterschap de volgende leerpunten voor de toekomst benoemd:

- meer actief onderzoek naar de mogelijke effecten van de projecten op personen, grond, gebouwen en bedrijven en naar aanleiding hiervan;
- aanvullend aandacht voor goed afgestemde communicatie met burgers en bedrijven binnen projecten (algemeen);
- heldere doelen formuleren voor formele en informele (huis)bezoeken, wat kan bijdragen aan proportioneel optreden van het waterschap;
- consequent toepassen van de procedure en vergoedingen bij wijziging van een waterstaatswerk in voorkomende gevallen;
- aanvullende interne afstemming over het aanpassen van het onderhoud ten gevolge van de uitvoering van projecten.

Deze punten zijn inmiddels door de betrokken afdelingen opgepakt.

Nationale Ombudsman

De Nationale ombudsman heeft in 2014 één verzoekschrift ontvangen en afgewezen over Waterschap Vallei en Veluwe. Deze klager verzocht de Nationale Ombudsman een onderzoek in te stellen naar de handelwijze van het waterschap in een toezicht- en handhavingszaak in 2013. De Nationale Ombudsman heeft het verzoek afgewezen omdat het waterschap bij de klachtbehandeling het optreden van de inspecteur voldoende heeft onderbouwd en ook voldoende heeft aangegeven wat er niet goed is gegaan. Een onderzoek van de Nationale ombudsman zou daar niets aan toe voegen. De Nationale ombudsman heeft geen rol bij de behandeling van een proces verbaal. Klager had een opstelling verwacht waarin meer met hem meegedacht zou worden. Het waterschap heeft laten weten graag bereid te zijn met betrokkene op aangeven van betrokkene in gesprek te gaan, nadat de procedure rond het proces verbaal is afgerond.

Klager heeft aangegeven van het Waterschap ook bij controleactiviteiten een adviserende en meedenkende houding te verwachten. Dit is voor de ombudsman een belangrijk signaal. De Nationale Ombudsman gaat het dilemma rond controle en advies in onze contacten delen met andere handhavende overheidsinstanties. Mogelijk ontwikkelt zich hieruit een nieuwe zienswijze.

4.10.2. Meldingen

Meldingen en klachten over onderhoud, wateroverlast of besluiten van het waterschap, worden niet beschouwd als (formele) klacht. Deze klachten pakt het waterschap zoveel mogelijk direct op of worden behandeld via de bezwaarprocedure.

In 2014 zijn 1.200 externe meldingen geregistreerd (2013: 2.992). Dit betrof uiteenlopende meldingen over bijvoorbeeld wateroverlast, snoei en maaionderhoud van watergangen, vragen rondom de schouw, stankklachten, meldingen van bedrijfsbranden en dode dieren in en rondom het oppervlaktewater. Met name in regenachtige periodes bij wateroverlast is een toename van het aantal meldingen. De 1.200 meldingen zijn afgehandeld, een enkele uitzondering daargelaten.

5. Jaarrekening

5.1. Balans en toelichting

5.1.1. Balans per 31 december voor resultaatbestemming

(bedragen x € 1.000)

Activa	2014	2013	Passiva	2014	2013
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	13.480	13.817	Algemene reserves	7.899	7.899
Materiële vaste activa	330.096	349.185	Bestemmingsreserve tariefseglisatie	13.829	21.594
Financiële vaste activa	4.923	5.610	Overige bestemmingsreserves	500	500
	348.500	368.612	Nog te bestemmen resultaat	2.413	0
			<i>Eigen vermogen</i>	24.640	29.993
Vlottende activa					
Voorraad	0	0	Voorzieningen	6.648	8.388
Kortlopende vorderingen	8.302	7.348			
Overlopende activa	10.363	6.696	Vaste schulden looptijd > 1 jaar	254.100	285.388
Liquide middelen	4	30			
	18.669	14.074	Vlottende passiva		
			Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	39.875	42.256
			Overlopende passiva	41.905	16.661
				81.780	58.917
Totaal	367.169	382.686	Totaal	367.169	382.686

5.1.2. Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (RBVW) en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Activa, passiva en de bepaling van het resultaat worden gewaardeerd op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden, tenzij in deze toelichting anders is vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met ontvangen subsidie. Het waterschap berekent de afschrijvingen op basis van een vast percentage van de kosten (lineaire afschrijving), waarbij rekening wordt gehouden met eventuele duurzame waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats vanaf de maand volgend op het moment van in gebruikname.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom derden		5 jaar
Overige immateriële vaste activa	sanering waterbodems	30 jaar
	overig	5 jaar

Materiële vaste activa		
Gronden en terreinen	gronden	0 jaar
	inrichting terreinen	30 jaar
Vervoermiddelen		7 jaar
Machines, apparaten en installaties		7 jaar
Bedrijfsgebouwen en woonruimten	gebouwen	40 jaar
	technische installaties	15 jaar
	veiligheidsvoorzieningen, telefoon, meubilair	10 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		
waterkeringen	aanleg, verbetering	35 jaar
watergangen en eenvoudige waterkwantiteitskunstwerken	waterlopen, kunstwerken	25 jaar
	beschoeiing	15 jaar
	depot berging saneringsspecie	15 jaar
waterkwantiteitsgemalen en -kunstwerken	bouwkundig	30 jaar
	elektro/mechanisch	15 jaar
	procesautomatisering	10 jaar
zuiveringstechnische werken		
transportleidingen		30 jaar
gemalen	bouwkundig	30 jaar
	elektro/mechanisch	15 jaar
	procesautomatisering	10 jaar
zuiveringsinstallaties	bouwkundig	30 jaar
	elektro/mechanisch	15 jaar
	procesautomatisering	10 jaar
slibverwerkingsinstallaties	bouwkundig	30 jaar
	elektro/mechanisch	15 jaar
	procesautomatisering	10 jaar
Overige materiële vaste activa	peilbesluiten, waterakkoorden	8 jaar
	hardware	4 jaar

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vlottende activa

De voorraad onderhanden werk voor derden is tegen vervaardigingsprijs opgenomen; de gedeclareerde bijdragen voor deze werken zijn in mindering gebracht. De vooruit ontvangen bijdragen worden verantwoord bij de overlopende passiva. Het resultaat wordt in de exploitatie verantwoord na voltooiing van het (deel)project.

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht, die statisch wordt bepaald o.b.v. geschatte inningskansen.

Vaste passiva

De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde van de betreffende verplichting. Uitzondering hierop vormt de pensioenvoorziening, waarbij de actuariële methode is gehanteerd.

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

5.1.3. Immateriële vaste activa (bedragen in €)

	2014	2013
Boekwaarde per 1 januari	13.817.092	15.797.583
Investerings (netto)	918.012	122.622
Afschrijvingen	1.255.080	2.103.113
Boekwaarde per 31 december	13.480.024	13.817.092

De immateriële vaste activa per 31 december 2014 bestaat uit geactiveerde bijdragen aan het Rijk (€ 9,7 miljoen) en overige immateriële vaste activa (€ 3,7 miljoen). In bijlage 6.1 staat een specificatie van de immateriële vaste activa.

5.1.4. Materiële vaste activa (bedragen in €)

	2014	2013
Boekwaarde per 1 januari	349.185.481	358.439.613
Correcties	0	553.043
Investerings (netto)	14.082.686	15.501.396
Desinvesteringen	12.750	9.000
Duurzame waardeverminderingen	569.782	193.800
Afschrijvingen	32.589.605	23.999.685
Boekwaarde per 31 december	330.096.030	349.185.481

In 2013 is het afschrijvingsbeleid gewijzigd. Als gevolg daarvan is in 2014 de boekwaarde afgeboekt van in het verleden geactiveerde baggerprojecten ad € 5,7 miljoen. Daarnaast is de boekwaarde afgeboekt van de afkoop van BTW over toekomstige huurverplichtingen van de Waterlandstichting (€ 2,2 miljoen). Gevolg van deze extra afschrijvingen is dat een gezondere financieringsstructuur wordt gerealiseerd, doordat de kosten de komende jaren structureel verlagen met € 600.000 per jaar.

De duurzame waardevermindering betreft de afwaardering van het kantoorpand in Leusden.

In bijlage 6.2 staat een specificatie van de materiële vaste activa. Het overzicht in bijlage 6.3 betreft alle werken die per 1 januari 2014 onderhanden waren en die lopende het jaar zijn gestart.

5.1.5. Financiële vaste activa (bedragen in €)

	Stand 1-1-2014	Nieuwe lening	Aflossing	Stand 31-12-2014
Aandelen NWB	100.387			100.387
<i>Kapitaalverstrekingen aan bedrijven</i>	100.387	0	0	100.387
Hypotheken	5.295.664		700.569	4.595.095
Autoleningen	213.384	123.625	109.029	227.980
Fietsleningen	79		79	0
<i>Leningen aan ambtenaren</i>	5.509.127	123.625	809.677	4.823.075
Totaal	5.609.514	123.625	809.677	4.923.462

De kapitaalverstrekingen betreffen de aanschafwaarde van de aandelen van de NV Nederlandse Waterschapsbank (631 aandelen A en 88 aandelen B). Sinds 2012 keert de NWB geen dividend uit om te kunnen voldoen aan de regels van het Bazels Comité (Bazel III).

Het waterschap verstrekt geen nieuwe hypotheke. De resterende looptijd van de huidige hypotheke is uiterlijk tot en met 2035.

5.1.6. Voorraad onderhanden werk derden (bedragen in €)

	Ruimte voor de Rivier	KRW	Totaal
Cumulatieve bruto uitgaven	15.890.231	3.529.267	19.419.498
Cumulatieve ontvangen bijdragen	20.875.007	6.092.785	26.967.792
Vooruit ontvangen bijdragen	4.984.776	2.563.518	7.548.294
<i>Stand per 01-01-2014</i>	0	0	0
Bruto uitgaven	31.043.095	3.228.547	34.271.642
Ontvangen bijdragen	44.633.825	2.827.301	47.461.126
Vooruit ontvangen bijdragen	13.590.730	-401.246	13.189.484
<i>Mutatie in 2014</i>	0	0	0
Cumulatieve bruto uitgaven	46.933.326	6.757.814	53.691.140
Cumulatieve ontvangen bijdragen	65.508.832	8.920.086	74.428.918
Vooruit ontvangen bijdragen	18.575.506	2.162.272	20.737.778
Stand per 31-12-2014	0	0	0

Deze balanspost bestaat uit de uitgaven van uitgevoerde werken in opdracht van derden, die voor rekening en risico zijn van het waterschap. De ontvangen bijdragen zijn in mindering gebracht. Vooruit ontvangen bijdragen zijn verantwoord bij de overlopende passiva (paragraaf 5.1.14).

5.1.7. Kortlopende vorderingen (bedragen in €)

	2014	2013
Belastingdebiteuren	10.621.650	8.397.439
Voorziening dubieuze debiteuren	-3.323.000	-3.143.411
<i>Vorderingen op belastingdebiteuren</i>	<i>7.298.650</i>	<i>5.254.028</i>
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	444.738	1.319.974
Overige vorderingen	558.777	773.651
Totaal	8.302.165	7.347.653

GBLT voert de belastingheffing en –invordering uit voor het waterschap. De vorderingen op belastingdebiteuren en de dubieuze vorderingen zijn opgenomen in de jaarrekening volgens opgave van GBLT. De vorderingen zijn met inachtneming van de betaaltermijn direct opeisbaar. Het saldo van de vorderingen belastingdebiteuren per 31 december 2014 bedraagt 8,4% van de totaal opgelegde belastingaanslagen in 2014 (2013: 7%).

Per 31 december 2014 is 0% van de vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen direct opeisbaar (de vervaldatum is nog niet verstreken per 31 december 2014) en 25% van de overige vorderingen (2013: 60% respectievelijk 31%).

5.1.8. Overlopende activa (bedragen in €)

	2014	2013
Vooruitbetaalde bedragen	7.656.369	4.241.853
Nog op te leggen aanslagen	2.096.600	1.833.629
Verontreinigingsheffing	370.017	283.481
Bijdrage DMK	26.158	34.923
Nog te ontvangen GBLT	0	197.029
Overige overlopende posten	214.018	105.007
Totaal	10.363.162	6.695.922

Eind december 2014 is de aflossing van vier langlopende leningen geïncasseerd met een valutadatum in 2015 (totaal € 6,2 miljoen). Deze bedragen zijn verantwoord bij de vooruitbetaalde bedragen.

GBLT verwacht dat in 2015 de volgende aanslagen worden opgelegd:

zuiveringsheffing bedrijven	2014	€ 386.000
zuiveringsheffing woningen	2014	€ 741.600
watersysteemheffing ingezetenen	2014	€ 165.700
watersysteemheffing gebouwd	2014	€ 59.100
zuiveringsheffing woningen	2013	€ 311.700
watersysteemheffing ingezetenen	2013	€ 113.700
watersysteemheffing gebouwd	2013	€ 35.400
watersysteemheffing ongebouwd	2013	€ 283.400
		<u>€ 2.096.600</u>

5.1.9. Liquide middelen (bedragen in €)

	2014	2013
Overige bankrekeningen	1.202	28.279
Kas	2.765	1.738
Totaal	3.967	30.017

Het saldo van de rekening courant bij de Nederlandse Waterschapsbank is opgenomen bij de kortlopende schulden (paragraaf 5.1.13). Bij de Nederlandse Waterschapsbank gold in 2014 een maximum rekening courant krediet van € 30,4 miljoen (2013: € 29,5 miljoen). Het bedrag inzake krediet in rekening courant is gelijk aan de voor 2014 bepaalde kasgeldlimiet (zie paragraaf 4.6.5).

Vanaf 2014 zijn decentrale overheden verplicht om overtollige liquide middelen in de schatkist aan te houden. Afhankelijk van het begrotingstotaal mag een bedrag buiten de schatkist worden gehouden (het drempelbedrag). De benutting van dit drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. In 2014 kan dit als volgt worden gespecificeerd:

	Kwartalen 2014			
x € 1.000	1	2	3	4
Som van de per dag buiten de schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	2.186	51.729	39.248	1.647
Aantal dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Op dagbasis buiten de schatkist aangehouden middelen	24	568	427	18
Drempelbedrag	992	992	992	992
Ruimte onder het drempelbedrag	968	423	565	974
Berekening drempelbedrag				
Begrotingstotaal	132.242			
Percentage regeling	0,75%			
Drempelbedrag	992			

In 2014 is conform regelgeving steeds tijdig naar de schatkist afgestort, zodat het waterschap het drempelbedrag niet heeft overschreden.

5.1.10. Eigen vermogen (bedragen in €)

	Stand 1-1-2014	Interne mutaties	Resultaat- bestemming	Stand 31-12-2014
Watersysteembeheer	2.358.810			2.358.810
Zuiveringsbeheer	5.540.000			5.540.000
<i>Algemene reserves</i>	7.898.810	0	0	7.898.810
Watersysteembeheer	14.514.745		-8.206.000	6.308.745
Zuiveringsbeheer	7.079.310		441.000	7.520.310
<i>Bestemmingsreserve tariefseglisatie</i>	21.594.055	0	-7.765.000	13.829.055
Innovatie	500.000			500.000
<i>Overige bestemmingsreserves</i>	500.000	0	0	500.000
Nog te bestemmen resultaat			2.412.624	2.412.624
Totaal	29.992.865	0	-5.352.376	24.640.489

Algemene reserves

De algemene reserves fungeren als het weerstandsvermogen van het waterschap en hebben geen specifieke bestemming. Met de algemene reserves worden eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard opgevangen. De hoogte is afgestemd op de geïnventariseerde risico's. Voor meer informatie over het weerstandsvermogen zie paragraaf 4.5.

Bestemmingsreserves tariefseglisatie

Deze bestemmingsreserves worden aangewend om ongewenste schommelingen op te vangen in de belastingtarieven.

Overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve innovatie bedraagt maximaal € 500.000 en wordt jaarlijks aangevuld met maximaal € 50.000 per jaar. De extra kosten van derden voor onderzoek, voorbereiding en experimenten worden onttrokken uit deze reserve. De kosten kunnen betrekking hebben op innovatie in de kerntaken, ondersteuning initiatieven van derden en innovatie in de bedrijfsvoering. De regiegroep innovatie adviseert over het beschikbaar stellen van middelen uit deze reserve.

Nog te bestemmen resultaat

De toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves, die al door het algemeen bestuur zijn vastgesteld in begroting en BURAP, zijn in de kolom resultaatbestemming verwerkt. Het restant ad € 2,4 miljoen is opgenomen als 'nog te bestemmen resultaat'. In paragraaf 2.2.7 is een voorstel opgenomen voor bestemming van dit bedrag. Eveneens is in paragraaf 2.2.7 een overzicht opgenomen van het saldo van reserves na resultaatbestemming.

5.1.11. Voorzieningen (bedragen in €)

	Pensioenen bestuur	Wachtgeld voormalig bestuur	Uitkeringen voormalig personeel	Baggeren waterlopen	Totaal
Stand per 1-1-14	2.601.396	166.382	875.280	4.744.459	8.387.517
Toevoeging rente	83.785	0	0	0	83.785
Dotatie aan voorziening	319.722	0	210.000	1.748.851	2.278.573
Vrijval voorziening	0	0	0	2.372.517	2.372.517
Externe onttrekkingen	117.011	66.397	424.910	1.120.793	1.729.111
Stand per 31-12-14	2.887.892	99.985	660.370	3.000.000	6.648.247

Voorziening pensioenverplichtingen bestuur

Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) hebben dagelijks bestuursleden recht op een ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Voor de hieruit voortvloeiende verplichtingen vormt het waterschap een voorziening. De werkelijk betaalde pensioenuitkeringen worden onttrokken aan de voorziening. De jaarlijkse rentetoevoeging houdt de voorziening op het juiste niveau. Bij de berekening van de voorziening zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- levensverwachting gebaseerd op de tabellen 2012-2062 van het Actuarieel Genootschap
- rekenrente 2,156%
- pensioendatum 67 jaar

Voorziening wachtgeld voormalig bestuur

Op basis van de APPA ontvangen dagelijks bestuursleden na aftreden een wachtgelduitkering. Voor de hieruit voortvloeiende verplichtingen vormt het waterschap een voorziening. Nieuw ontstane verplichtingen in een jaar worden toegevoegd aan de voorziening en de werkelijk uitbetaalde uitkeringen worden onttrokken.

Voorziening uitkeringen voormalig personeel

Voor verplichtingen aan voormalig personeelsleden inzake salarisdoorbetaling, suppletie FPU en WW-uitkeringen is een voorziening gevormd. Nieuw ontstane verplichtingen in een jaar worden toegevoegd aan de voorziening en de werkelijk uitbetaalde kosten worden onttrokken.

Voorziening baggeren waterlopen/Apeldoorns Kanaal

In 2014 bedroeg de dotatie aan de voorziening € 1,65 miljoen en zijn de werkelijk gemaakte kosten ad € 1,12 miljoen onttrokken aan de voorziening. In verband met aangescherpte verslaggevingseisen aan de onderbouwing van voorzieningen is besloten om per 31 december 2014 € 2,4 miljoen vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat. Via de resultaatbestemming wordt dit bedrag als bestemmingsreserve aangemerkt (zie paragraaf 2.2.6). De ontvangen bijdrage van € 3 miljoen voor het baggeren en herinrichten van het 6e pand Apeldoorns Kanaal resteert in de voorziening. Dit uitvoering van dit project is gepland in 2017.

5.1.12. Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer (bedragen in €)

	Stand 1-1-2014	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand 31-12-2014
Onderhandse leningen binnenlandse banken	285.387.994	0	46.288.356	239.099.638
Onderhandse leningen openbare lichamen	0	15.000.000	0	15.000.000
Totaal	285.387.994	15.000.000	46.288.356	254.099.638

Aflossing vindt plaats op lineaire basis. Uitzondering hierop vormt een lening ad € 10 miljoen, die ineens wordt afgelost op 1 januari 2039.

De reguliere aflossingsverplichting in 2014 bedraagt € 32,3 miljoen en de aflossingen van de overgenomen leningen van de Waterlandstichting bedragen € 14 miljoen. De aflossingsverplichting in 2015 bedraagt € 29,6 miljoen. De rentelast op vaste geldleningen in 2014 bedraagt € 9,5 miljoen (2013: € 10,9 miljoen).

**5.1.13. Netto vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar
(bedragen in €)**

	2014	2013
Nederlandse Waterschapsbank	21.953.382	19.119.047
Schulden aan leveranciers	17.392.196	10.729.630
Belastingen, sociale en pensioenpremies	529.565	2.407.199
Kasgeldleningen	0	10.000.000
Totaal	39.875.143	42.255.876

5.1.14. Overlopende passiva (bedragen in €)

	2014	2013
Vooruit ontvangen werken derden	20.737.778	7.548.294
Nog niet bestede voorschotten	12.573.043	967.952
Nog te betalen rente	3.779.808	4.808.587
Nog te betalen bedragen	1.518.881	2.002.959
Uitspraak Hoge Raad inzake natuurterreinen	1.139.594	0
Overige vooruit ontvangen bedragen	1.103.338	321.068
Niet opgenomen vakantiedagen	872.613	815.522
Nog te betalen GBLT	106.641	0
Overige transitoria	73.600	197.045
Totaal	41.905.296	16.661.426

De vooruit ontvangen bijdrage voor werken derden is gespecificeerd in paragraaf 5.1.6. De nog niet bestede voorschotten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Stand 1-1-2014	Ontvangen	Uitgaven	Stand 31-12-2014
Subsidie dijkverbetering VZR	0	29.798.733	19.285.287	10.513.446
<i>Nog niet bestede voorschotten Rijk</i>	0	29.798.733	19.285.287	10.513.446
Subsidieregeling meerjarenprogramma's Gelderland	967.952	0	0	967.952
Programma verdrogingsbestrijding Utrecht-Oost	0	159.969		159.969
Programma beekherstel Utrecht-Oost	0	931.676		931.676
<i>Nog niet bestede voorschotten provincie</i>	967.952	1.091.645	0	2.059.597
Totaal	967.952	30.890.378	19.285.287	12.573.043

De nog te betalen bedragen ad € 1,5 miljoen betreffen goederen en diensten die zijn geleverd in 2014, maar waarvoor op de balansdatum nog geen factuur is ontvangen.

De Hoge Raad heeft een uitspraak gedaan in één van de voorbeeldzaken natuur. De vraag in de voorbeeldprocedures was of ongebouwde percelen, waarop naast het realiseren van natuurdoelen ook sprake was van agrarisch gebruik, als natuurterreinen in de zin van de Waterschapswet moeten worden aangemerkt. De Hoge Raad heeft deze vraag bevestigend beantwoord en daarmee het standpunt van de terreinbeheerders gevolgd. Deze uitspraak leidt naar schatting tot lagere belastingopbrengsten ad € 1,1 miljoen over de jaren 2009 tot en met 2014. Dit bedrag is verantwoord in de jaarrekening 2014.

In 2014 behaalde GBLT een negatief resultaat van € 782.000. Het saldo na resultaatbestemming dient conform vastgestelde verdeelsleutels bijgedragen te worden door de deelnemers. Het aandeel van Waterschap Vallei en Veluwe bedraagt € 106.641.

5.1.15. Niet uit de balans blijkende verplichtingen en risico's

Per 31 december 2014 zijn verplichtingen aangegaan inzake investeringen in lopende projecten voor een totaalbedrag van € 49,8 miljoen.

Om projectuitvoering mogelijk te maken staan de waterschappen borg bij de Nederlandse Waterschapsbank voor het Waterschapshuis. De totale borgstelling bedraagt € 19 miljoen, via de verdeelsleutel van het Waterschapshuis staat Waterschap Vallei en Veluwe borg voor € 1,2 miljoen.

Het waterschap heeft een verklaring afgegeven, waarin het waterschap zich borg stelt ten behoeve van de NWB naar rato van 19,8% voor de juiste nakoming van de verplichting tot betaling van hetgeen de NWB van Aqualysis te vorderen heeft.

5.2. Exploitatierkening naar kostendragers

5.2.1. Algemeen

Resultaat per Kostendrager x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAPII)	Werkelijk (WRK)	Saldo (OB) -/- (WRK)	Saldo (BURAPII) -/- (WRK)
1. Watersysteembeheer	2.625	8.205	8.037	-5.412	168
00 Netto Kosten	53.247	58.253	56.015	-2.768	2.238
80 Dekkingsmiddelen niet zijn de belasting opbrengsten					
800 Dividenden en overige inkomsten	-	-	-	-	-
801 Kwijtschelding en oninbaar	610	685	769	-159	-84
81 Belastingopbrengsten	-51.047	-51.434	-50.275	-772	-1.159
89 Dekkingsverschil	-185	701	1.528	-1.713	-826
2. Zuiveringsbeheer	1.525	-440	-2.685	4.210	2.245
00 Netto Kosten	73.406	70.965	69.507	3.899	1.458
80 Dekkingsmiddelen niet zijn de belasting opbrengsten					
800 Dividenden en overige inkomsten	-	-	-	-	-
801 Kwijtschelding en oninbaar	1.500	1.585	1.901	-401	-316
81 Belastingopbrengsten	-73.381	-73.846	-74.711	1.329	865
89 Dekkingsverschil	0	855	618	-618	238
Resultaat (+ = tekort)	4.150	7.765	5.352	-1.202	2.413
Al vastgestelde resultaatbestemming	-4.150	-7.765	-7.765		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer	-2.625	-8.206	-8.206		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer	-1.525	441	441		
Nog te bestemmen resultaat	0	0	2.413		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer			-2.201		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer			2.246		
Bestemmingsreserve innovatie			-5		
Bestemmingsreserve baggeren waterlopen			2.373		
Resultaatbestemming	-4.150	-7.765	-5.352		

5.2.2. Watersysteembeheer

De taak watersysteembeheer laat een tekort zien van ruim € 8 miljoen. Begroot was een tekort van € 2,6 miljoen. Bij BURAP II was een tekort geraamd van ruim € 8,2 miljoen. De taak watersysteembeheer is voor een belangrijk deel beïnvloed door incidentele posten in 2014. Gespecificeerd naar hoofdcomponenten zijn de afwijkingen als volgt weer te geven:

Toelichting grootste afwijkingen t.o.v. de oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed- gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Netto kosten	2,77	5,01	-2,24
Kwijtschelding en oninbaar	0,16	0,08	0,08
Belastingopbrengsten	0,77	-0,39	1,16
Dekkingsverschil	1,71	0,90	0,81
Totaal	5,41	5,60	-0,19

De netto kosten zijn € 2,77 miljoen hoger dan oorspronkelijk begroot, hetgeen als volgt wordt toegelicht:

Toelichting grootste afwijkingen t.o.v. de oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Incidentele last i.v.m. extra afschrijvingen van in het verleden geactiveerde bedragen die op basis van het in 2013 gewijzigde afschrijvingsbeleid niet meer worden geactiveerd (baggerprojecten, inmeten watergangen e.d.)	8,63	6,96	1,67
Vrijval van het deel van de baggervoorziening in verband met aangescherpte verslaggevingsvoorschriften	-2,37	0,00	-2,37
Eénmalige bijdrage van Rijkswaterstaat voor toekomstig onderhoud van de Ruimte voor de Rivier projecten Veessen-Wapenveld en Cortenoever-Voorsterklei	-0,33	-0,33	0,00
Incidenteel effect op de netto kosten	5,93	6,63	-0,70
Meer subsidiabele uren dan begroot voor de dijkverbetering Eem en Zuidelijke Randmeren en KRW IJssel.	-0,72	-0,56	-0,16
Lagere rentelasten door lagere rentepercentages en minder afgesloten leningen door minder/uitgestelde investeringen	-0,57	-0,31	-0,26
Lagere afschrijvingslasten. Omdat eind 2013 extra afschrijvingen hebben plaatsgevonden van in het verleden geactiveerde bedragen voor studies, onderzoeken en ruilverkaveling vallen de afschrijvingen vanaf 2014 lager uit	-0,47	-0,47	0,00
Lagere doorbelaste kosten ondersteunende diensten	-0,57	0,00	-0,57
Lagere kosten overige diensten door derden	-0,53	-0,40	-0,13
Overige kosten en opbrengsten, per saldo	-0,30	0,12	-0,42
Overige netto kosten	-3,16	-1,62	-1,54
Totaal hogere netto kosten	2,77	5,01	-2,24

De belastingopbrengsten zijn € 0,77 miljoen lager dan begroot en de kosten voor kwijtschelding en oninbaar zijn € 0,16 miljoen hoger dan begroot. Voor een toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4.4.

Het dekkingsverschil is € 1,71 miljoen hoger dan begroot. Dekkingsresultaat ontstaat door hogere of lagere afdelingskosten dan begroot en door meer of minder uren geschreven uren op producten en projecten dan begroot. De kosten van afdelingen worden gedekt door de kosten over de producten te verdelen op basis van geschreven uren. Het uurtarief is een voorcalculatorisch tarief gebaseerd op de begrote afdelingskosten. Het dekkingsresultaat is onder andere ontstaan door de niet begrote extra kosten in verband met het strategisch HRM beleid (60+ regeling) en de extra afschrijving van het pand in Leusden.

5.2.3. Zuiveringsbeheer

De taak zuiveringsbeheer laat een overschot zien van bijna € 2,7 miljoen. Begroot was een tekort van € 1,5 miljoen. Bij BURAP II was een overschot geraamd van € 0,4 miljoen. Gespecificeerd naar hoofdcomponenten zijn de afwijkingen als volgt weer te geven:

Toelichting grootste afwijkingen t.o.v. de oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
Netto kosten	-3,90	-2,44	-1,46
Kwijtschelding en oninbaar	0,40	0,08	0,32
Belastingopbrengsten	-1,33	-0,46	-0,87
Dekkingsverschil	0,62	0,87	-0,25

Totaal	-4,21	-1,95	-2,26
---------------	--------------	--------------	--------------

De netto kosten zijn € 3,9 miljoen lager dan oorspronkelijk begroot, hetgeen als volgt wordt toegelicht:

Toelichting grootste afwijkingen t.o.v. de oorspronkelijke begroting (OB) in miljoenen	Afwijking t.o.v. OB	Al goed-gekeurd bij BURAPS	Afwijking t.o.v. BURAP II
De in het verleden geactiveerde bedragen voor de afkoop van BTW over toekomstige huurverplichtingen van de Waterlandstichting zijn afgeboekt	2,20	0,00	2,20
<i>Incidenteel effect op de netto kosten</i>	2,20	0,00	2,20
Lagere rentelasten door lagere rentepercentages dan begroot en minder nieuwe langlopende leningen als gevolg van lagere/uitgestelde investeringen	-1,06	-0,91	-0,15
Lagere afschrijvingslasten door latere oplevering/verschuiving van projecten, goedkoper uitgevallen projecten waardoor lagere afschrijvingen. Daarnaast hebben eind 2013 extra afschrijvingen plaatsgevonden van in het verleden geactiveerde bedragen voor studies en onderzoeken e.d.. Hierdoor vallen de afschrijvingen vanaf 2014 lager uit	-1,53	-0,66	-0,87
<i>Lagere kapitaallasten</i>	-2,59	-1,57	-1,02
Lagere kosten verbruiks- en gebruiksgoederen. Dit met name door minder chemicaliën a.g.v. procesoptimalisatie	-0,65	-0,16	-0,49
Lagere energiekosten met name lagere elektrakosten door procesoptimalisatie, daarnaast in 2014 ontvangen voordelige eindafrekeningen over 2013 van ca. € 0,15 miljoen	-0,38	-0,10	-0,28
Lagere onderhoudskosten door meerdere oorzaken zoals meevallende kosten en het doorschuiven van enkele onderhoudsprojecten naar 2015	-0,58	0,12	-0,70
Lagere kosten afvoer bedrijfsafval en vuil. Het effect van de gunstige aanbesteding	-0,17	0,00	-0,17
Lagere doorbelaste kosten ondersteunende diensten waaronder lagere kosten Waterschapshuis (ICT)	-0,63	0,00	-0,63
Overige kosten en opbrengsten, per saldo	-0,04	-0,12	0,08
<i>Overige netto kosten</i>	-2,45	-0,26	-2,19
Hogere opbrengst verwerking externe afvalstoffen. Er zijn meer tonnen aangeleverd	-0,14	-0,01	-0,13
Hogere opbrengst teruglevering elektra door betere en constantere biogasproductie	-0,15	-0,06	-0,09
Hogere subsidieopbrengsten (SDE subsidie) elektra en warmte waaronder nabetaling 2013 van ca € 0,1 miljoen	-0,49	-0,37	-0,12
Hogere overige opbrengsten onder andere werkzaamheden voor gemeenten, hogere opbrengst grensoverschrijdend afvalwater etc	-0,28	-0,17	-0,11
<i>Hogere opbrengsten</i>	-1,06	-0,61	-0,45
Totaal lagere netto kosten	-3,90	-2,44	-1,46

De belastingopbrengsten zijn € 1,33 miljoen hoger dan begroot en de kosten voor kwijschelding en oninbaar zijn € 0,4 miljoen hoger dan begroot. Voor een toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4.4.

Het dekkingsverschil is € 0,62 miljoen hoger dan begroot. Dekkingsresultaat ontstaat door hogere of lagere afdelingskosten dan begroot en door meer of minder uren geschreven uren op producten en projecten dan begroot. De kosten van afdelingen worden gedekt door de kosten over de

producten te verdelen op basis van geschreven uren. Het uurtarief is een voorcalculatorisch tarief gebaseerd op de begrote afdelingskosten. Het dekkingsresultaat is onder andere ontstaan door de niet begrote extra kosten in verband met het strategisch HRM beleid (60+ regeling) en de extra afschrijving van het pand in Leusden.

5.3. Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstensoorten

Resultaat per Kostenrubriek x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAPII)	Werkelijk (WRK)	Saldo (OB) -/- (WRK)	Saldo (BURAPII) -/- (WRK)
LASTEN	132.242	138.782	139.088	-6.846	-305
40 Rente en afschrijvingen	36.908	42.227	45.045	-8.137	-2.818
41 Personeelslasten	30.813	32.340	32.344	-1.532	-5
42 Goederen en diensten van derden	54.327	53.780	50.662	3.666	3.119
43 Bijdrage aan derden	8.544	8.762	8.758	-214	3
44 Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	1.650	1.674	2.279	-629	-605
BATEN	-128.092	-131.018	-133.735	5.643	2.718
81 Financiële baten	-1.200	-1.200	-1.204	4	4
82 Personeelsbaten	-10	-345	-544	534	200
83 Goederen en diensten aan derden	-1.500	-2.429	-2.817	1.317	388
84 Bijdrage van derden	-257	-737	-1.072	815	335
85 Waterschapsbelastingen	-122.318	-123.010	-122.315	-3	-695
86 Interne verrekeningen	-2.807	-3.297	-5.782	2.975	2.485
Resultaat (+ = tekort)	4.150	7.765	5.352	-1.202	2.412
Al vastgestelde resultaatbestemming	-4.150	-7.765	-7.765		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer	-2.625	-8.206	-8.206		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer	-1.525	441	441		
Nog te bestemmen resultaat	0	0	2.413		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer			-2.201		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer			2.246		
Bestemmingsreserve innovatie			-5		
Bestemmingsreserve baggeren waterlopen			2.373		
Resultaatbestemming	-4.150	-7.765	-5.352		

5.4. Exploitatierkening naar programma's

Resultaat per Programma x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAPII)	Werkelijk (WRK)	Saldo (OB) -/- (WRK)	Saldo (BURAPII) -/- (WRK)
1. Veiligheid	13.504	12.457	12.369	1.135	88
2. Voldoende en schoon water	35.440	41.648	39.513	-4.073	2.135
3. Waterketen	66.380	63.764	62.327	4.053	1.437
4. Bestuur en Belastingen	11.330	11.349	11.313	16	36
Totaal netto kosten	126.653	129.218	125.522	1.131	3.696
80 Dekkingsmiddelen niet zijn de belasting opbrengsten					
800 Dividenden en overige inkomsten	-	-	-	-	-
801 Kwijtschelding en oninbaar	2.110	2.270	2.670	-560	-400
81 Belastingopbrengsten	-124.428	-125.280	-124.986	558	-295
89 Dekkingsverschil	-185	1.557	2.145	-2.331	-588
Dekkingsmiddelen	-122.503	-121.454	-120.170	-2.333	-1.283
Resultaat (+ = tekort)	4.150	7.765	5.352	-1.202	2.413
Al vastgestelde resultaatbestemming	-4.150	-7.765	-7.765		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer	-2.625	-8.206	-8.206		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer	-1.525	441	441		
Nog te bestemmen resultaat	0	0	2.413		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer			-2.201		
Bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer			2.246		
Bestemmingsreserve innovatie			-5		
Bestemmingsreserve baggeren waterlopen			2.373		
Resultaatbestemming	-4.150	-7.765	-5.352		

Voor een toelichting op de netto kosten per programma wordt verwezen naar hoofdstuk 3. Een analyse van de belastingopbrengsten staat in paragraaf 4.4.2.

5.5. Topinkomens

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT) maximeert de bezoldiging van een topfunctionaris (voor waterschappen de secretaris) op een beloning van € 187.340 vermeerderd met € 8.263 wegens belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen en € 34.871 wegens voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn.

Waterschap Vallei en Veluwe betaalt geen bezoldigingen aan topfunctionarissen boven de norm. De betaalde bezoldigingen aan topfunctionarissen in 2014 bedragen:

Naam	Functie	Duur		Omvang	Beloning	Onkosten- vergoedingen	Beloningen op termijn
		van	tot en met				
G. Dalhuisen	Algemeen Directeur - Secretaris	1-1-2014	31-12-2014	1,0 fte	€ 158.092	€ 74	€ 24.122

6. Bijlagen

6.1. Immateriële vaste activa

	Plannen	Software	Waterbodemsanering	Overige immateriële vaste activa	Geactiveerde bijdragen Rijk (HWBP)	Totaal
	€	€	€	€	€	€
<u>Stand per 1-1-2014</u>						
Aanschafwaarde	1.102.180	2.507.608	2.227.999	1.492.094	10.564.758	17.894.639
Cumulatieve afschrijvingen	1.102.180	1.184.712	488.197	804.507	497.949	4.077.546
Boekwaarde 1-1-2014	0	1.322.896	1.739.801	687.587	10.066.809	13.817.092
<u>Mutaties in 2014</u>						
Investeringen		220.187	146.543			366.730
Overboeking onderhanden we	261.316	289.149	817			551.282
Afschrijvingen	261.316	584.381	76.974	30.559	301.850	1.255.080
Totaal mutaties	0	-75.045	70.386	-30.559	-301.850	-337.068
<u>Desinvesteringen</u>						
Aanschafwaarde						0
Ontvangen subsidies						0
Afschrijvingen						0
Totaal mutaties	0	0	0	0	0	0
<u>Volledig afgeschreven activa</u>						
Aanschafwaarde	1.363.496	248.690		728.109		2.340.295
Afschrijvingen	1.363.496	248.690		728.109		2.340.295
Totaal mutaties	0	0	0	0	0	0
<u>Stand per 31-12-2014</u>						
Aanschafwaarde	0	2.768.254	2.375.359	763.985	10.564.758	16.472.356
Cumulatieve afschrijvingen	0	1.520.404	565.171	106.958	799.799	2.992.332
Boekwaarde 31-12-2014	0	1.247.851	1.810.187	657.028	9.764.959	13.480.024

6.2.Materiële vaste activa

	Grond, weg-, en waterbouwkundige werken											
	Gronden en terreinen	Vervoer- middelen	Machines, apparaten, werktuigen	Bedrijfs- gebouwen	Water- keringen	Watergangen en gemalen	Gemalen water- kwaliteit	Zuivering- installaties	Slib- verwerking- installaties	Overige materiële vaste activa	Onderhanden werk	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1-1-2014												
Aanschafwaarde	8.374.034	1.935.799	1.487.792	25.243.386	14.982.912	88.488.043	45.623.822	358.530.959	17.784.978	793.756	30.920.809	594.166.289
Cumulatieve afschrijvingen	328.136	572.229	653.959	9.623.159	5.979.401	34.409.253	22.072.318	166.252.936	4.763.246	326.171		244.980.808
Boekwaarde 01-01-2014	8.045.898	1.363.570	833.833	15.620.227	9.003.511	54.078.789	23.551.504	192.278.023	13.021.732	467.585	30.920.809	349.185.481
Mutaties in 2014												
Nieuwbouw door derden	12.727					-366.730					44.256.375	43.902.372
Geactiveerde lasten											1.532.015	1.532.015
Overboeking OHW naar exploitatie											-483.108	-483.108
Overboeking onderhanden werk		778.372	84.209	299.268	1.128.857	7.649.009	3.139.593	2.632.409		90.219	-16.353.218	-551.282
Ontvangen subsidies											19.803.864	19.803.864
Vooruitontvangen subsidies											10.513.446	10.513.446
Afschrijvingen	8	362.276	204.775	1.290.027	659.392	12.495.830	2.057.522	14.905.508	879.206	297.336		33.151.880
Totaal mutaties	12.719	416.096	-120.566	-990.759	469.465	-5.213.552	1.082.071	-12.273.099	-879.206	-207.117	-1.365.246	-8.072.639
Desinvesteringen												
Aanschafwaarde		35.500										35.500
Afschrijvingen		15.242										15.242
Verkoopprijs		12.750										12.750
	0	7.508	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7.508
Volledig afgeschreven activa												
Aanschafwaarde	328.125	107.628	180.998	97.229		17.009.757	1.056.127	6.598.798		90.219		25.468.882
Afschrijvingen	328.125	107.628	180.998	97.229		17.009.757	1.056.127	6.598.798		90.219		25.468.882
Totaal mutaties	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand per 31-12-2014												
Aanschafwaarde	8.058.636	2.571.044	1.391.002	25.445.425	16.111.769	78.760.565	47.707.288	354.564.569	17.784.978	793.756	29.555.563	582.744.595
Cumulatieve afschrijvingen	19	811.635	677.735	10.815.957	6.638.793	29.895.327	23.073.712	174.559.646	5.642.452	533.288	0	252.648.565
Boekwaarde 31-12-2014	8.058.617	1.759.408	713.267	14.629.468	9.472.977	48.865.237	24.633.576	180.004.923	12.142.526	260.468	29.555.563	330.096.031

6.3.Onderhanden werk

Profiel	Krediet	Onderhanden werk	Geactiveerde Lasten	Overboeking exploitatie	Investerings en subsidies	In gebruik genomen	Onderhanden werk	Te verwachten investerings en subsidies	Te verwachten investerings en subsidies
	31-12-2014	31-12-13	2014	2014	2014	2014	31-12-14	2015 *	2016 e.v. *
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
7000 Immateriele vaste activa	1.227.824	1.092.889			281.600	551.282	823.207	491.849	940.975
7010 Gronden en terreinen	900.000	29.424					29.424	29.424	1.070.576
7020 Vervoermiddelen	0	0			778.372	778.372	0		510.000
7030 Machines, apparaten en werktuigen	357.000	0			84.209	84.209	0		307.000
7040 Bedrijfsgebouwen	0	142.104			157.164	299.268	0		0
7050 Waterkeringen	2.596.642	9.456.382	1.532.015		-8.022.960	1.128.857	1.836.580	7.593.764	127.758
7055 Watergangangen, kunstwerken en gemalen	17.136.858	4.467.550			10.506.741	6.660.607	8.313.684	1.167.692	29.303.719
7060 Transportsystemen	887.000	1.523.996			2.211.471	3.139.593	595.874	396.923	10.593.815
7065 Zuiveringsinstallaties	36.234.325	13.559.102			7.059.500	2.632.409	17.986.193	11.089.556	46.842.185
7070 Slibverwerkingsinstallaties	0	0					0		
7080 Overige materiele vaste activa	0	649.362			361.745	1.078.621	-67.514		
7100 Exploitatie projecten	242.333	0		-483.108	521.223		38.115	1.421	328.333
	59.581.982	30.920.809	1.532.015	-483.108	13.939.065	16.353.218	29.555.563	20.770.629	90.024.361

* Te verwachten investeringen van projecten die onderhanden zijn per 31 december 2014

6.4.Overzicht van gebruikte afkortingen

BURAP: Bestuursrapportage

D&H: college van Dijkgraaf en Heemraden

EMU: Economische en Monetaire Unie

GBLT: Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn

GEP: Goede Ecologische Potentieel

GGOR: Gewenst grond- en oppervlaktewaterregime

HOF: Houdbare Overheids Financiën

HRM: Humanresourcesmanagement

HWBP: Hoogwaterbeschermingsprogramma

KRW: Kaderrichtlijn Water

NBW: Nationaal Bestuursakkoord Water

OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

RVR: Ruimte voor de Rivier

RWZI: Rioolwaterzuiveringsinstallatie

SGBP: Stroomgebiedbeheersplan

WABO: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht

WBP: Waterbeheerprogramma

WKK: Warmtekrachtkoppeling

7. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Deloitte Accountants B.V.
Mecander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9777
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van Waterschap Vallei en Veluwe te Apeldoorn

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de (in de jaarstukken 2014 in hoofdstuk 5 opgenomen) jaarrekening 2014 van Waterschap Vallei en Veluwe te Apeldoorn gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de exploitatierekening naar kostendragers, naar kosten- en opbrengstsoorten en naar programma's over 2014 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het college van dijkgraaf en heemraden

Het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Vallei en Veluwe is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap zelf.

Het college van dijkgraaf en heemraden is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit, het door het waterschap opgestelde controleprotocol en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van dijkgraaf en heemraden van het waterschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld met het normenkader op 4 maart 2014.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 5.2, lid 7 van het Waterschapsbesluit is deze goedkeuringstolerantie door u vastgesteld op 17 maart 2013. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Waterschap Vallei en Veluwe een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap zelf.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 109, lid 3 onder d van de Waterschapswet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 8 juni 2015
Deloitte Accountants B.V.
Was getekend: M.C.J.M. Bekker RA

8. Besluit tot vaststelling en goedkeuring

Het algemeen bestuur van Waterschap Vallei en Veluwe, gelezen het voorstel van het college van dijkgraaf en heemraden d.d. 12 mei 2015,

- gelet op het advies van de brede commissie d.d. 1 juni 2015;
- gelet op de desbetreffende bepalingen van de Waterschapswet en het algemeen reglement voor waterschap Vallei en Veluwe;
- overwegende dat het jaarverslag 2014, na voorafgaande kennisgeving, vanaf 10 juni 2015 gedurende 14 dagen ter inzage heeft gelegen;

besluit op 24 juni 2015 om:

- het jaarverslag en de jaarrekening 2014 sluitend met een negatief saldo van € 5.352.376, een nog te bestemmen resultaat van € 2.412.624 en een balanstotaal van € 367.169.000 vast te stellen;
- de voorgestelde resultaatbestemming vast te stellen conform paragraaf 2.2.6.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 24 juni 2015.

mr. G. P. Dalhuisen,
secretaris

drs T. Klip-Martin,
dijkgraaf